

PERTUNMAAN KUNTA

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS

VUODELTA 2016

1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
2.	KUNNAN HALLINTO	2
2.1.	KUNNAN ORGANISAATIO.....	2
2.2.	KUNNANVIRASTON HENKILÖKUNTA JA LAITOKSET.....	3-4
2.3.	KUNNANVALTUUSTON KOKOONPANO.....	5-6
2.4.	KUNNANHALLITUKSEN KOKOONPANO.....	7
3.	YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS	8
4.	PERTUNMAAN KUNNAN VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS.....	8
5.	PERTUNMAAN KUNNAN TOIMINNAN JA TALOUDEN KEHITYS.....	8
5.1.	OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA JA SEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN.....	8-9
5.2.	KUNNAN MUU TOIMINTA JA TALOUS.....	9-10
5.3.	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ.....	10
5.4.	YMPÄRISTÖTEKIJÄT	10
5.5.	KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN.....	10-12
5.6.	KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS.....	12-21
6.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	22
6.1.	TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN HALLINTOKUNNITTAIN	22-60
6.2.	KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSAN TOTEUMAVERTAILU.....	61-73
6.3.	INVESTOINTIEN TOTEUMAVERTAILU.....	74-83
6.4.	RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN.....	84
7.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	85
7.1.	TULOSLASKELMA.....	85
7.2.	RAHOITUSLASKELMA.....	86
7.3.	TASE.....	87-88

7.4.	KONSERNIN TULOSLASKELMA.....	89
7.5.	KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA.....	90
7.6.	KONSERNITASE.....	91
8.	LIITETIEDOT.....	92-108
9.	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	109
9.1.	VESIHUOLTOLAITOKSEN TASEYKSIKÖN TILINPÄÄTÖS.....	109-113
10.	LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	114-115
11.	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	116

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Näyttäisi, että Suomi on vihdoin jättänyt taantuman taakseen, kasvu-uralle ollaan jälleen palattu.

Kuntasektorilla vuosi jatkui tulevaisuuden suhteen epävarmoissa tunnelmissa. Keskustelu sote-uudistuksen ja maakuntaudistuksen toteuttamisesta ja sen ongelmakohdista jatkui ja jatkuu edelleen.

Niin kuin valmisteilla olevaan maakuntaudistukseen valmistautuen perustettiin Mikkelin seudun kuntien kanssa Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä, jolle kunnat siirsivät sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun. Varsinainen toiminta alkaa 1.1.2017.

Pertunmaan palvelukylähankkeen valmistelua jatkettiin yhdessä Pertunmaan Tukikotiyhdistyksen kanssa ja tavoitteena on keskittää vanhus- ja vammaispalvelut palvelukyläalueella kokonaisuudeksi 2017-2019. Hankkeeseen kuuluu kahden rivitalon peruskorjauksen ja siihen kuuluvan täydennysrakentamisen aloittaminen lähiaikoina. Hanke pohjautuu Valtioneuvoston päätökseen kunnan saamien perintörahojen käyttämiseksi.

Hyvään vauhtiin Kuortissa päässeeseen vireään teollisuustoiminnan vauhdittamiseksi ja edelleen kehittämiseksi päätettiin rakentaa uusi teollisuushalli, joka valmistuttuaan tullaan vuokraamaan alueella jo toimivalle yritykselle.

Hartolan kunnan kanssa lähetettiin mukaan Valtiovarainministeriön Auta-hankkeeseen Digipitäjät-nimisellä hankkeella, jossa pyritään madaltamaan kynnystä sähköisten palvelujen vastaanottoon ja käyttöön.

Kunnan talous noudatteli talousarviossa ennakoitua 0-tulosta ollen lievästi ylijäämäinen. Verotulot jäivät ennakoidusta, mutta ennakoitua runsaammat valtionosuudet paikkasivat tuloarviota.

Tuleva vuosi antaa jo viitteitä eteen tulevista muutoksista kun puolet kunnan henkilöstöstä siirtyy yhteisen kuntayhtymän palvelukseen.

Juhani Torniainen
kunnanjohtaja

TOIMINTAKERTOMUS

2. KUNNAN HALLINTO

Kunnanvirastossa suoritetaan asioiden suunnitteluun, valmisteluun ja toimeenpanoon liittyviä toimisto- ja muita tehtäviä. Kunnanviraston päällikkönä toimii kunnanjohtaja, jonka apuna on eri hallinnonalojen osastopäälliköt. Kunnanjohtajalla on myös apunaan kunnanviraston johtoryhmä, johon kuuluvat osastopäälliköt ja maaseutujohtaja.

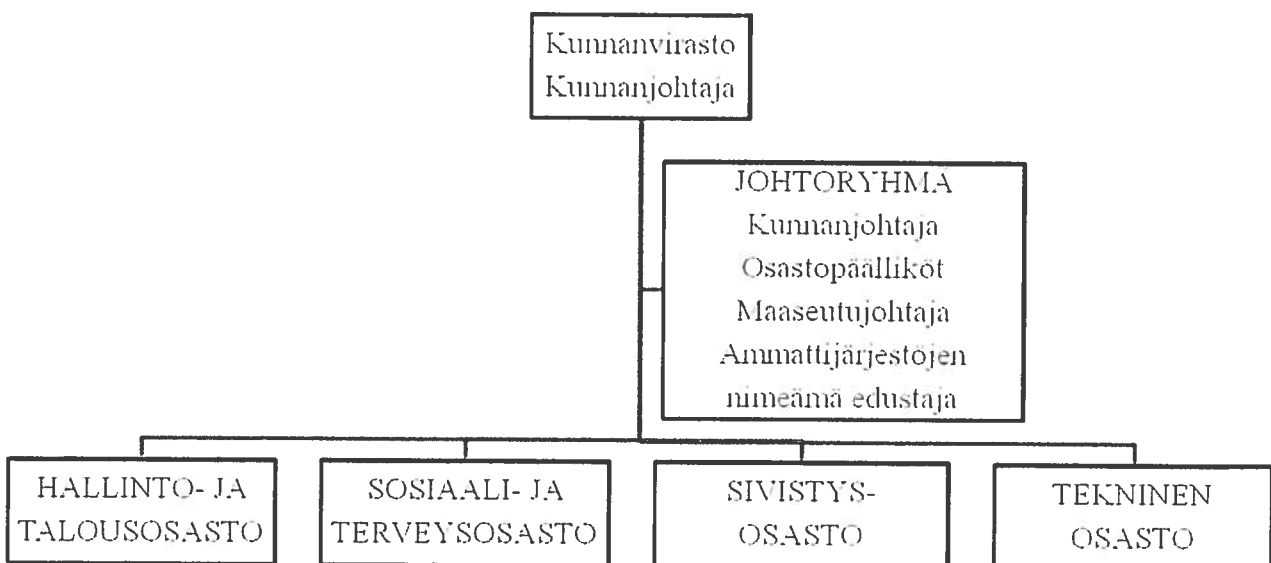
Kunnanvirastossa työskenteli kaikkiaan 16 virka- ja työsuhteista henkilöä.

2.1. KUNNAN ORGANISAATIO

KUNNAN PALKATUN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 31.12.2016

Toimintayksikkö	Vakinaiset	Määrä- aikaiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä ilman työl- listettyjä
Hallinto- ja talousosasto	7	1	-	8	8
Sosiaali- ja terveysosasto	67	10	-	77	77
Sivistysosasto	36	15	-	51	51
Tekninen osasto	12	1	- 1	14	13
Yhteensä	122	27	- 1	150	149

KUNNANVIRASTON ORGANISAATIO

2.2. KUNNANVIRASTON HENKILÖKUNTA JA LAITOKSET

Kunnanvirasto on avoinna yleisölle ma-pe 9.00 - 15.00

Puh. (015) 770 241

Fax. (015) 770 2500

www.pertunmaa.fi

Email keskustoimisto@pertunmaa.fi

Kunnanjohtaja Juha Torniainen

Hallinto- ja talousosasto

Maaseutujohtaja Erkki Ojala

Palkkasihteeri Virpi Rosman

Kirjanpitäjä Kirsi Ojala

Toimistos sihteeri Aila Jaatinen

Toimistos sihteeri Sari Virtanen

ICT-asiantuntija Tomi Torvinen

Toimistos sihteeri Erja Nieminen

- osa-aikainen

Sosiaaliosasto- ja terveysosasto

Johtava lääkäri Hans Gärdström

Sosiaalitoimisto

Sosiaaliohjaaja Pirjo Liukkonen

Toimistos sihteeri Kirsi Laitinen

Kansantalo

Terveyskeskus

Kotihoito

Rinnehovin kotiutusosasto

Päiväkeskus

Kehitysvammaisten ryhmäkoti

Ryhmäkoti Kissankello

Ryhmäkoti Vaskikello

Hoivakoti Honkala

Päiväkoti

Perhepäivähoito

Ruokapalvelukeskus

Tekninen osasto

Tekninenjohtaja-rakennustarkastaja Matti Ratilainen
Toimistosihiteeri Marja-Leena Laitinen
Toimistosihiteeri Erja Nieminen
- osa-aikainen

Kiinteistönhoitotoimi

Kiinteistöt

Siivoustoimi

Liikunta-alueet

- Urheilutalo Kisaranta
- Urheilukentät 3 kpl (kirkonkylä, Kuortti, Koirakivi)
- Pururadat 2 kpl (kirkonkylä ja Kuortti)
- Jääkiekkokaukalo 2 kpl (kirkonkylä, Kuortti)
- Luontopolku
- Moottorikelkkaura

Sivistysosasto

Sivistystoimenjohtaja-Rehtori Sari Mäkeläinen
Toimistosihiteeri Salla Hutri
Vapaa-aikasihteeri Jaana Nummiranta
Liikunnanohjaaja Niina Luoma
Huhtikuu 2016 alkaen
Nuorisotyöntekijä Malla Sulio
- osa-aikainen

Pääkirjasto ja Kuortin kirjasto

Peruskoulut

Pertunmaan yhtenäiskoulu
Kuortin koulu

2.3. KUNNANVALTUUSTO

Kunnan ylimpänä lakisääteisenä toimielimenä toimii kunnanvaltuusto. Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kunnan asukkaiden yhteisistä asioista. Kuntalain mukaan valtuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta ja taloudesta. Se vastaa kunnan strategisesta päätöksenteon tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 17.

Puolueiden valtuustopaikat jakaantuvat seuraavasti:

		Miehet	Naiset
Keskusta	7	4	3
Kokoomus	3	3	-
SDP	1	1	-
Perussuomalaiset	4	4	-
Sitoutumattomat	2	2	-
Yhteensä	17	14	3

Vuonna 2016 kunnanvaltuusto kokoontui 8 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 68 pykälää.

KUNNANVALTUUSTO 2015-2016

Nimi	Osoite	Puh.	Puolue
Jari Leppä	(pj)		KESK
Jarmo Parkkinen	(I vpj)		PS
Olavi Tolonen	(II vpj)		KOK
Heikki Kapanen			SIT
Markku Laine			PS
Ahti Lehtinen			SDP
Liisa Lehto			KESK
Jari Liukkonen			KESK
Kauko Luhtanen			KOK
Raimo Mattila			KESK
Tuomas Paasonen			SIT
Jouni Pekkonen			KOK
Markku Pöyry			PS
Annukka Räisänen			KESK
Pasi Salmikunnas			PS
Risto Salminen			KESK
Kirsi Vekkelä			KESK

KUNNANVALTUUSTON VARAJÄSENET

Eino Hilola			SDP
Outi Virtanen			PS
Marjaana Marttila			PS
Teija Tuomela			PS
Saana Poskiparta-Jokela			PS
Esko Kilpinen			KESK
Leo Kuhanen			KESK
Ari Lehtimäki			KESK
Arja Kuhanen			KESK
Sylvi Manninen			KESK
Pekka Ruuth			KOK
Panu Konttinen			KOK
Jussi Myllylä			KOK
Ritva Syväsalu			SIT
Päivi Kämppi			SIT
(16.5.2016 saakka)			
Aaro Nevala			SIT
(16.5.2016 alkaen)			

2.4. KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa kunnanvaltuuston toimielimenä kunnan toiminta-ajatuksen mukaisesti. Lisäksi kunnanhallitus huolehtii kunnan suhteesta ympäröivään yhteiskuntaan kuntalaisten parasta ajatellen.

Kunnanhallitus valmistelelee valtuuston käsiteltäväksi tulevat asiat sekä vastaa päätösten laillisuusvalvonnasta ja niiden täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu myös kunnan edun valvominen sekä kunnan edustaminen eli puhevallan käyttäminen ja erilaisten oikeustoimien tekeminen kunnan puolesta. Yleensäkin kunnanhallituksen tehtäviin katsotaan kuuluvan kunnan toimintojen ja palvelujen kaikinpuolinen kehittäminen sekä elinkeinopolitiikasta huolehtiminen.

Kunnanhallitukseen kuuluu seitsemän (7) jäsentä. Asioiden esittelijänä kokouksissa toimii kunnanjohtaja ja sihteerinä keskushallinnon toimistohenkilökunta. Kunnanhallituksen kokoukset pidettiin kuukauden 2. sekä tarvittaessa 4. maanantai. Vuoden 2016 aikana oli kokouksia yhteensä 19 ja niissä käsiteltiin 235 asiaa.

Kunnanhallituksen apuna Pertunmaalla toimii 4 lautakuntaa sekä keskusvaalilautakunta ja tarkastuslautakunta. Lisäksi kunnanhallitus on asettanut tilapäisiä tai pysyväisluonteisia tehtäviä varten toimikuntia.

KUNNANHALLITUS 2015-2016

Nimi	Osoite	Puh.	Puolue
Risto Salminen (pj) (Jari Liukkonen)			KESK KESK
Markku Pöyry (Ivpj) (Markku Laine)			PS PS
Jouni Pekkonen (IIvpj) (Raili Toivonen)			KOK KOK
Raimo Mattila (Esko Kilpinen)			KESK KESK
Annukka Räisänen (Neija Lepistö)			KESK KESK
Outi Virtanen (Teija Tuomela)			PS PS
Ritva Syväsalu (Aaro Nevala)			SIT SIT

3. YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen talous on palannut kasvu-uralle. Vuoden 2016 aikana kasvu on vahvistunut erityisesti yksityisen kulutuksen ja investointien kohenemisen myötä.

Suomen tehdasteollisuuden hyvin pitkään heikkona jatkunut tilanne on kääntynyt parempaan suuntaan. Teollisuustuotanto on vuoden 2016 aikana kasvanut edellisvuotisesta ensimmäisen kerran neljään vuoteen.

Etelä-Savo on säästynyt suurilta rakenteellisilta muutoksilta ja laajoilta irtisanomisilta. Kehitys on jatkunut suhteellisen tasaisena vaikkakin työttömien määrä on pysytellyt korkealla tasolla.

Alueen suurimmat haasteet liittyvät kansainvälistymiseen, työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoon, osaavan työvoiman saatavuuteen, väestön vähenemiseen ja ikärakenteen muutokseen varautumiseen. Alueen yrityksiltä kaivattaisiin laajempia panostuksia tutkimus- ja kehitystoimintaan ja sitä kautta uusiin innovaatioihin. Myös investoijien puute, maaseudun liikenneyhteyksien heikkeneminen, supistuvat paikallismarkkinat ja yritystoiminnan jatkajien vähäisyys koetaan haasteeksi.

4. PERTUNMAAN KUNNAN VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS

Pertunmaalla oli vuodenvaihteessa 2016/2017 asukkaita 1796. Asukasluku väheni edellisestä vuodesta 22 hengellä. Uusia pertunmaalaisia syntyi vuonna 2016 10.

Työttömyysaste on viime vuosina vaihdellut seuraavasti: joulukuu 2011 11%, joulukuu 2012 11,8%, joulukuu 2013 12,4% , joulukuu 2014 12,7%, joulukuu 2015 13,7 % ja joulukuu 2016 12%.

5. PERTUNMAAN KUNNAN TOIMINNAN JA TALOUDEN KEHITYS

5.1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLA JA SEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Vuosi 2016 toteutui taloutensa osalta lähes ennakoidulla tavalla. Talousarviossa varauduttiin + - 0 tulokseen, mutta tilinpäätös toteutui lopulta 56 791,45 €:a ylijäämäisenä. Kokonaisverotulot laskivat edellisestä vuodesta 1,1%. Kunnallisverotulot laskivat 1,15%. Yhteisöverotulot laskivat 6% ja kiinteistöverotulot nousivat 1,6%.

Ansioveroprosentti oli 21,0, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00, vakituisen asunnon veroprosentti 0,60 ja muiden kuin vakituisten asuntojen 1,20.

Valtionosuudet lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 192 518 €.

Vuonna 2016 otettiin lainaa 2 000 000,00 € teollisuushallin rakentamista varten. Lainaa oli vuoden lopussa 5 831 739,38 € ollen asukasta kohti 3 247,07 €. Konsernivelkaa vuoden 2016 lopussa oli 7 657 096,52 € eli 4 263,42 euroa/asukas.

Verotulot vv 2011 – 2016

1 000 €	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kunnantulovero	3 733	3 870	3 890	4 087	4 103	4 074
Yhteisövero	680	431	543	652	780	734
Kiinteistövero	501	531	551	828	818	838
Koiraverot	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	4 914	4 832	4 984	5 567	5 701	5 646

Valtionosuuksien kehitys vv 2011 - 2016

1 000 €	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Valtionosuudet	5 615	5 979	6 006	6 233	6 109	6 301

Vuoden 2016 aikana kunta ei kärsinyt takaustappioita. Investointimenot vuonna 2016 olivat 1 364 425,03 euroa (nettomääräisesti 1 273 575,60 euroa).

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pertunmaan kunnan vuoden 2016 taloudellinen tulos on 56 791,45 € ylijäämäinen, suunnitelman mukaiset poistot käyttöomaisuudesta ovat 648 942 €. Vuonna 2016 kunnan käyttövarat lisääntyivät 31 607 euroa.

Vuoden 2017 alun osalta ovat ansiotulojen verotilitykset laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna 4,1%. Yhteisöverotulot ovat laskeneet 6,5 %.

Tulevan kehityksen ennakoiminen on vaikeaa tulevan hallintouudistuksen aiheuttaman sekavan tilanteen johdosta.

Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tilikauden 2016 tulos osoittaa ylijäämää 56 791,45 €.

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden tulos 56 791,45 € lisätään omaan pääomaan yli-/alijäämättilille.

5.2. KUNNAN MUU TOIMINTA JA TALOUS

Alkuvuodesta hyväksyttiin Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän perussopimus, jonka mukaan kunnan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyy kuntayhtymälle 1.1.2017 alkaen.

Kesäkuussa kunnanvaltuusto päätti, että Kuortin teollisuusalueelle rakennetaan n. 2000 m²:n suuruinen teollisuushalli, jonka alustava kustannusarvio on n. 2 milj. €. Valmistuttuaan halli vuokrataan yrityksen käyttöön. Kunnanhallitus tämän jälkeen hyväksyi Koitin-Pertunmaan OP:n 2 milj. €:n lainan hallin rakentamiseksi.

Kesällä kunnanhallitus päätti, että Pertunmaan kunta yhdessä Hartolan kunnan kanssa osallistuu valtiovarainministeriön Auta-hankkeeseen digipitäjät-projektilla.

Vuoden vaihteessa 2015 – 2016 tehtiin Reetantarha OY:n kanssa osakekauppa, jolla kunta myi yritykselle 450 kpl Pertunmaan Ekolämpö OY:n osaketta kauppahintaan 0,0023 €/osake. Osakkeiden omistusoikeus siirtyi ostajalle 1.1.2016. Kaupasta syntyi kirjanpitoon pysyvien vastaavien myyntitappiota 76 498,95 €.

5.3. ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ

Valtionhallinnon taholta käynnissä oleva sote-uudistus ja itsehallintoalueen muodostamisprojekti tulee aiheuttamaan epävarmuutta lähivuosina.

Poikkeuksellisista sääolosuhteista johtuvat vahinkoriskit ja sähkökatkokset todennäköisesti lisääntyvät. Sähkökatkosten osalta on varajärjestelmiä luotu. Poikkeusolojen johtoryhmä osallistuu sektoriensa mukaiseen valmiussuunnitteluun.

Vakuutusmaksuja on maksettu 25 112,56 € vuonna 2016. Vakuutukset ovat ajan tasalla. Rahoitusriskinä on korkotason nousu kunnan suuresta lainamäärästä johtuen. Korkotason nousu ei tule kuitenkaan todennäköisesti olemaan kovin iso.

5.4. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Vesi- ja viemärlaitoksen osalta panostettiin vanhojen betoniviemärien kunnostamiseen. Myös vesilaitoksen suodatusjärjestelyjä on parannettu. Vesilaitoksen toimintavarmuutta on parannettu aggregaatin hankinnalla.

5.5. KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Kunnassa noudatetaan valtuuston vuonna 2009 hyväksymiä sisäisen valvonnan ohjeita, joissa määritellään sisäisen valvonnan toteutus ja vastuut kunnan organisaatiossa.

Sisäinen valvonta jaetaan sisäiseen tarkkailuun, seurantaan ja sisäiseen tarkastukseen siten, että sisäinen tarkkailu on jatkuva varojen käytön ja muun talouden hoidon valvontaa, seuranta luottamushenkilöille kuuluva osa sisäistä valvontaa ja sisäinen tarkastus aktiivista systemaattista tarkastustoimintaa. Valvontaa on vuonna 2016 noudatettu sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti.

Riskien hallinnan osalta määritellään riskien hallinnan vastuut hallintokuntien johtosäännöissä. Kunnanhallitus vastaa riskien hallinnan järjestämisestä kokonaisuudessaan ja hallintokunnat järjestävät sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan omalla vastuualueellaan kunnanhallituksen linjausten mukaisesti valvoen riskien hallinnan toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta. Riskien toteutuminen ei ole poikennut tehdyistä arvioista. Riskien kartoitus on laadittu v. 2012.

Hallinto- ja talousosaston osalta ovat kunnanhallituksen nimeämät rahavarojen ja asiakirjojen tarkastajat tarkastaneet pankkitilien varat sekä hallussa olevat arvopaperit ja vakuudet. Kunnan virastotalon irtaimiston tarkastamista varten nimetyt tarkastajat ovat vastanneet virastotalon irtaimiston tarkastamisesta. Talousarvion toteutumisesta on kunnanhallitukselle raportoitu 3 kertaa vuoden aikana ja kunnan valtuustolle puolivuositin. Sisäinen tarkkailu on systemaattista, jatkuvaa toimintaa.

Sivistysosaston säännöt pohjautuvat pääosin kunnallisiin hallintolakeihin ja osaston eri osa-alueiden omiin lakeihin kuten perusopetuslakiin, lakiin päivähoidosta ja lastensuojelulakiin. Toiminnassa on kiinnitettävä huomiota muuttuviin säädöksiin ja valtakunnallisiin ohjeistuksiin. Kunnan järjestämää toimintaa on muunnettava annettujen ohjeiden mukaisesti. Muutokset läpikäydään henkilöstön kanssa ja niistä tiedotetaan ilmoitustaululla. Säännösten ja määräysten noudattamista on valvottu päivittäisessä työssä ja havaittuihin ongelmiin on puututtu heti ongelmien tultua havaituksi.

Toiminnan taloudellisuuteen ja tuloksellisuuteen kiinnitetään jatkuvasti huomiota niin hankintojen kuin myös toimintojen osalta. Valinnoissa pyritään löytämään kokonaistaloudelliset ratkaisumallit. Talousarvion toteumaa seurataan toimipisteittäin sekä sivistyslautakunta seuraa toteumaa neljännesvuositin.

Riskienhallinnassa korostuu erilaisten turvallisuusriskien minimointi, jotka edellyttävät suunnitelmallista toimintaa. Valvontaa ja turvallista toimintaa edistävät asian- ja ajanmukaiset suunnitelmat. Turvallisuussuunnitelmat ja kriisisuunnitelmat läpikäydään säännöllisesti ja niitä päivitetään tarvittaessa. Suunnitelmat ovat henkilökunnalle helposti saatavilla ja siten ohjeet kerrattavissa. Pelastusharjoitukset läpikäydään kouluilla vuosittain yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Riskienhallinnassa merkittävässä roolissa on riittävän valvonnan järjestäminen, niin sisätiloissa kuin myös ulkoilualueilla. Henkilökunnan ensiapu- ja pelastustaitoja ylläpidetään koulutuksen avulla.

Riskienhallintaan kuuluu myös tilojen kunnossapito ja niissä havaittujen korjaustarpeiden välitön ilmoittaminen kunnostusta varten. Erityistä huomiota on kiinnitettävä lasten ulkoilu- ja liikuntavälineistöön sekä kyseisiin alueisiin kuten koulujen ja varhaiskasvatuksen piha-alueisiin ja leikkikelineisiin. Erityisen riskialttiita luokkatiloja ovat fysiikka- kemian luokkatila sekä kotitalouden, liikunnan ja teknisen työn tilat. Kyseisten tilojen turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota riskien huomioimisessa. Ennakointi ja ohjeiden mukainen toiminta ovat riskienhallinnassa tärkeässä roolissa niin liikuntatunneilla kuin myös retkillä ja erilaisissa siirtymissä esim. liikuntatunneilla.

Omaisuuksien hallinnassa on huomioitu riittävä tilojen ja laitteiden huolto sekä valvonta. Omaisuuksien hallinnassa on merkittävässä roolissa myös tavaroiden huolellinen säilytys ja oikea käyttö sekä tilojen lukitseminen käytön jälkeen. Omaisuuksien hallinta oli keskitetty pääosin sivistystoimenjohtaja-rehtorin, rehtorin ja päivähoidon esimiehen vastuulle, jotka valvovat kiinteistöissä olevaa omaisuutta ja sen kuntoa. Sivistysosastolla omaisuuden valvontaan kuuluu myös säännölliset irtaimiston tarkastamiset, jonka suorittavat lautakunnan jäsenet (2 jäsentä /kiinteistö).

Perusturvassa sisäinen valvonta on järjestetty kunnanvaltuuston päätöksen 21.9.2009 § 51 mukaisesti. Perusturvassa on käytössä erillinen ilmoituslomake vaaratilanteesta, joka sisältää myös toimintaohjeet vahingon jälkeisestä toiminnasta ja tiedottamisesta. Lomaketta käytetään henkilökuntaan tai omaisuuden liittyvissä poikkeamatilanteissa.

Sähköiseen Haiprohaittailmoitusjärjestelmään kirjataan kaikki asiakkaaseen /potilaaseen liittyvät turvallisuuspoikkeamat. Haiprojärjestelmä on ollut aktiivisessa käytössä. Ilmoituksia käydään säännöllisesti läpi ja tarpeen mukaan päivitetään toimintatapoja. Perusturvan toimintaprosesseissa riskit pyrittiin välttämään ennakolta.

Valmiussuunnitelmaa päivitetään vuosittain. Perusturvassa hallinnon, toimivaltuuksien ja käytännön toiminnan toteutumista lainsäädännön, organisaation sisäisten ohjeiden ja päätösten mukaisesti on valvottu osana käytännön johtamista. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumista seurattiin ja raportointi perusturvalautakunnalle neljännesvuosittain. Omaisuuden hallinnassa kalustoluetteloiden päivittämisestä vastaavat yksikkökohtaiset vastuuhenkilöt.

Teknisen toimen viranomaispäätökset perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön sekä teknisen toimen johtosääntöön, rakennusvalvonnan osalta maankäyttö- ja rakennuslakiin. Säännösten ja päätösten lainvoimaisuutta tarkasteltiin päivittäisessä työskentelyssä.

Tekninen lautakunta seurasi talousarvion toteutumaa ajankohtaisesti ja investointien toteutumasta tekninen johtaja kertoi lautakunnan kokouksissa. Hankinnat kilpailutettiin uuden hankintalain mukaisesti, myös pienemmät hankinnat pyritään kilpailuttamaan kunnan edun mukaisesti, vaikka hankintalaki ei edellyttäisi näin menettelemään. Riskien hallinnassa huolehditaan, että kunnan tekemissä urakkasopimuksissa on rakennustakuuajan vakuudet kunnossa. Maa-ainesluvista jälkihoitotyöt varmistetaan riittävän suurella vakuudella.

Omaisuuden hallinta on keskitetty teknisen johtajan vastuulle. Kunnan kiinteistöjen kuntoa seurataan tarkasti ja useampivuotinen investointiohjelma antaa pitkäjänteisyyttä kunnan kiinteistöjen kunnan ylläpidossa. Kunnan kiinteistöille on v. 2013 tehty kuntoarvio ja pitkäntähtäyksen suunnitelma 10 vuodeksi. Kunnan omistamat kaikki kiinteistöt ja metsäomaisuus on vakuutettu. Vakuutus pidetään ajan tasalla vuosittaisella päivityksellä.

Kunnan metsäomaisuudesta huolehditaan metsänhoitoyhdistyksen tekemän ajantasaisen metsänhoitosuunnitelman kautta.

Teknisen lautakunnan valitsemat varastojen- ja irtaimiston tarkastajat tarkastavat vuosittain vesihuollon ja puutavaravaraston.

Vesihuoltolaitoksen osalta on erillinen riskienhallinta -ja valmiussuunnitelma.

Tarkastuslautakunta arviointikertomuksessaan arvioi toimintaa.

5.6. KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Pertunmaan kunnan konserniohjeet on hyväksytty valtuustossa v. 2010 ja tulleet voimaan 1.1.2011. Konserniohjeilla pyritään yhtenäistämään yhteisöjen ohjausta ja lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä sekä tehostamaan tiedon kulkua. Kunnanvaltuusto hyväksyy konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet ja kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnon ja talouden koordinoinnista. Kuntakonserniin kuuluvan tytäryhtiön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen velvollisuuksiin kuuluu antaa kunnanhallitukselle tarvittavat tiedot kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen.

Toimintakertomusvuonna kuntayhtymät ovat toimineet tyydyttävästi.

Lahden ammattikorkeakoulu on muuttunut osakeyhtiöksi vuoden 2015 alussa.

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri on muuttunut Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymäksi.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Hyväksytyjen konserniohjeiden mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen tulee antaa kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Edelleen tytäryhteisöjen toimintasuunnitelmat, toiminnan ja talouden seurantaraportit, tilinpäätökset ja välitilinpäätökset ja kokousten esityslista ja pöytäkirjat tulee toimittaa kunnanhallituksen tietoon. Tiedonkulku on kertomusvuonna ollut kunnanhallituksen mukaan riittävää ja avointa.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnan arviointi tunnuslukujen pohjalta on ollut riittävää. Kunnanhallituksella on edustajansa tytäryhteisöjen hallinnossa.

Keskitettyä konsernitoimintoja ja palveluja ei ole käytetty.

Riskienkartoituksen ja riskienhallinnan ja niiden vakuuttamisen huolehtivat tytäryhteisöt itsenäisesti.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pertunmaan Ekolämpö ei enää kuulu konserniin.

Petunmetsä KOY:n asuntojen käyttöprosenttia on nostanut kuntaan saapuneet maahanmuuttajat.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Toimintatuotot / Tulot	2 430 990,99	2 465 289,75
Valmistus omaan käyttöön	67 811,04	67 941,78
Toimintakulut / Menot	- 13 748 655,08	- 13 531 305,18
Toimintakate / Jäämä	- 11 249 853,05	- 10 998 073,65
Verotulot	5 626 130,95	5 701 495,95
Valtionosuudet	6 301 335,00	6 108 837,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	266,24	901,03
Muut rahoitustuotot	55 209,61	47 607,42
Korkokulut	- 26 098,86	- 32 613,62
Muut rahoituskulut	- 1 275,53	- 473,94
Vuosikate	705 734,36	827 680,19
Poistot ja arvonalenemiset	- 648 942,91	- 685 090,88
Tilikauden tulos	56 791,45	142 589,31
Tilikauden ylijäämä	56 791,45	142 589,31

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut	17,81	18,32
Vuosikate / poistot, %	108,76	120,82
Vuosikate, euroa / asukas	392,95	455,27
	1796	1818

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * toimintatuotot / (toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * vuosikate / poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa / asukas

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	705 734,36	827 680,19
Tulorahoituksen korjauserät	57 348,38	- 19 943,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 1 364 425,03	269 980,47
Rahoitusosuudet investointimenot		35,57
Pysyvien vastaavien hyödykk.luov.t.	33 501,05	21 579,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 567 841,24	559 371,29
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 99 134,05	
Antolainasaamisten vähennykset	17 234,46	10 322,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 273 004,47	- 272 961,92
Lyhytaikaisten lainojen muutos		- 300 000,00
Oman pääoman muutokset		121 598,51
Muut maksuvalmiuden muutokset	154 352,37	- 227 145,89
Rahoituksen rahavirta	599 448,31	- 668 187,30
Rahavarojen muutos	31 607,07	- 108 816,01
Rahavarat 31.12.	1 688 950,80	1 657 343,73
Rahavarat 1.1.	657 343,73	1 766 156,74
Rahavarojen muutos	31 607,07	- 108 816,01

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v.	- 2 012 589,52	- 1 505 605,98
Investointien tulorahoitus, %	51,73	306,61
Pääomamenojen tulorahoitus, %	41,05	155,41
Lainanhoitokate	2,46	1,42
Kassan riittävyys, pv	40,00	43,09
Asukasluku	1796	1818

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * vuosikate / investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= 100 * vuosikate / (investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 813 350,18	11 106 817,90	OMA PÄÄOMA	6 229 192,81	6 172 401,36
Aineettomat hyödykkeet	167 222,04	209 224,95	Peruspääoma	5 437 102,73	5 437 102,73
Muut pitkävaikutteiset menot	167 222,04	209 224,95	Edellisen tilik:n yli-/alijäämä	735 298,63	592 709,32
Aineelliset hyödykkeet	10 171 667,13	9 427 595,72	Tilikauden yli-/alijäämä	56 791,45	142 589,31
Maa- ja vesialueet	1 216 776,22	1 219 461,22			
Rakennukset	5 126 991,01	5 184 459,70	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 308 769,23	1 249 677,05
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 726 276,81	2 840 910,71	Lahjoitusrahastojen pääomat	1 308 769,23	1 249 677,05
Koneet ja kalusto	138 836,09	182 764,09			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	962 787,00				
Sijoitukset	1 474 461,01	1 469 997,23	VIERAS PÄÄOMA	7 824 863,40	7 247 494,22
Osakkeet ja osuudet	1 039 087,52	1 116 523,33	Pitkäaikainen	5 727 514,57	5 264 113,75
Muut lainasaamiset	268 098,39	225 332,85	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	5 489 613,32	5 027 534,00
Muut saamiset	167 275,10	128 141,05	Lainat muilta lainanantajilta		
			Liittymismaksut ja muut velat	237 901,25	236 579,75
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 308 905,39	1 249 677,05	Lyhytaikainen	2 097 348,83	1 983 380,47
Toimeksiantojen varat	1 308 905,39	1 249 677,05	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	337 920,68	271 254,00
			Lainat muilta luotonantajilta	4 232,38	5 982,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 240 569,87	2 313 077,68	Saadut ennakot	2 867,75	20 428,42
Vaihto-omaisuus	10 582,58	11 322,35	Ostovelat	1 009 281,99	925 768,04
			Muut velat	128 222,66	134 538,64
Saamiset	541 036,49		Siirtovelat	614 823,37	625 408,52
Pitkäaikaiset saamiset	98 757,60	112 068,00			
Myyntisaamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 362 825,47	14 669 572,63
Lainasaamiset	98 757,60	112 068,00			
Muut saamiset			TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Lyhytaikaiset saamiset	442 278,89	532 343,60	Omavaraisuusaste, %	40,56	42,14
Myyntisaamiset	260 752,10	370 859,21	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,48	50,63
Lainasaamiset	13 310,00	13 310,00	Kertynyt yli-/alijäämä	792 090,08	735 298,63
Muut saamiset	142 016,03	126 924,01	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	441,03	404,46
Siirtosaamiset	26 200,76	21 250,38	Lainakanta 31.12.	5 831 739,38	5 304 770,85
Rahoitusarvopaperit	91 686,03	87 251,03	Lainakanta 31.12. €/asukas	3 247,07	2 917,92
Osakkeet ja osuudet	91 686,03	87 251,03	Lainasaamiset	268 098,39	225 332,85
			Asukasmäärä	1796	1818
Rahat ja pankkisaamiset	1 597 264,77	1 570 092,70			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 362 825,44	14 669 572,63			

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma – saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (vieras pääoma – saadut ennakot) / käyttötulot

Lainakanta 31.12.

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainat euroa / asukas

Lainasaamiset

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

KUNNAN KOKONAISTULOT JA – MENOT

TULOT

Toiminta	
Toimintatuotot	2 430 990,99
Verotulot	5 626 130,95
Valtionosuudet	6 301 355,00
Korkotuotot	266,24
Muut rahoitustuotot	55 209,61
Satunnaiset tuotot	0,00
Tulorahoituksen korjauserät pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	- 19 835,57
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00
Pysyvien vastaavien luovutustulot	33 501,05
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	17 234,46
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800 000,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00
Oman pääoman lisäykset	0,00
Kokonaistulot yhteensä	15 244 852,73

Täsmäytys:

Kokonaistulot – kokonaismenot = 15 244 852,73 – 15 367 598,03 = - 122 745,30

Muut maksuvalmiuden muutokset - rahavarojen muutos = 154 352,37 – 31 607,07 = 122 745,30

MENOT

Toiminta	
Toimintakulut	13 748 655,08
valmistus omaan käyttöön	- 67 811,04
Korkokulut	26 098,86
Muut rahoituskulut	1 275,53
Satunnaiset kulut	0,00
Tulorahoituksen kirjauserät Pakollisten varausten lis.(+), väh.(-)	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	- 77 183,95
Investoinnit	
Investointimenot	1 364 425,03
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	99 134,05
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	273 004,47
Oman pääoman vähennykset	0,00
Kokonaismeno yhteensä	15 367 598,03

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ		
	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	5	
Osakkuusyhteisöt		2
Yhteensä	8	2

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Toimintatuotot	7 051 486,98	6 957 123,57
Toimintakulut	- 17 931 772,74	- 17 673 964,29
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	- 10 880 285,76	- 10 716 840,72
Verotulot	5 625 646,74	5 701 047,14
Valtionosuudet	6 479 114,92	6 283 974,32
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	422,46	850,45
Muut rahoitustuotot	61 590,16	54 123,73
Korkokulut	- 43 523,92	- 61 222,11
Muut rahoituskulut	- 1 955,93	- 3 235,92
Vuosikate	1 241 008,67	1 258 696,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 827 553,01	- 875 705,77
Tilikauden yli- ja /alipariarvot		- 9 414,29
Arvonalentumiset		- 517,28
Satunnaiset erät	59,62	- 1 935,27
Tilikauden tulos	413 515,28	375 124,28
Tilinpäätössiirrot	- 2 602,94	- 7 596,93
Laskennalliset verot	4 200,00	7 220,00
Vähemmistöosuudet	- 2 733,83	- 4 025,55
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	412 378,51	370 721,80

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut , %	39,33	39,37
Vuosikate / Poistot, %	149,97	142,77
Vuosikate, euroa / asukas	690,99	692,36
Asukasmäärä	1796	1818

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

100 * toimintatuotot / toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

100 * vuosikate / suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 241 008,67	1 258 696,89
Satunnaiset erät	42,41	- 1 935,27
Tulorahoituksen korjaukset	- 88 761,48	- 30 700,42
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 1 862 331,45	- 455 432,62
Rahoitusosuudet investointeihin	9 925,88	887,26
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	49 293,20	1 844,13
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 650 822,77	817 359,97
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		1 165,69
Antolainasaamisten lisäykset	- 39 355,22	- 277,88
Antolainasaamisten vähennykset	5,16	1 443,57
Lainakannan muutokset		- 777 873,68
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	814 821,06	11 641,74
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 471 874,96	- 486 980,82
Lyhytaikaisten lainojen muutos	225 625,48	- 302 534,60
Oman pääoman muutokset	- 39 113,83	54 192,90
Muut maksuvalmiuden muutokset		- 201 884,86
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 50,54	- 1 122,78
Vaihto-omaisuuden muutos	1 358,74	- 924,73
Saamisten muutokset	117 186,19	- 122 481,86
Korottomien velkojen muutokset	113 994,88	- 77 355,49
Rahoituksen rahavirta	722 596,96	- 924 399,95
Rahavarojen muutos	71 774,19	- 107 039,98
Rahavarat 31.12.	1 870 078,10	1 795 873,82
Rahavarat 1.1.	1 798 303,91	1 902 913,80

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	67,00	279,38
Pääomamenojen tulorahoitus, %	52,51	101,63
Lainanhoitokate	2,50	1,57
Kassan riittävyys	33,54	35,09

Investointien tulorahoitus,

= 100 * vuosikate / investointien omahankintameno

Pääomamenojentulorahoitus, %

= 100 * vuosikate / (investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys+ lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 465 170,41	12 471 705,11	OMA PÄÄOMA	5 894 451,12	5 544 043,88
Aineettomat hyödykkeet	230 785,77	280 067,22	Peruspääoma	5 437 102,73	5 437 102,73
Aineettomat oikeudet	63 485,93	70 573,30	Arvonkorotusrahasto	26 677,01	26 186,92
Muut pitkävaikutteiset menot	167 299,84	209 343,33	Muut omat rahastot	21 551,38	19 062,52
Ennakkomaksut		150,59	Edellisten tilik:n yli-/alijäämä	- 3 258,51	- 309 039,09
Aineelliset hyödykkeet	12 820 111,37	11 804 865,96	Tilikauden yli-/alijäämä	412 378,51	370 721,80
Maa- ja vesialueet	1 391 679,09	391 337,46			
Rakennukset	6 921 006,39	7 057 778,61	VÄHEMMISTÖOSUUDET	18 890,80	14 901,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 837 297,51	2 949 157,90			
Koneet ja kalusto	315 725,20	340 560,00	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	1 277,28	4 159,97	Poistoero		
Enn.maks. ja keskener.hank	1 353 125,90	61 872,02	Vapaaehtoiset varaukset		
Sijoitukset	414 273,27	386 771,93	PAKOLLISET VARAUKSET	148 959,72	105 079,63
Osakkuusyhteisöosuudet	11 125,65	11 348,82	Eläkevaraukset		
Muut osakkeet ja osuudet	231 979,30	243 618,10	Muut pakolliset varaukset	148 959,72	105 079,63
Muut lainasaamiset	1 389,98	1 160,72	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 361 989,23	1 288 795,27
Muut saamiset	169 778,34	130 644,29	VIERAS PÄÄOMA	10 396 249,32	9 837 595,61
Arvostuserät			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	6 616 762,87	6 326 473,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 358 297,69	1 285 166,40	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	278 903,92	270 444,77
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 997 072,09	3 033 535,59	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 040 333,65	787 939,38
Vaihto-omaisuus	70 788,33	71 618,78	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 460 248,88	2 452 737,70
Saamiset	1 056 205,66	1 166 042,99	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>17 820 540,19</u>	<u>16 790 407,10</u>
Pitkäaikaiset saamiset	111 616,51	124 917,15			
Lyhytaikaiset saamiset	944 589,15	1 041 125,84			
Rahoitusarvopaperit	121 678,02	134 767,73			
Rahat ja pankkisaamiset	1 748 400,08	<u>1 661 106,09</u>	KONSERNITASEENTUNNUSLUVUT		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>17 820 540,19</u>	<u>16 790 407,10</u>		2016	2015
			Omavaraisuusaste, %	33,19	33,15
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,26	51,83
			Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €	409 120,00	1 682,71
			Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/asukas	227,80	33,93
			Lainakanta 31.12. €	7 657 096,52	7 114 413,14
			Lainakanta 31.12. € /asukas	4 263,42	3 913,32
			Lainasaamiset 31.12. €	1 389,98	1 160,72
			Asukasmäärä	1796	1818

Omavaraisuus aste, %

= 100 * (oma pääoma + vähemmistöosuus + konsernireservi + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (vieras pääoma – saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Konsernin lainakanta 31.12.

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Konsernin lainasaamiset 31.12.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN HALLINTOKUNNITTAIN

Hallinto- ja talousosasto

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	0	0	0	- 52,64	52,64
Kate	0	0	0	- 52,64	52,64
Suorite €/as	0	0	0	- 0,03	

Tarkastustoimi

Annetut tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on ulkoisen valvonnan avulla huolehtia siitä, että kunnanvaltuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuvat.

Kokouksia on pidetty viisi (5) kpl.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0			0	0
Menot	- 8 000,00	0	- 8 000,00	- 10 273,78	2 273,78
Kate	- 8 000,00	0	- 8 000,00	- 10 273,78	2 273,78
Suorite €/as	4,46	0	4,46	- 5,72	1,27

Yleishallinto

Toiminta-ajatuksena on huolehtia kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston sekä hallinto- ja talousosaston toiminnasta voimavaroja tehokkaasti hyödyntäen.

Hallinto- ja talousosaston keskeisenä tavoitteena on tehokas hallinto ja hyvä kuntalaisten sekä sidosryhmien palvelu.

Yleishallinnon menoista on kirjattu muita hallintokuntia palveleva osuus suoraan hallintokunnille. Verotuksen kulut kuuluvat yleishallintoon.

Yleishallinto yhteensä

	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	2 150,00	0	2 150,00	2 846,08	- 696,08
Valm. omaan käyttöön	0	0	0	19 408,37	- 19 408,37
Menot	- 413 390,00	- 4 000,00	- 417 390,00	- 376 667,26	- 40 722,74
Kate	- 411 240,00	- 4 000,00	- 415 240,00	- 354 412,81	- 60 827,19
Suorite €/as	228,98	2,23	231,21	- 197,34	- 33,87

Keskitetysti hoidetut tehtävät

Taloudesta on informoitu päättäjiä seminaareissa, kunnanhallitukselle on lisäksi raportoitu talousarvion toteutumisesta kolme kertaa vuodessa. Keskitetysti hoidettuihin tehtäviin kuuluu henkilöstöhallinto, ICT –palvelut ja hankinnat, taloustoimi ja palkanlaskenta sekä yhteispalvelupiste.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	3 300,00	0	3 300,00	22 481,56	- 19 181,56
Menot	- 258 650,00	0	- 258 650,00	- 268 369,35	9 719,35
Kate	- 255 350,00	0	- 255 350,00	- 245 887,79	- 9 462,21
Suorite €/as	142,18	0	142,18	136,91	5,27

Työnjaon mukaan asuntotoimi kuuluu hallinto- ja taloustoimen tehtäviin. Kunnan suorassa omistuksessa olevien vuokra-asuntojen isännöinti ja vuokraus hoidettiin myös hallinto- ja talousosastolla. Talojen menot ja tulot budjetoidaan kiinteistötoimen tulosalueelle. Lisäksi kunnan omistaman kiinteistösaakeyhtiön asuntojen vuokraus on hoidettu hallinto- ja talousosastolla.

Toimintavuoden aikana kiinnitettiin huomiota asuntojen kuntoon ja asumisviihtyvyyteen.

Elinkeinotoiminta

Elinkeinotoimen tavoitteena on ollut aktiivisesti tukea nykyisten yritysten kehittämistyötä ja hankkia uusia pysyviä työpaikkoja kuntaan. Yritysneuvonnasta ja elinkeinoasiamiehen tehtävistä on ostopalvelusopimuksen mukaisesti huolehtinut Juha Paasonen. Kunnan ja yrittäjyhdistyksen yhteistyö on ollut aktiivista ja yhdyshenkilönä on kunnan puolelta toiminut kunnanjohtaja.

Messutapahtumia yhdessä Etelä-Savon kuntien kanssa on vuoden aikana ollut joitakin. Yhteistyö on koskenut paitsi matkailua palvelevia tilaisuuksia myös elinkeinoelämän kehittämistä. Pertunmaan yritykset ovat olleet yhteisissä seudullisissa tilaisuuksissa hyvin edustettuina.

Tärkeänä osa-alueena on ollut myös maaseutuelinkeinojen kehittäminen tapahtuneen rakennemuutoksen jälkeen. Sivuelinkeinojen löytäminen ja yhteistyöverkkojen rakentuminen.

Elinkeinotoimen toimintamenot kokonaisuudessaan:

	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0	0	0	2 878,22	- 2 878,22
Menot	- 129 270,00	0	- 129 270,00	- 233 733,94	104 463,94
Kate	- 129 270,00	0	- 129 270,00	- 230 855,72	101 585,72
Suorite €/as	71,98	0	- 71,98	- 128,54	56,57

Palo- ja pelastustoimi

Pertunmaa kuuluu Etelä-Savon aluepelastuslaitokseen.

	TA 2016	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0	0	0	894,27	- 894,27
Menot	- 161 150,00	0	- 161 150,00	- 152 159,54	- 8 990,46
Kate	- 161 150,00	0	- 161 150,00	- 151 265,27	- 9 884,73
Suorite €/as	89,73	0	89,73	- 84,23	- 5,51

Pertunmaan palokunnan hälytykset	2012	2013	2014	2015	2016
Muu tarkastus-/varm.tehtävä	2	7	1	4	10
Liikenneonnettomuus	13	10	1	11	18
Vahingontorjunta	3	10	1	15	17
Eläimen pelastus	3	2	1	1	2
Rakennuspalo	6	10	3	5	6
Rakennuspalovaara	5	3	2	3	3
Maastopalo	3	4	3	9	4
Ihmisen pelastaminen		3	2	2	2
Liikennevälinepalo	3	3	1	6	1
Autom. paloilm. tarkastus- /varmistustehtävä	2	5	2	3	3
Avunanto	6	2		1	2
Muu tulipalo	1		1	1	
Öljyntorjunta /öljyvahinko			2	1	4
Vaarallisten aineiden onnettomuus				2	
Ensivastetehtävä	6	15	28	35	30
Virka-aputehtävä	2	4	2	2	1

Omavalvonta; suunnitellut 105 /79 toteutuneet (lähetetyt omavalvontakirjeet /palautuneet kirjeet).

Palotarkastus prosentti

2015

Valvontakäynnit:

Yleinen palotarkastus, eri tarkastusvälejä 17 kpl 100 %

Ylimääräiset tarkastukset 1 kpl

Kemikaalivalvonta 1 kpl

Turvallisuusviestintä:

Turvallisuuskoulutus 102

Turvallisuusneuvonta 25

Ylesötilaisuus 240

Yhteensä 367 kpl 19,9 % kunnan asukasluvusta. Tavoite 20 %

2016

Valvontakäynnit:

Yleinen palotarkastus, eri tarkastusvälejä; suunnitellut 19 kpl, toteutuneet 2 kpl

Eriyiset palotarkastukset 1 kpl

Muut palotarkastukset 3 kpl

Muu asiakirjavalvonta 2 kpl

Kemikaalivalvonta 1 kpl

Turvallisuusviestintä:

Turvallisuuskoulutus 233 (Osall. henkilöiden määrä, useita tilaisuuksia ja tapahtumia)

Turvallisuusneuvonta 105 (Osall. henkilöiden määrä, useita tilaisuuksia /tapahtumia)

Yleisötilaisuus 600 -1000 (Osall. henkilöiden määrä, useita tilaisuuksia /tapahtumia)

Yhteensä 938 kpl (minimi) 52,2 % kunnan asukasluvusta. Tavoite 20 %.

Maahanmuuttajatyö

Pakolaisten tuloon valmistavat toimenpiteet mm. asuntojen kalustaminen.

	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	270 000,00	0	270 000,00	203 533,37	66 466,63
Menot	- 270 000,00	0	- 270 000,00	- 170 581,97	- 99 418,03
Kate	0	0	0	32 951,40	- 32 951,40
Suorite €/as	0	0	0	18,35	18,35

Kunnanhallitus yhteensä

	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	275 450,00	0	275 450,00	232 633,50	42 816,50
Valmistus omaan käyttöön				19 408,37	- 19 408,37
Menot	- 1 232 460,00	- 4 000,00	- 1 236 460,00	- 1 201 512,06	- 34 947,94
Kate	- 957 010,00	- 4 000,00	- 961 010,00	- 949 470,19	- 11 539,81
Suorite €/as					

MAASEUTUTOIMI 2016

MAASEUTULAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Tehtävä lautakunnassa	nimi	osallistuminen kokouksiin
Puheenjohtaja	Markku Pöyry	2
Varapuheenjohtaja	Leo Kuhanen	0
Jäsen	Marjaana Marttila	2
-,,-	Jouko Toivonen	2
-,,-	Kaisa Varjoaho	1
Varajäsen	Markku Laine	0
-,,-	Esko Kilpinen	0
-,,-	Aini Pöyry	0
-,,-	Kaarina Pippuri	0
-,,-	Kirsi Vekkele	0
Khall:n puh.joht.	Risto Salminen	1
Khall:n edustaja	Annukka Räisänen	1
Kunnanjohtaja	Juha Tornainen	0
Esittelijä, pöytäkirjanpitäjä	Erkki Ojala	2

Toimintakertomus

Maaseutulautakunta kokoontui kaksi kertaa ja käsitteli 5 pykälää. Lautakunta teki marraskuussa tutustumismatkan Maaseutukehitys ry:n hankkeisiin Luhankaan.

Maatalousyrittäjäpalkinnon saajiksi lautakunta esitti Risto ja Liisa Volasta. Palkinto luovutettiin Pertunmaan kunnanvaltuuston kokouksessa.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Maaseutulautakunnan yleisenä tehtävänä on hoitaa paikallisen maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, Eviran ja Etelä-Savon ELY-keskuksen ohjauksessa ja valvonnassa. Mikkelin kaupunki hallinnoi paikallista maaseutuhallintoa Mikkelin YTA-alueella. Tehtäviin kuuluu myös osallistuminen maaseutuelinkeinojen ja kylätoiminnan kehittämistyöhön. Pertunmaan kunnan maksuosuus Päijänne-Leader -ohjelmassa oli 10 641,42 euroa. Myönnettyjen tukien määrä oli 462 599,69 euroa ja maksettujen määrä 382 002,59 euroa kotieläintukien osalta vanhassa tukisovelluksessa.

	TA 2016	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	50	0	50	225,30	-175,30
Menot	-82 430	0	-82 430	-70 559,18	-11 870,82
Kate	-82 380	0	-82 380	-70 333,88	-12 046,12
Suorite €/as	45,87		45,87	39,16	6,71

ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Maataloushallinnon uudistamisesta on tehty esiselvitys, jonka pohjalta valmistelu jatkuu.

SIVISTYSTOIMI

SIVISTYSLAUTAKUNTA JA KOULUTOIMISTO

Sivistyslautakunnan kokoonpano ja osallistuminen kokouksiin vuonna 2016:

Markku Laine, pj	11		
Ari Lehtimäki, vpj	7		
Ahti Lehtinen	11		
Liisa Lehto	6		
Aaro Nevala	11		
Kaarina Salminen	8	varajäsen Kirsi Kauhanen	3
Outi Virtanen	8	varajäsen Saana Poskiparta-Jokela	2
Jouni Pekkonen	11	kunnanhallituksen edustaja	
Risto Salminen	5	kunnanhallituksen pj.	
Juha Torniainen	1	kunnanjohtaja	
Sari Mäkeläinen	11	esittelijä / sihteeri	

Lisäksi kokouksiin ovat tarvittaessa osallistuneet vapaa-aikasihteeri, liikunnanohjaaja, kulttuuritoiminnasta vastaava ja päiväkodin johtaja.

Sivistyslautakunta kokoontui 11 (9) kertaa, käsiteltäviä asioita oli 144 (142).

Sivistystoimenjohtaja-rehtorin viranhaltijapäätöksiä oli 362 (331). Viranhaltijapäätökset ovat olleet sivistyslautakunnan käsittelyssä. Sulkeissa oleva luku tarkoittaa edellisen vuoden lukua.

Koulutoimistossa työskentelee toimistos sihteeri, joka on koko sivistysosaston yhteinen. Sivistystoimenjohtaja-rehtorin tehtäviin kuuluvat sivistysosaston osastopäällikön tehtävät sekä koulutoimenjohtajan tehtävät Pertunmaan yhtenäiskoulun rehtorin viran lisäksi.

	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-15.390	0	-15.390	0,01	-15.390,01
Kate	-15.390	0	-15.390	0,01	-15.390,01
Suorite €/as	8,57		8,57	0	

Asetettuja toiminnallisia tavoitteita:

- koulutoimen hallintoon liittyvät lakisääteiset tehtävät
- Pertunmaan koulutoimen suunnittelu ja kehittäminen
- koululaiskuljetukset
- asiakaspalvelun hyvä hoitaminen

PERUSKOULUT

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	99.410	0	98.980	125.352,57	-25.942,57
Menot	-2.117.340	-11.250	-2.128.590	-2.159.450,66	30.860,66
Kate	-2.017.930	-11.250	-2.029.180	-2.034.098,09	4.918,09
Suorite €/as	1.123,57		1.129,83	1.132,57	

Yksityiskohtaisempi erittely:

	TP 2014	TP 2015	Toteutuma 2016
Pertunmaan yhtenäiskoulu oppilasmäärä	1.192.902,01 149	1.245.195,83 156	1.272.382,14 154
€/ opp.	8.006,05	7.982,02	8.262,22
Kuortin koulu oppilasmäärä	256.416,63 28,5	250.240,44 27,5	265.890,02 25
€/ opp.	8.997,07	9.099,65	10.635,60
Kisaranta €/ as	40.274,96 22,02	33.572,48 18,46	37.206,32 20,72

Nämä luvut eivät sisällä koulujen osalta henkilöstön koulutusta, kuljetuksia tai erityisopetusta. Pertunmaan yhtenäiskoulun kustannuksissa on mukana maahanmuuttajien valmistava opetus. Kisarannan kustannukset aiheutuvat kiinteistönhoidosta.

Määrälliset tavoitteet:

	TP-14	TP-15	Toteutuma-16
kouluja 0-6. lk	1	0,5	0
kouluja 1-6. lk	0	0,5	1
kouluja 0-9. lk	1	1	1
oppilasmäärä	177,5	183	175,5
opettajien määrä	19,5	18,5	19
koulunkäyntiavustajat	6	6,5	6
henkilökohtaiset avustajat	2,5	3,5	5,5
perusopetusryhmät	11	11,5	12
kuljetusoppilaiden määrä	99,5	100	94

Peruskoululaisten kuljetusten osalta on huomattava, että koko työpäivän kattavan kuljetussopimuksen takia kuljetettavia oli todellisuudessa huomattavasti enemmän (uimahalli- , Kisaranta- , urheilukenttä- ja yrityskäynnit ym.).

Vuoden 2016 kevätkaudella jatkettiin uuden OPS 2016:n laatimista Opetushallituksen laatimien ohjeiden pohjalta. Opetussuunnitelmaa laativat koulujen henkilökunnan lisäksi myös koulujen si-dosryhmät erilaisten kannanottojen ja palautteiden muodossa. Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön syyslukukaudella 2016 esiopetuksen ja 1-6. -luokkien osalta.

Vuoden 2016 aikana kunnan peruskoulujen toimintaa kehitettiin valtakunnallisten hankkeiden kautta. Merkittävimmät hankerahoitukset tulivat kerhotoiminnan kehittämiseen. Lisäksi saimme hanke-rahointusta opetusryhmien pienentämiseen, esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseen sekä erityisopetuksen laadun kehittämiseen ja siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen. KiVa-koulu toiminta jatkuu edelleen. Toiminnan kautta kouluille on muodostunut toimintamallit koulukiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistapausten käsittelyyn.

Etelä-Savon kuntien yhteinen Osaava Etelä-Savo –hanke toimi edelleen AVI:n myöntämän rahoituksen kautta. Osaavan tarkoituksena on tarjota alueen opettajille ja muulle opetusalan henkilökunnalle ajantasaista ja tarpeiden mukaan suunniteltua koulutusta. Koulutoimenjohtaja-rehtori Sari Mäkeläinen osallistui hankkeen ohjausryhmän kokouksiin toisena Mikkelin seudun edustajana.

Kunnan molemmilla kouluilla on omat toiminnasta vastaavat rehtorinsa. Yhtenäiskoululla on lisäksi apulaisjohtaja, jonka vastuualueena on osa koulun toiminnan ohjaamisesta.

Yhteistyötä naapurikuntien kanssa on jatkettu niin erityisoppilaiden koulupaikkojen kuin myös yhteisten opettajien käytön osalta. Pertunmaalaisille erityisoppimistarpeita vaativille oppilaille oli koulupaikkoja Mikkelissä ja Mäntyharjulla. Vuonna 2016 Pertunmaan kunnan opettajista yksi työskenteli osan työajastaan Hirvensalmella. Yhteistyön avulla opettajalle voitiin turvata täysi työaika ja erityislapsille heidän tarpeidensa mukainen oppimisympäristö. Hirvensalmi osti opetuspalveluja Pertunmaalta keskimäärin 15 tuntia / viikko.

Pertunmaan peruskoulujen kokonaisoppilasmäärä pysyi varsin vakaana. Haasteensa loi ja luo jatkossakin ikäluokkien varsin suuret kokoerot. Haasteet ikäluokkien vaihtelussa korostuvat luokkien oppilasmäärissä. Koulujen tuntikehyksen tehokkaalla käytöllä on saatu säilytettyä yksilölliset tarpeet huomioiva opetus, koulujen omaleimaisuuden toteutuminen ja riittävä valinnaisuuden ylläpitäminen. Vuoden 2016 koulussa opiskeli ryhmä pakolaislapsia, joista osa oli käynyt valmistavaa opetusta yhtenäiskoululla, osa saapuessaan siirrettiin suoraan perusopetusryhmiin. Syyslukukaudella 2016 koululla aloitettiin S2-opetus.

Koulujen kaikille oppilaille on pyritty antamaan ATK-opetusta. Laitteistojen, ohjelmien ja opetuksen pitäminen ajan tasalla vaatii jatkuvaa aktiivisuutta, resurssointia ja osaavaa henkilökuntaa. Haasteen tietotekniikan käytön opetuksessa tuo sosiaalisen median käyttö osana opetustoimintaa ja koko ajan uudistuvan teknologian huomioiminen. Opetusteknologian käyttöönotto ja kehittäminen vaatii myös henkilökunnan jatkokoulutusta ja sitoutumista uudistuvaan pedagogiikkaan.

Pertunmaan yhtenäiskoululla on 2,5 erityisopettajaa, joista yksi työskentelee yhden työpäivän Kuortin koululla ja lisäksi muutamia tunteja päivähoidon erityisopetuksessa. Koulutyön tukena toimi vakinaisessa ja määräaikaisessa työsuhteessa koulunkäyntiavustajia. Avustajien työaika on painotettu alaluokkien avustamiseen. Oppituntien, välituntivalvontojen ja muun avustavan toiminnan lisäksi koulunkäyntiavustajien toimenkuvaan on kuulunut koulujen iltapäivätoiminta.

KESKIASTEEN KOULUTUS

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-11.930	0	-11.930	-4.339,60	-7.590,40
Kate	-11.930	0	-11.930	-4.339,60	-7.590,40
Suorite €/as	6,64		6,64	2,42	

Keskiasteen tulosalueessa ovat seuraavat menot:

Päijät-Hämeen koulutuskonsernille meni 2,873,40 € (netto). Meno muodostui eläkevakuutusmaksusta, jonka Pertunmaan kunta joutui maksamaan Heinola-Instituutin yhtyessä Päijät-Hämeen koulutuskonserniin. Eläkevakuutusmaksu jatkuu vuosittain niin kauan kuin eläkkeen saaja on elossa.

Toisen asteen opiskelijoiden kuraattori- ja psykologipalvelut (26,20 €). Opiskelukunnat laskuttavat oppilaiden kotikuntia palveluista.

Opiskelu musiikkioppilaitoksissa 1.440 €. Määräraha on tarkoitettu tukemaan muutaman lahjakkaan musiikinopiskelijan opintoja, näin mahdollistaen heidän siirtymisensä aikanaan korkeamman asteen koulutukseen. Opiskelijoita v. 2016 oli keskimäärin 1.

AIKUISKOULUTUS

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	0	0	0	63,82	-63,82
Menot	-26.100	0	-26.100	-23.696,73	-2.403,27
Kate	-26.100	0	-26.100	-23.632,91	-2.467,09
Suorite €/as	14,53		14,53	13,16	

Itä-Hämeen opiston kansalaisopistossa opiskeli v. 2016 343 (410) pertunmaalaista opiskelijaa. Opetustunteja oli yhteensä 1849 (1996). Sulkeissa on v. 2015 luvut.

VARHAISKASVATUS

	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	68.000	0	68.000	56.449,02	11.550,98
Menot	-672.530	0	-672.530	-606.799,06	-65.730,94
Kate	-604.530	0	-604.530	-550.350,04	-54.179,96
Suorite €/as	336,60		336,60	306,43	

Yleistä:

Päivähoitomuotoina oli päiväkotia, ryhmäperhepäiväkotia sekä hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito.

Kaikille päivähoitopaikkaa hakeneille pystyttiin osoittamaan hoitopaikka päivähoitolaissa määritetyn ajan kuluessa ja pääosin vanhempien toivomaan hoitomuotoon. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen yhdessä vanhempien kanssa oli käytössä kaikissa hoitopaikoissa. Eri työposteissä työskenteli päivähoitoasetuksen mukainen henkilökunta. Yhteistyötä eri hoitomuotojen välillä tehtiin kysynnän, tarpeiden ja resurssien mukaan, esimerkkinä perhepäivähoidon ennalta sovitut vara- ja hoitopaikat ja yhteiset retket ja tapahtumat sekä henkilökunnan siirtyminen toiseen yksikköön sijaistamaan. Päiväkodin lastenhoitaja toimi kevätkauden koululla esioppilain avustajana aamupäivän ja laitosapulainen toimi syyskauden koululla avustajana aamupäivän ja ryhmäperhepäivähoitajana Kuutilassa iltapäivän.

Päiväkotia tarjosi koko- ja osapäivähoitoa 1-6-vuotiaille lapsille. Päiväkodissa työskenteli viisi vaki- ja kasvatustarpeissa olevaa henkilöä kahdessa eri ryhmässä sekä lisäksi päiväkodin johtaja ja laitosapulainen.

Vuoden lopussa lapsia oli kokopäivähoidossa 13, osapäivähoidossa 2 ja lisäksi 4 esikoululaista aamu-/iltapäivähoidossa. Hoitopäiviä oli yhteensä 3370, käyttöprosentti oli 57 % ja hoitopäivän hinta 110,71€/101,44€.

Perhepäivähoito:

Omassa kodissaan työskenteli yksi perhepäivähoitaja, toinen toimi päiväkodilla laitosapulaisena. Kuutilassa työskenteli yksi lähihoitaja ja kolme ryhmäperhepäivähoitajaa (kevätkaudella 2½). Vuoro- ja hoito järjestettiin Kuutilassa.

Perhepäivähoidossa oli vuoden lopulla lapsia kokopäivähoidossa 16 ja 2 esikoululaista aamu-/iltapäivähoidossa.

Perhepäivähoidossa hoitopäiviä oli 752, käyttöprosentti oli 76 % ja hoitopäivän hinta 77,63/ 63,01€. Kuutilassa hoitopäiviä oli 1482, käyttöprosentti 51 % ja hoitopäivän hinta 118,30€/108,71€.

Arvio tulevasta kehityksestä:

Haasteena on päivähoitotarpeen ja resurssien tasapaino. Syntyvyyden lasku, muuttoliike, hoidontarpeen vaihtelut sekä työelämän muutokset vaikuttavat päivähoitotarpeen ennakoimiseen ja henkilökunnan määrän ja hoidontarpeen yhteensovittamiseen.

Henkilökunnan ammattitaidon ylläpitäminen ja päivittäminen koulutuksilla on tärkeää. Erityistyöntekijöiden työpanos ja tarvittaessa yhteistyö eri tahojen kanssa tukevat henkilökuntaa heidän työssään ja edesauttavat mahdollisten ongelmien varhaista huomaamista ja niissä tukemista.

Syksyllä 2016 ilmestyivät varhaiskasvatuksen valtakunnalliset perusteet. Kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen on aloitettu syksyllä 16 ja se on tarkoitus ottaa käyttöön elokuussa -17.

Keinula	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	43.000	0	43.000	31.233,96	11.766,04
Menot	-397.030	0	-397.030	-373.095,49	-23.934,51
Kate	-354.030	0	-354.030	-341.861,53	-12.168,47
Suorite €/as	197,12		197,12	190,35	

Perhepäivähoito	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	10.000	0	10.000	10.989,56	-989,56
Menot	-76.080	0	-76.080	-58.376,29	-17.703,71
Kate	-66.080	0	-66.080	-47.386,73	-18.693,27
Suorite €/as	36,79		36,79	26,38	

Kuutila	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	15.000	0	15.000	14.225,50	774,50
Menot	-199.420	0	-199.420	-175.327,28	-24.092,72
Kate	-184.420	0	-184.420	-161.101,78	-23.318,22
Suorite €/as	102,68		102,68	89,70	

KULTTUURITOIMI

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	3.400	0	3.400	5.097,40	-1.697,40
Menot	-50.400	0	-50.400	-53.227,11	2.827,11
Kate	-47.000	0	-47.000	-48.129,71	1.129,71
Suorite €/as	26,17		26,17	26,80	

Kulttuuritoimi järjestettiin ostopalveluna KSKT-Consulting Oy:ltä, joka huolehti myös Vanha-Rantalan talomuseon toiminnasta ja hoidosta.

Kulttuuritoimi järjesti erilaisia näyttelyitä, tilaisuuksia ja tapahtumia yksin ja yhdessä, järjestöjen ja yhdistysten, sekä kunnan muiden hallintokuntien kanssa, erityisesti koulutoimen sekä päivähoiton kanssa. Kulttuuritoimi pitää pääpainopisteenä lasten ja nuorten taideharrastusedellytysten kehittämistä, sillä taideharrastukset tarjoavat lapselle ja nuorelle mahdollisuuden kokea hyväksyntää, kokeilla ja etsiä omia taipumuksiaan ja vahvuuksiaan.

Vanha-Rantalan talomuseon kunnostus jatkui. Museotoiminnan teemana on edelleen ”Museo tutuksi paikkakuntalaisille”. Museolla järjestettiin erilaisia tapahtumia kesällä. Osa tapahtumista on jo vakiintunut jokavuotisiksi. Museo ympäristöineen on pala parasta paikkakunnan historiaa.

KIRJASTOTOIMI

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	600	0	600	932,43	-332,43
Menot	-131.450	0	-131.450	-140.859,64	9.409,64
Kate	-130.850	0	-130.850	-139.927,21	9.077,21
Suorite €/as	72,86		72,86	77,91	

Yksityiskohtaisempi erittely:

	TP 2014	TP 2015	Toteutuma 2016
Lainamäärä	18648	15219	15408
Kokonaismenot €/laina	6 (6,16)	7,71	7,79
Aineistomenot €/as	10 (10,37)	10,52	10,44
Aineistomenot €/laina	1 (1,07)	1,26	1,22

Hirvensalmen, Pertunmaan ja Puumalan kuntien ja Mikkelin kaupungin yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Pertunmaan kunnankirjasto on 1.1.2006 alkaen ollut Mikkelin kaupunginkirjasto – Etelä-Savon maakuntakirjaston lähikirjasto.

Kokonaislainaus Pertunmaalla kasvoi edellisvuoteen verrattuna 1,24 %. Vuonna 2016 Pertunmaan ja Kuortin kirjastoista annettiin yhteensä 15408 lainaa.

Kirjastoissa käytiin otantapäivien perusteella aikaisempaa harvemmin. Asiakaskäynnit vähenivät 11,59 % edellisvuoteen verrattuna. Kirjastoissa käytiin v. 2016 yhteensä 8699 kertaa.

Palveluajat pysyivät ennallaan: Pertunmaan kirjasto palveli kuutena päivänä viikossa yhteensä 34 tuntia ja Kuortin kirjasto 6 tuntia torstaisin koulun toiminta-aikoina.

Kirjastopalvelujen oheistoiminta jatkui vilkkaana. Koululaisille järjestettiin kirjavinkkausta, kirjastonkäytön opetusta ja tiedonhankinnan ohjausta. Mediakasvatusta toteutettiin yhteistyössä Pertunmaan koulun kanssa harjoittelemalla kirjatrailereiden tekoa iPadeilla yhdessä oppilaiden kanssa.

Yhteistyötä kulttuuritoimen kanssa jatkettiin ja nuorille järjestettiin pelitapahtumia kirjastoissa. Aikuisten lukupiiri jatkoi kokoontumistaan kirkonkylän kirjastossa. Kirjastoissa järjestettiin asiakkaiden lukuharrastuksen tueksi myös kuukausittain vaihtuvia aineistonäyttelyitä.

Pertunmaan kirjasto osallistui myös yhtenä yhteistyökumppanina Pertunmaan ja Hartolan kuntien yhteisen Auta -hankkeen suunnitteluun syksyllä. Kirjaston henkilökunta osallistuu aktiivisesti hankkeen toteuttamiseen tarjoten neuvontaa ja opastuspalveluita asiakkaille hankittujen tablettien lainaustilanteissa. Hanke jatkuu heinäkuun 2017 loppuun saakka.

Kirjasto tarjoaa kaikille tasavertaiset mahdollisuudet tietoon ja itsensä kehittämiseen asettamalla asiakkaiden käyttöön kirjoja, lehtiä ja muita aineistoja. Kirjasto tarjoaa myös tiloja asiakkaiden vapaaseen käyttöön. Asiakkaita avustetaan tiedonhaussa. Kirjaston toiminta on avointa ja suuntautuu aktiivisesti ulospäin.

LIIKUNTATOIMI

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	30.500	0	30.500	14.947,95	15.552,05
Menot	-75.890	0	-75.890	-62.745,82	-13.144,18
Kate	-45.390	0	-45.390	-47.797,87	2.407,87
Suorite €/as	25,27		25,27	26,61	

Liikuntatoimen tehtävänä on huolehtia liikunnan suunnittelusta, kehittämisestä ja kunnassa harjoitettavan liikuntatoimen tukemisesta, yhteistyössä naapurikuntien sekä järjestöjen kanssa.

Vuoden 2016 toimintaa:

Kunnassa aloitti täyspäiväinen liikunnanohjaaja 11.4.2016, liikuntahankkeen (AVI) rahoituksella

- yhteistyö paikallisten urheiluseurojen ja PHLU:n sekä Esli:n kanssa
- laskettelumatkat Purnuun Hartolaan
- ratsastusleirit (päiväleirit 2kpl) yhdessä Iloinen Pegasos
- Kisarannan kuntosalin kulunvalvonnan sähköistäminen
- uimakoulut Kisarannassa lapsille ja mamu/VOK-nuorille
- jalkapallokoulu lapsille
- osallistuminen koulun urheilupäiviin
- tapahtumien järjestäminen (hyvinvointipäivä, Perttu-pyöräily, Sportti-zemalot...)
- ystävyysottelut/turnaukset niin jalkapallossa, kuin sählyssäkin
- vuoden kuntoilijan palkitseminen, nuorten lupausten palkitseminen ja mitalistien muistaminen
- postilaatikkopyöräily
- järjestöavustuksien ja ilmaisten salivuorojen avulla urheiluseurojen tukeminen
- Pertunmaan liikuntaneuvonnan ja matalan kynnyksen liikuntaryhmien kehittäminen –hankkeen 1. toimintavuosi ja avustuksen haku 2. toimintavuodelle (kts. hankkeen 1. vuoden toimintakertomus)
- vanhusten tuolijumppat, Honkalassa, Jokituvalla ja Rinnehovissa kerran viikossa
- erityisryhmien liikunnanohjaus
- liikuntakyselyt
- kuntosalisääntöjen uudistaminen
- liikuntapaikkojen käyttövuorojen jakoperusteiden laatiminen

NUORISOTOIMI

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	15.000	0	15.000	15.746,09	-746,09
Menot	-57.610	0	-57.610	-78.875,65	21.265,65
Kate	-42.610	0	-42.610	-63.129,56	20.519,56
Suorite €/as	23,72		23,72	35,15	

Nuorisotoimen toiminta perustuu nuorisolakiin. Lain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itseenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Vuonna 2016 tapahtui nuorisotoimen taholla seuraavaa:

- PNT nuorten illat keväällä ja syksyllä
- nuorisoneuvoston toiminnan ylläpito
- discot Nuokulla (yhdessä MLL)
- koulunuorisotyö
- Polnt-nuorten portaali
- kyselyt
- erilaisiin tapahtumiin osallistuminen (hyvinvointipäivä., some-päivä...)
- kutsunnat (time out -ohjaus)
- TET ja TOP-harjoittelijat nuorisotoimessa, sekä työllistetty
- Perttu-Rock tapahtuma
- seudullinen yhteistyö
- nuoriso-ohjaaja palkattuna 25h/vko
- etsivän nuorisotoimen järjestäminen 19h/vko osana vapaa-aikasihteerin toimenkuvaa
- Nuorten Apu -palvelu, JELPPI-koulutus

PERUSTURVALAUTAKUNTA
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

HALLINTO

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Perusturvalautakunnan puheenjohtajana on toiminut Kirsi Vekkelä.

Perusturvalautakunnan kokoonpano ja osallistuminen vuonna 2016:

Osallistuminen kokouksiin

Puheenjohtaja	Kirsi Vekkelä	5
Jäsenet	Esko Kilpinen	5
	Arja Kuhanen	0
	Jarmo Parkkinen	2
	Seija Lind	5
	Tuomas Paasonen	4
	Pekka Ruuth	0
Varajäsenet	Raili Toivonen	3
Esittelijä, johtava lääkäri	Hans Gärdström	5
Pöytäkirjanpitäjät: terveydenhuollon sihteeri	Kati Terhomaa	5
Kunnanhallituksen edustaja	Markku Pöyry	4
Kunnanhallituksen pj	Risto Salminen	4
Kunnanjohtaja	Juha Torniainen	1

Perusturvalautakunta kokoontui yhteensä 5 kertaa ja käsitteli 34 pykälää.

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Pertunmaan kunta kuului vielä vuoden 2016 Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimeen. Yhteistoiminta-alueen muodostavat Mikkeli, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mäntyharju ja Pertunmaa. Palveluja tuottivat neljä itsenäistä palvelutuotantoyksikköä: Mikkelin, Kangasniemen, Mäntyharjun ja Pertunmaan palvelutuotantoyksiköt. Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen järjestäjälautakunta vastasi Pertunmaan sosiaali- ja terveystoimen järjestämisestä Mikkelin toimiessa isäntäkuntana. Pertunmaan palvelutuotantoyksikkö tuotti sosiaali- ja terveystoimen palveluita Pertunmaalle perusturvalautakunnan alaisuudessa.

Vuonna 2016 Pertunmaan perusturva osallistui aktiivisesti Etelä-Savon sosiaali ja terveystoimen ky:n valmistelutyöhön ja perustamiseen 1.3.2016 alkaen sekä varsinaisen sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuullisen toiminnan aloittamiseksi 1.1.2017 alkaen.

Pertunmaan kunnan ikärakenne on vanhusvoittoinen ja sairastavuus on korkea, mikä näkyy perusturvan palvelutarpeessa. Perusturvalautakunta päätti sosiaali- ja terveystoimen taloudesta, kehittämissuunnitelmista ja periaatteellisista ratkaisuista sekä muista perusturvalautakunnan johtosääntönsä mukaisista asioista.

Perusturvalautakunta

	TA 2016	TA-muutos	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	1.335.420	11.250	1.346.670	1.303.539,22	43.130,78
Menot	-8.411.800	-500.00	-8.911.800	-8.549.178,43	-362.621,57
Kate	-7.076.380	-488.750	-7.565.130	-7.245.639,21	-319.490,79
Suorite €/as	3.940,08		4.212,21	4.034,32	

PERUSTURVALAUTAKUNTA SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

SOSIAALITYÖ

Sosiaalityön taloudesta, suunnittelusta ja kehittämisestä vastaa vastaava sosiaalihoaja yhdessä johtavan lääkärin ja perusturvalautakunnan kanssa. Sosiaalityön tarkoitus on turvata kuntalaisten riittävät sosiaalityön palvelut. Sosiaalityöhön osallistuu vastaavan sosiaalihoajan lisäksi sosiaalityön toimistosihteeri, perhetyöntekijä (20 h/vko) ja työvalmentaja. Toimistosihteeri toimii etuuskäsittelijänä toimeentulotukiasioissa, hänen työpanoksestaan menee osa sivistystoimelle sekä terveystoimelle. Toimistosihteeri vastaa myös välitystiliasiakkaista ja sosiaalityön neuvonnasta yhdessä

vastaavan sosiaaliohjaajan kanssa. Perhetyöntekijä toimii vastaavan sosiaaliohjaaja työparina lastensuojeluasioissa ja ennaltaehkäisevässä perhetyössä. Vastaava sosiaaliohjaaja, perhetyöntekijä, lasten ja äitiysneuvonnan terveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja/päihdetyöntekijä sekä päiväkodin johtaja muodostavat moniammatillisen lastensuojelutiimin.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijän sekä lastenvalvojan palveluja ostettiin seudullisen yhteistyön puitteissa Mikkelin kaupungilta.

Tilastokeskuksen ohjeen mukaan tilastovuodesta 2016 eteenpäin hallinnon kulut ja tuotot tulee jakaa hallinnon kustannuspaikoille, missä ne syntyvät.

Sosiaalityö

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	81.660	0	81.660	72.939,47	8.720,53
Menot	-1.502.920	0	-1.502.920	-1.389.951,34	-112.968,66
Kate	-1.421.260	0	-1.421.260	-1.317.011,87	-104.248,13
Suorite €/as	791,35		791,35	733,30	

LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT

Perheiden auttaminen järjestettiin mahdollisimman pitkälle avohuollontukitoimien- ja ennaltaehkäisevin keinoin. Lastensuojelutyöhön lain vaatima sosiaalityöntekijä hankittiin ostopalveluna Mikkelin kaupungilta.

Perhetyöntekijän asiakkuudessa vuonna 2016 on ollut yhteensä 8 perhettä, joissa aikuisia 11 ja lapsia 12. Perhetyöntekijä toimi koululla sosiaalityön puolesta oppilashuoltoryhmässä. Hän toimii myös oppilastukihenkilön tehtävissä sivistystoimen alaisuudessa noin puolet työajastaan.

Ammatillista tukihenkilöpalvelua ostopalveluna vuoden 2016 aikana sai 3 pertunmaalaista lasta/nuorta. Ammatillisen tukihenkilötoiminnan tehtävänä on saada lapsi tai nuori osalliseksi omaan elämään vahvistamalla tämän omia voimavaroja sekä etsimällä lasta/nuorta tukevia verkostoja. Työskentely perustuu sosiaalityön tekemään asiakassuunnitelmaan, jonka pohjalta on yhdessä asiakkaan kanssa laadittu yksilökohtaiset tavoitteet ja toimintamallit, miten tavoitteisiin päästään.

Vuoden 2016 lopussa oli 5 pertunmaalaista lasta/nuorta huostassa ja yksi 18 vuotta täyttänyt jälkihuollossa. Ennaltaehkäisevässä ja avohuollon lastensuojelutyössä vastaavan sosiaaliohjaajan työparina on toiminut perhetyöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä terveydenhoitaja.

Pertunmaalla oli lastensuojelulain vaatimuksen mukaisesta sosiaalityöntekijästä ostopalvelusopimus Mikkelin kaupungin kanssa, sopimuksella voitiin ostaa myös kiireellisen huostaanoton päätöksentekijä tarvittaessa. Lastenvalvojan palvelut pertunmaalaisille hoidettiin ostopalvelusopimuksella Mikkelin kaupungilta. Elatussopimuksia vahvistettiin vuoden 2016 aikana 8 kappaletta. Huolto-, asumis- ja tapaamissopimuksia on tehty 6 kappaletta ja isyyden tunnustamisia tehty 4 kappaletta Pertunmaan kunta oli mukana alueellisessa sosiaalipäivystyksessä sekä osallistuu poliisilaitoksen sosiaalityöntekijän palkkaukseen.

Lasten ja perheiden palvelujen toimintaa kuvaavia tunnuslukuja

Toimenpiteet	2016
Huostassa olevat lapset	5
Jälkihuollossa olevat yli 18 v.	1
Tukiperhepalvelussa	0
Perhetyön asiakkuudessa lapsia	
Elatussopimukset	8
Isyyden vahvistukset	4
Sopimukset huollosta ja tapaamisoikeudesta	6

Lasten ja perheiden palvelut

	TA 2016	TA-muutos	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	7.000	0	7.000	3.891,12	3.108,88
Menot	-412 890	0	-412.890	-384.639,37	-28.250,63
Kate	-405 890	0	-405.890	-380.748,25	-25.141,75
Suorite €/as	226,00		226,00	212,00	

VAMMAISTEN PALVELUT

Kehitysvammahuollon laitos- ja avopalveluita hankittiin ostopalveluna Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen seuraavista palveluyksiköistä; Ankkuri, Simpukka ja Kompassi (oppilaskodit), kehitysvammapoliklinikka, Mäkirinteen palvelukoti, Ylätalo (aikuisten kuntoutus) ja Toimintakeskus Savoset (työ- ja päivätoiminta). Lisäksi ostettiin kuntoutusohjausta tukemaan henkilöiden kuntoutumista, itsenäistä arkielämässä selviytymistä ja taitojen vahvistamista. Vaalijalan eri asiantuntijatahoja käytettiin apuna kuntoutuksen suunnittelussa sekä kuntoutuksen tarpeen ja toteutuksen arvioinnissa.

Kehitysvammaisten lasten määrä ei ole kasvanut, mutta kouluikäisiksi tulleiden lasten tarpeet ovat muuttuneet huomattavasti. Lapset ovat säännöllisesti Vaalijalassa jaksoilla kuntoutuksen, oppimisen ja vanhemmille tarkoitettujen lepojaksujen vuoksi. Lasten kuntoutusohjausta tarvitaan kotikunnassa etenkin uusien palvelujen tullessa käyttöön.

Ostopalveluna ostettiin autettua asumista Esperi Care Oy:n omistamasta Palvelukeskus Päivälehdon Palvelukoti Onnelasta Hartolasta, Kannuskodilta Taavetista ja Vaalijalan Mäkirinteen palvelukodilta Mäntyharjulta. Omana toimintanaan Pertunmaan kunta järjestää ohjattua asumispalvelua kehitysvammaisille henkilöille Tukikoti ry:n omistamissa tiloissa. Asumisyksikössä on seitsemän asiakaspaikkaa ja kolme vakituista työntekijää.

Vuoden 2016 aikana 12 kehitysvammaista kävi työ/päivätoiminnassa, heistä 3 pertunmaalaisessa yrityksessä, yksi henkilö Pertunmaan kunnalla, 4 Toimentuvalla ja 7 Mäntyharjulla Vaalijalan Savosetin toimintakeskuksessa.

Vammaispalvelulain perusteella myönnettyjä kuljetuspalvelupäätöksiä oli vuoden 2016 aikana voimassa 69 kappaletta ja sosiaalihuoltolain mukaisia päätöksiä 11 kappaletta.

Vammaisten palvelut

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	4.090	0	4.090	25.560,89	-21.470,89
Menot	-694 350	0	-694.350	-658.764,76	-35.585,24
Kate	-690 260	0	-690.260	-633.203,87	-57.056,13
Suorite €/as	384,33		384,33	352,56	

TOIMEENTULOTURVA

Toimeentulotuen piirissä vuonna 2016 oli 57 taloutta mikä oli 6 taloutta enemmän kuin vuonna 2015. Tukea maksettiin yhteensä 80 103,29 euroa. Perustoimeentulotuen osuus tästä oli 67 238,97 euroa, täydentävän 7 708,29 euroa ja ennaltaehkäisevän 5 156,03 euroa.

Kuntouttavassa työtoiminnassa on vuoden 2016 aikana ollut 4 henkilöä ja toimintapäiviä kertyi yhteensä 163. Kuntouttavan työtoiminnan työpaikkoina ovat olleet Toimentupa, tekninen toimi ja kotipalvelu, joissa kuntouttavan asiakkaat ovat toimineet avustavissa tehtävissä. Terveystarkastukset pyrittiin järjestämään kaikille pitkäaikaistyöttömille. Kuntouttavan työtoiminnan työvalmennus on hoidettu vuodesta 2010 sosiaalitoimen omana työnä Toimentuvalla. Työvalmentajan yhtenä

tarkoituksena on vaikeasti työllistettävien auttaminen palaamaan työelämän tai koulutuksen piiriin. Passiiviset pitkäaikaistyöttömät pyritään aktivoimaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Toimentupa toimii kuntouttavan työtoiminnan työpisteenä.

Kunnat ovat velvollisia maksamaan kansaneläkelaitokselle takaisin passiivisten, yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden saamasta työmarkkinatuesta 50 %. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta kunnan maksuosuus on 70 %. Vuoden 2016 maksuosuudet Kelalle olivat Pertunmaan kunnan osalta yhteensä 119 983,49 euroa. Maksuosuus olisi ollut vielä suurempi ilman kunnan työllistämisrahaa, jonka avulla pystyttiin palkkaamaan vuoden aikana 9 henkilöä kunnan eri työpisteisiin. Työmarkkinatukia on maksettu työttömien työnhakijoiden lisäksi myös osatyökykyisten sekä sellaisten pitkäaikaistyöttömien osalta, joilla on terveydentilan selvittäminen kesken, eläkelaitos on hylännyt eläkehakemuksen tai lääkärin mielestä henkilö on työkyvytön. Kuntoutuksen moniammatillinen työryhmä, työvalmentaja ja työvoimapalvelukeskus Reitti sekä vuoden alusta voimaan tulleen Typ -lain mukainen Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu toimivat aktiivisesti pitkäaikaisten työttömien saamiseksi oikean toimeentulon piiriin.

Toimeentuloturva

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	59.700	0	59.700	37.028,61	22.671,39
Menot	-301 220	0	-301.220	-287.962,23	-13.257,77
Kate	-241 520	0	-241.520	-250.933,62	9.413,62
Suorite €/as	134,48		134,48	139,72	

TERVEYSTOIMI

Terveystoimen hallinnon tehtävänä oli kunnan terveystoimen tulosalueen toiminnan suunnittelu, asioiden valmistelu, täytäntöön pano ja arviointi sekä henkilöstöhallinnosta huolehtiminen. Tehtävänä oli myös yhteistyö Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden hallintokuntien, sidosryhmien ja seutukuntien kanssa.

Kuntalaisille tarjottiin lakisääteiset terveydenhuollon palvelut. Ensihoito toteutui sairaanhoitopiirin tuottamana toimintana. Työterveyshuolto, ympäristöterveydenhuolto, apuvälinepalvelut ja eläinlääkintä toteutuivat seudullisena toimintana. Mäntyharjun palvelutuotantoyksiköltä ostettiin erityistyöntekijöiden, hammashoidon ja röntgenin palveluja. Erikoissairaanhoito ostettiin pääsääntöisesti

Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kautta, yksittäistapauksissa palveluita ostettiin myös muilta palveluntuottajilta.

Kiintiöpakolaisten terveysterveystoimet tuotettiin osana normaalia palvelutuotantoa. Pakolaisten asioissa vastuuhuoltajana toimi pitkäaikaissairauksien vastaanottotyössä työskentelevä terveydenhoitaja. Kunnan pakolaiskiintiö kattaa 30 henkilöä.

Terveystoimen hallinnollisia tehtäviä hoitivat johtava lääkäri, sijaisenaan apulaisylilääkäri ja johtava hoitaja, sijaisenaan osastonhoitaja.

Tilastokeskuksen ohjeen mukaan hallinnon kulut ja tuotot on jaettu niille hallinnon kustannuspaikoille, missä ne syntyvät.

AVOHOITO

Avohoito sisälsi lääkärin ja sairaanhoitajan/terveydenhoitajan vastaanottoiminnan, mielenterveys- ja päihdetyön, neuvolatoiminnan, näytteenottolaboratorion ja fysioterapian sekä röntgenpalvelut. Avohoidon tehtävänä oli lähipalveluna saavutettavan hoidon, tutkimuksen, kuntoutuksen ja tuen tarjoaminen erilaisissa elämäntilanteissa sisältäen terveysneuvonnan ja asiakkaiden omien itsehoitovalmiuksien lisäämisen.

Työterveyshuollon palveluita tarjottiin jonkin verran lähipalveluina omassa terveyskeskuksessa työfysioterapeutin palveluina. Psykologin ja puheterapeutin palvelut toteutettiin ostopalveluina. Lisäksi väestölle tarjottiin mahdollisuutta ostaa erikoislääkärin ja erityistyöntekijöiden palveluja palvelusetelillä erikseen harkituissa tilanteissa.

Lääkärin ja sairaanhoitajan/terveydenhoitajan vastaanotto ja päivystystoiminta toteutettiin omassa terveyskeskuksessa arkisin klo 8-15. Alueellinen yhteispäivystys huolehti päivystystoiminnasta Mikkelin keskussairaalaan muina aikoina. Pertunmaa oli Ensineuvon puhelinvälityksen piirissä. Puhelinpalveluilla tuettiin sairaus- ja terveysneuvonnan palveluita virka-ajan ulkopuolella.

Pertunmaalaisten lääkärinvastaanottokäynnit Mikkelin keskussairaalan yhteispäivystyksessä ja muissa terveyskeskuksissa vuosina 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
MKS/yhteispäivystys	320	287	267	430	293
Muut terveyskeskukset	55	60	65	50	60

Lääkärinvastaanoton rinnalla toimi sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanotto. Sairaanhoitajan vastaanotto suunnattiin akuutisti sairastuneille kuntalaisille ja se painottui hoidon tarpeen arviointiin. Terveydenhoitajan vastaanotto keskittyi pitkäaikaissairauksia sairastavien potilaiden hoitoon ja ohjaukseen. Asiakkaat kävivät vastaanotoilla sekä akuuteista että seurannallisista syistä. Terveyden edistämisen ja omahoidon ohjaus sisältyi kaikkien ammattiryhmien yksilövastaanotto toimintaan. Väestölle tarjottiin terveystietoa ja ohjausta myös erilaisissa ryhmätilaisuuksissa. Lääkärin ja hoitajien vastaanotolla panostettiin tavoitteelliseen hoidon suunnitteluun yhteistyössä potilaan kanssa. Varsinaisten terveys- ja hoitosuunnitelmien laatimista yhteistyössä asiakkaan kanssa jatkettiin pitkäaikaissairaiden väestöryhmässä.

Vastaanottokäynnit vuosina 2012-2016.

Vastaanottokäynnit	2012	2013	2014	2015	2016
Lääkärit	1497	1856	2058	2272	2599
Hoitajat	4832	5079	5018	6149	6169

Hoitajien vastaanoton ja neuvolan terveydenhoitajat toteuttivat yhteistyössä väestölle suunnatut rokotukset ja eri ikäryhmille suunnatut seulontatutkimukset. Kohdunkaulan syövän joukkoseulontaan kutsuttiin 30-, 35-, 40-, 45-, 50-, 55- ja 60-vuotiaat naiset. Vuonna 2016 kutsuista 68:sta naisesta 58,8 % osallistui seulontatutkimukseen. Seulontatutkimuksiin kutsutuilla oli mahdollisuus tarkastaa, vaihtaa tai perua vastaanottoaika sähköisesti Hyvis-portaalin kautta. Rintasyövän seulontatutkimukset toteutettiin yhteistyössä Suomen Terveystutkimus Oy:n kanssa. Kuvaus oli kutsutuille maksuton.

Kohdunkaulan seulontatutkimuksiin osallistuneiden lukumäärä vuosina 2012-2016.

2012	2013	2014	2015	2016
56	56	61	29	40

Mielenterveys- ja päihdehoitoa toteutettiin mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajan vastaanotolla. Hoitomuotoina olivat yksilöhoitosuhteet, pari-, perhe- ja verkostotapaamiset sekä tarvittaessa kotikäynnit. Erikoissairaanhoidon psykiatrin konsultaatiovastaanotot jatkuivat videovälitteisesti. Ostopalveluna hankittiin palveluja A-klinikalta, päihdekuntoutuslaitoksista sekä tehostetun palveluasumisen palveluja Mikkelistä Espera Care Oy:ltä.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien päivätoimintaa järjestettiin Toimentuvalla yhteistyössä Pertunmaan Mielenterveysyhdistys ry:n kanssa. Mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitaja toimi myös ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä. Pertunmaalla toimi Ehkäisevän päihdetyön moniammatillinen tiimi sekä Kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmä.

Mielenterveystyön ja päihdetyön vastaanotto- ja kotikäynnit vuosina 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Mielenterveystyö	865	670	860	816	970
Päihdetyön osuus	168	253	213	179	134
Mielenterv/päihdetyö	1033	923	1073	995	1104

Neuvolatoiminnan perustehtävänä on terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy. Neuvolatoiminta sisälsi perhesuunnittelu-, äitiys- ja lastenneuvolan sekä kouluterveydenhuollon. Neuvolan terveydenhoitaja osallistui myös naisten ja miesten ikäkausi- / joukkotarkastusten / seulontatutkimusten toteutukseen yhdessä lääkärin vastaanoton terveydenhoitajan kanssa.

Ehkäisyneuvolan vastaanottokäynnit vuosina 2012-2016.

Vastaanottokäynnit	2012	2013	2014	2015	2016
Lääkäri ja terveydenhoitaja	25	22	31	19	29

Äitiyshuollon tavoitteena on turvata sikiön häiriötön kehitys sekä äidin ja koko perheen terveys raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteen aikana. Vuoden 2016 aikana Pertunmaalla syntyi 11 lasta. Äitiysneuvolapalveluja ostettiin vuonna 2016 Mäntyharjun terveyskeskuksesta yhteensä 11 terveydenhoitajan ja 12 lääkärin vastaanottokäyntiä.

Pertunmaan äitiysneuvolan vastaanotto- ja kotikäynnit (lääkäri/terveydenhoitaja) ja kotikäynnit (terveydenhoitaja) vuosina 2012-2016.

Vastaanottokäynnit	2012	2013	2014	2015	2016
Lääkäri ja terveydenhoitaja	143	111	69	97	83
Kotikäynnit	10	9	7	11	11

Lastenneuvolan toimintaan sisältyy lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun ja kehityksen seuranta ja tukeminen sekä mahdollisten sairauksien varhainen toteaminen, hoitoonohjaus ja sairauden hoitaminen. Neuvolatyössä korostettiin varhaista vuorovaikutusta ja ongelmien ennaltaehkäisyä. Perheitä tuettiin ja lasten ongelmien kohtaamisessa, kasvatuksessa ja sairauksien hoidossa.

Lastenneuvolan vastaanottokäynnit (lääkäri/terveydenhoitaja) ja kotikäynnit (terveydenhoitaja).

	2012	2013	2014	2015	2016
Vastaanottokäynnit	390	219	299	224	212
Kotikäynnit	10	9	6	11	11

Kouluterveydenhuollossa keskityttiin koululaisten kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen seurantaan, ensiapuun ja akuuttien sairauksien hoitoon sekä oppilashuollon tehtäviin ja koulujen terveydellisten olojen seurantaan ja kehittämiseen. Kouluterveydenhuollon piiriin kuuluivat kaikki Pertunmaan peruskoulujen oppilaat. Osa terveydenhoitajan ja lääkärin kouluterveydenhuollon kontakteista toteutettiin kouluilla.

Kouluterveydenhuollon käynnit vuosina 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016
Lääkäri/terveydenhoitaja	224	259	152	218

Pertunmaan terveystieteiden laboratorio toimi näytteenottolaboratoriona osana alueellisen ISLAB:n toimintaa.

Pertunmaan terveystieteiden laboratoriossa otetut ISLAB:n tutkimukset vuosina 2012-2016.

2012	2013	2014	2015	2016
12432	12231	11973	10 899	10 924

Pertunmaan terveystieteiden laboratoriossa omia tutkimuksina toteutettiin EKG-, spirometria-, pika-INR -tutkimukset. Kuvantamispalvelut toteutettiin ostopalveluina. Ultraäänitutkimukset ostettiin Heinolan kaupungilta ja muut röntgenpalvelut pääasiassa Mäntyharjun terveystieteiden laboratoriossa. Pertunmaalaisille ostettiin yksittäistapauksissa röntgenpalveluja myös muista organisaatioista.

Ostetut kuvantamispalvelut käyntimäärinä vuosina 2012-2016.

Röntgenkäynnit	2012	2013	2014	2015	2016
Mäntyharju	301	271	244	259	192
Heinola	42	29	20	26	66

Kuntoutus toteutettiin oman fysioterapian järjestämänä lainsäädännön velvoittamalla tavalla. Fysioterapialla parannettiin ja ylläpidettiin kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä sekä edistettiin ja tuettiin hänen elämäntilanteensa hallintaa ja itsenäistä suoriutumistaan päivittäisissä toiminnoissa. Fysioterapia tuotti palveluja myös Kotiutusosaston tarpeeseen. Fysioterapiassa painotettiin ryhmämuotoista toimintaa. Fysioterapian henkilökunta vastasi veteraanikuntoutuksen suunnittelusta.

Fysioterapian käynnit (mukana myös ryhmäkäynnit) vuosina 2012-2016.

2012	2013	2014	2015	2016
918	879	952	889	956

Avohoito

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	179.500	0	179.500	156.187,69	23.312,31
Menot	-1.020.390	0	-1.020.390	-881.405,35	-138.984,65
Kate	-840.890	0	-840.890	-725.217,66	-115.672,34
Suorite €/as	468,20		468,20	403,80	

HAMMASHOITO

Hammashoidossa työskenteli kokopäiväisesti lähihoitaja ja osa-aikaisesti kaksi hammaslääkärää, yksi erikoishammaslääkärä ja suuhygienisti. Lisäksi hammashoitolan lähihoitaja on hoitanut toimipaikkakoulutukseen perustuen osittain suuhygienistin tehtäviä koulutuksen sallimissa rajoissa. Hammashuollon palvelut järjestettiin osittain ostopalveluin Mäntyharjulta. Hammaslääkäripäivystys toteutui alueellisena toimintana Mikkelissä. Ympäristökunnilta ostettiin yksittäisiä käyntejä.

Hammashoidon asiakaskäynnit Pertunmaan terveyskeskuksessa vuosina 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Hammaslääkäri	1306	1605	1244	1689	1693
Suuhygienisti/ hammashoitaja	240	281	307	483	283

Hammashoito

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	57.000	0	57.000	71.729,35	-14.729,35
Menot	-271.080	0	-271.080	-254.081,37	-16.998,63
Kate	-214.080	0	-214.080	-182.352,02	-31.727,98
Suorite €/as	119,20		119,20	101,53	

KOTONA SELVIYTYMISTÄ TUKEVAT PALVELUT

Kotona selviytymistä tukevien palveluiden tulosityksikkö sisälsi kotihoidon, tukipalvelut, vanhusten virkistys- ja kuntoutustoiminnan, päiväkeskuksen toiminnan, vanhusten ja vammaisten omaishoidon tuen sekä Honkalan tavallisen palveluasumisen yksikön. Kotihoidon tiimi toteutti myös päiväkeskuksen toiminnan. Tulosityksikön palveluiden tarkoituksena oli sairaudesta, vammasta tai korkeasta iästä syntyvien

haittojen lievittäminen niin, että eri asiakasryhmät voivat viettää omassa kotiympäristössään mahdollisimman itsenäistä ja normaalia elämää, sosiaalisen kanssakäymisen ja virkistykseen mahdollisuuksien tarjoaminen sekä kotona selviytymistä tukevan palvelujärjestelmän kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden ja omaisten sekä muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2016 jo osaksi ikääntyneiden palvelukokonaisuutta muotoutunut vapaaehtoistyö jatkui aktiivisena. Vapaaehtoisille järjestettiin kuukausittain vertaisryhmätoimintaa ja virkistyspäivä maaliskuussa 2016. Vapaaehtoistoiminnan koulutuksena järjestettiin Muistikaveri-koulutus alkuvuodesta 2016. Vapaaehtoistoimintana toteutui yhteensä 250 yksilötapaamista ja vapaaehtoinen toimija oli osallisena ryhmätoimintaan 104 ryhmätapahtumaan. Vapaaehtoiset toimivat myös saattajina esim. hammaslääkärikäynnillä tai tapahtumissa. Saattamistilanteita vuoden aikana toteutui 38 kertaa. Vapaaehtoisten toiminta suuntautui palvelujen piirissä oleviin ikääntyviin henkilöihin asiakkaan kotona, Päiväkeskus Jokituvalla ja toimintayksiköissä.

Kotihoidon toiminnalla tuettiin varhaista kotiutumista laitoshoidosta jatkamalla sairauksien hoitoa ja kuntoutusta kotona. Lisäksi tuettiin asiakkaiden itsenäistä suoriutumista ja autettiin heitä päivittäisissä toiminnoissa. Kotihoitoa toteutettiin sairaanhoidollisissa tehtävissä yhteistyössä lääkärin kanssa. Säännöllinen kotihoito perustuu lakisääteisesti asiakkaalle laadittuun yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Asiakkaiden toimintakykyä mitattiin RAVA –mittarilla. Säännöllisen kotihoidon asiakkaat edustivat pääsääntöisesti ikääntyneitä kuntalaisia. Säännöllistä kotihoitoa sai toimintavuoden 2016 aikana yhteensä 76 henkilöä toimintavuoden aikana.

Päiväkeskus oli avoinna tiistaisin ja torstaisin. Päiväkeskus tarjosi asiakkailleen pääasiassa viriketoimintaan, henkilökohtaiseen hygieniaan, ravitsemukseen sekä terveyden- ja toimintakyvyn edistämiseen tähtäviä palveluja. Lisäksi asiakkaille tarjottiin mm. lääkkeenjako- ja palveluja päiväkeskuskäynnin yhteydessä, jos asiakkaalla ei muutoin ollut kotikäyntiin tarvetta. Yhteistyötä tehtiin vapaaehtoisten, seurakuntien, järjestöjen, kansalaisopiston ja yksittäisten kuntalaisten sekä kulttuuripalveluja tarjoavien ammattilaisten kanssa. Päiväkeskus Jokituvan palveluja käytti 70 henkilöä. Päiväkeskuksessa toteutui yhteensä 1177 käyntiä.

Kotihoidon kotikäyntien lukumäärä 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016
Säännölliset käynnit	31507	28950	26825	26 466
Tilapäiset käynnit		381	515	313

Tukipalvelut sisälsivät sekä kotona että palveluasunnoissa asuvien kuntalaisten tukipalvelut. Tukipalveluja käytti yhteensä 127 henkilöä. Palvelujen tuottamiseen osallistuivat terveystoimen eri toimintayksiköt. Lisäksi tukipalvelujen kustannuspaikalle on sisällytetty lääkinnällisten hoitotarvikkeiden ilmaisjakelu. Lääkinnällisiä hoitotarvikkeita jaettiin yhteensä noin 180:lle eri henkilölle sisältäen muiden muassa diabetekseen, inkontinenssiin, haavanhoitoon liittyviä tuotteita.

Vanhusten ja vammaisten omaishoidon tukea sai vuoden 2016 aikana yhteensä 11 henkilöä omaishoitolain ja Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimen vahvistamien myöntämiskriteerien mukaisesti. Tuen saajien määrä laski kuudella henkilöllä edellisvuodesta. Kaikille kriteerit täyttävälle voitiin myöntää tuki. Omaishoidon asiakkailta on voimassaoleva hoito- ja palvelusuunnitelma ja kaikkien omaishoitajien kanssa on tehty kirjallinen omaishoitosopimus. Omaishoitotilannetta arvioidaan vähintään vuosittain tehtävän kotikäynnin yhteydessä. Omaishoitajille järjestettiin vertaistyhmätoimintaa kuukausittain.

Omaishoidon tuen saajat ja omaishoitajat vuosina 2012-2016.

Omaishoidon tuki	2012	2013	2014	2015	2016
Tuen saajat	17	19	17	17	11
Omaishoitajat	15	17	15	15	9

Honkala tuotti tavallisen palveluasumisen palveluja kuntalaisille, joilla ei vielä ollut tarvetta ympärivuorokautiseen palveluun, mutta he eivät selviytyneet enää omassa kodissaan kotihoidon ja tukipalvelujen turvin. Honkalassa työskenteli oma henkilökunta klo 7 -21. Yöaikaan palvelut perustuivat turvatekniikkaan. Honkalassa on kymmenen vakituista asiakaspaikkaa. Lisäksi yksi asiakaspaikka oli varattu kotona selviytymistä tukevan jaksottaisen hoidon toteuttamiseksi omalle asiakasryhmälle. Palvelut perustuivat yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja sisälsivät hoivaa, huolenpitoa, ohjausta, kuntouttavaa toimintaa, virkistystoimintaa sekä sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia kodinomaisessa ja turvallisessa ympäristössä omaiset huomioiden.

Tavallisen palveluasumisen hoitopäivät Honkalassa vuonna 2013 – 2016.

	2013	2014	2015	2016
Vakituiset asukkaat	3424	3414	2901	3488
Jaksottainen hoito	351	316	339	267

Kotona selviytymistä tukevat palvelut

	TA 2016	TA- muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	217.800	0	217.800	197.653,49	20.146,51
Menot	-1.235.200	0	-1.235.200	-1.107.156,10	-128.043,90
Kate	-1.017.400	0	-1.017.400	-909.502,61	-107.897,39
Suorite €/as	566,48		566,48	506,40	

PALVELUASUMINEN

Palveluasumisen tulosityksikkö sisälsi sosiaalihuoltolain nojalla tuotetut Kissankulman ja Vaskikellon ryhmäkotien asumispalvelut. Kissankulmassa ja Vaskikkelossa järjestetään tehostettua palveluasumista, jossa hoitohenkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Kissankulmassa on 15 vakituista asiakaspaikkaa ja Vaskikkelossa 9. Lisäksi molemmissa yksiköissä on yksi huone varattu kotona selviytymistä tukevan jaksottaisen hoidon toteuttamiseksi. Palvelut perustuivat yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja sisälsivät hoivaa, huolenpitoa, ohjausta, kuntouttavaa toimintaa, virkistystoimintaa sekä sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia kodinomaisessa ja turvallisessa ympäristössä omaiset huomioiden.

Palveluja tarjottiin seudullisten palvelukriteerien mukaisesti kuntalaisille, jotka tarvitsivat ikääntymisen, vamman tai pitkäaikaisen sairauden vuoksi ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa. Lisäksi ryhmäkoti Kissankulma vastasi koko kunnan alueen turvapuuhelinhälytyksiin vastaamisesta klo 21 – 07 välisenä aikana. Ryhmäkoti Vaskikellon asiakasryhmän muodostivat muistisairauksia sairastavat henkilöt.

Asiakkaaksi ottaminen tehostetussa palveluasumisessa edellytti asukkaalta palvelutarvetta, jota ei kotihoidon tai tavallisen palveluasumisen keinoin voitu riittävästi järjestää. Palveluasumisen asukkaille myös paluu erikoissairaanhoidon hoitajaksolta voitiin toteuttaa suoraan omaan kotiin. Tarvittaessa asukkaita tuettiin saavuttamaan heidän tarvitsemiaan palveluja ja tukimuotoja.

Palveluasumisen vakituisten asukkaiden läsnäolopäivät 2013-2016.

Palveluasuminen	2013	2014	2015	2016
Vaskikello	3261	3179	3254	3279
Kissankulma	5725	5723	5662	5442

Jaksottaisen hoidon läsnäolopäivät vuonna 2013-2016.

Palveluasuminen	2013	2014	2015	2016
Vaskikello	385	573	537	617
Kissankulma	346	398	348	367

Palveluasuminen

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	198.000	0	198.000	193.660,08	4.339,92
Menot	-1.089.810	0	-1.089.810	-999.828,45	-89.981,55
Kate	-891.810	0	-891.810	-806.168,37	-85.641,63
Suorite €/as	496,55		496,55	448,87	

LAITOSHOITO

Laitoshoidon palveluja Pertunmaalla tuotti 4-paikkainen Kotiutusosasto. Potilaat tulivat osastolle lääkärin arvioon perustuen joko erikoissairaanhoidosta jatkohoitoa varten tai oman terveyskeskuslääkärin läheteellä. Kotiutusosastolla toteutui sairauden yksilöllinen hoito, kuntoutuminen ja jatkopalvelutarpeen arviointi hoitosuunnitelmaan perustuen. Tavoitteena oli kotiutus ja tarvittavien palvelujen piiriin ohjaaminen tai uudelleen sijoittuminen palvelujärjestelmässä. Kotiutusosastolla on käytössä sähköinen SAS-työpöytä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon saumattomien hoitoketjujen turvaamiseksi.

Toiminnan painopiste oli lyhytaikaisessa laitoshoidossa. Kotiutusosaston yöaikaisesta hoitotyöstä vastasi tehostetun palveluasumisen hoitohenkilökunta. Palveluissa on ollut vajaakäyttöä edellisiä vuosia enemmän toimintavuonna 2016. Hoitopaikoissa toteutui vähäisessä määrin alueellista yhteiskäyttöä. Vastaavasti Pertunmaalle on ostettu joitakin hoitopäiviä Mikkelin kaupungilta ja Mäntyharjulta yksittäisissä tapauksissa.

Vuodeosaston hoitopäivät, hoitajaksot ja keskimääräinen käyttöaste sekä hoitoaika vuosina 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Hoitopäivät	1293	1232	1245	1281	1130
Hoitajaksot	169	181	186	194	131
Käyttöaste (ka)	90,31 %	84,38 %	85,27 %	87,74 %	69%
Hoitoaika (ka)	8 hpv	7 hpv	7 hpv	7 hpv	8,5 hpv

Laitoshoito

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	41.500	0	41.500	40.005,51	1.494,49
Menot	-350.750	0	-350.750	-356.381,86	5.631,86
Kate	-309.250	0	-309.250	-316.376,35	7.126,35
Suorite €/as	172,19		172,19	176,16	

ERIKOISSAIRAANHOITO

Erikoissairaanhoidon palvelut ostettiin vuonna 2016 pääasiallisesti Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä. Sairaanhoitopiirin kautta erikoissairaanhoidon palveluja ostettiin edelleen 567 hoitopäivää ja 393 avohuollon käyntiä muista keskussairaaloista tai yliopistosairaaloista.

Mikkelin keskussairaalassa ja Moision sairaalassa toteutuneet avohoitokäynnit ja hoitopäivät vuosina 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Avohoitokäynnit	2552	2827	3066	3541	3479
Hoitopäivät	1855	1806	1536	1191	1413

Erikoissairaanhoido

	TA 2016	TA- muutokset	TA- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot					
Menot	-2.322.630	-500.000	-2.822.630	-2.955.113,95	132.483,95
Kate	-2.322.630	-500.000	-2.822.630	-2.955.113,95	132.483,95
Suorite €/as	1.293,22		1.571,62	1.645,39	

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Eläinlääkintähuolto järjestettiin seudullisesti Mikkelin toimiessa isäntäkuntana. Eläinlääkintähuollon tehtävänä oli turvata ympärivuorokautinen eläinlääkärihoito, toteuttaa ennaltaehkäisevä eläinten terveydenhoito, ehkäistä tarttuvien tautien leviäminen ja huolehtia muista toimialan lakisääteisistä tehtävistä.

Eläinlääkintähuolto

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot					
Menot	-45.800	0	-45.800	-37.828,76	-7.971,24
Kate	-45.800	0	-45.800	-37.828,76	-7.971,24
Suorite €/as	25,50		25,50	21,06	

YMPÄRISTÖ- JA TERVEYDENSUOJELUTOIMI

Ympäristö ja terveystoimien toteutettiin seudullisesti Mikkelin kaupungin toimiessa isäntäkuntana. Mikkelin kaupungin ympäristölautakunnan alaisuudessa toimiva Mikkelin seudun ympäristöpalvelut hoiti Mikkelin, Hirvensalmen, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Ristiinan ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun asiat.

Ympäristö- ja terveystoimien

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot					
Menot	-30.960	0	-30.960	-33.940,09	2.980,09
Kate	-30.960	0	-30.960	-33.940,09	2.980,09
Suorite €/as	17,24		17,24	18,90	

RUOKAPALVELUKESKUS

Ruokapalvelukeskus valmisti aterioita aamupalasta iltapalaan yhteensä 101 641 annosta. Samanarvoisiksi suoritteiksi muutettuna suoritteita kertyi 115 877 suoritetta. Aterioita tuotettiin Yhtenäiskoulun ja Kuortin koulun oppilaille sekä päivähoidon toimipisteisiin päiväkotit Keinulaan ja ryhmäperhepäiväkotit Kuuttilaan. Ruokapalvelukeskuksesta tuotettiin ateriat myös Kotiutusosastolle sekä tukipalveluina kehitysvammaisten- ja vanhuspalveluiden tarpeisiin ja henkilökunnalle sekä päiväkeskus Jokitupaan kaksi kertaa viikossa. Esimerkiksi kotipakkausaterioita kotona asuville vanhuksille lähti vuonna 2016 yhteensä 9 578 annosta, keskimäärin 26 annosta/päivä. Vähennys vuoteen 2015 oli 2,45 %. Elintarvikkeisiin käytimme vuoden aikana rahaa 132 241 euroa, joka on suoritetta kohden laskettuna 1,14 €/ suorite.

Ruokapalvelukeskuksen suoritteet vuosina 2011-2016.

2011	2012	2013	2014	2015	2016
123 542	122 015	116 393	127 921	121 533	115 877

Ruokapalvelukeskus

	TA 2016	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	559.960	11.250	571.210	571.363,63	-153,63
Menot	-542.260	0	-542.260	-533.491,16	-8.768,84
Kate	17.700	11.250	28.950	37.872,47	-8.922,47
Suorite €/as	9,86		16,12	21,09	

Teknisten- ja ympäristöpalveluiden lautakunta

Teknisten- ja ympäristöpalveluiden lautakunnassa on seitsemän jäsentä. Lautakunnalla oli kertomusvuonna 7 kokousta, joissa pöytäkirjaan laadittiin 40 pykälää.

Teknisten- ja ympäristöpalveluiden lautakunnan kokoonpano ja osallistuminen kokouksiin vuonna 2016:

Kauko Luhtanen	5	varajäsen Jouko Toivonen	1
Eino Hilola	6		
Jari Liukkonen	7		
Margit Nevala	6	varajäsen Aaro Nevala	1
Saana Poskiparta-Jokela	3	varajäsen Marjaana Marttila	1
Markku Pöyry	7		
Riitta Salminen	7		
Risto Salminen	2	kunnanhallituksen puheenjohtaja	
Markku Laine.	1	kunnanhallituksen edustaja	
Juha Torniainen	0	kunnanjohtaja	
Matti Ratilainen	7	esittelijä, pöytäkirjanpitäjä	

Lautakunta huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakennuttamisesta, rakentamisesta, kunnossapito- ja käyttötehtävistä rakennusten, laitosten ja kunnallistekniikan osalta sekä metsäalueiden hoidosta. Lisäksi lautakunta huolehtii ympäristön kehittämisestä, kunnan maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta, kartoitus- ja mittaustehtävistä, jätehuollosta sekä kiinteistöjen hankintaan ja muodostamiseen liittyvistä asioista.

Ulkoilualueet

Tekninen toimi vastaa ulkoilualueiden hoidosta ja kunnossapidosta.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	2 600		2 600	6 896,26	- 4 296,26
Menot	-78 320		-78 320	-84 835,44	6 515,44
Kate	-75 720		-75 720	-77 939,18	2 219,18
Suorite €/as				43,39	

Liikenneväylät

Yleiset työt –tulosalueen toimintaan kuuluu liikenneväylien kunnossapito. Kunta hoitaa n. 11,7 km teitä, joista Kuortissa on 3,7 km ja kirkonkylässä 8,0 km. Kunta ylläpitää tievalaistusta Kuortissa n. 6,5 km:n ja kirkonkylässä n. 7,5 km:n matkalta.

Kaavatiet hoidetaan urakoitsijoiden toimesta.

Tievalaistuksen ylläpito siirtyi kunnalta Tiehallinnolle välillä Joutsantie – Hartolantie kirkonkylässä ja Kutomakuja – 5-tie sekä Studiolasi – Mansikkamäentien risteys Kuortissa.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot				249,19	-249,19
Menot	-57 960		-57 960	-77 053,56	19 093,56
Kate	-57 960		-57 960	-76 804,37	18 844,37
Suorite €/as				42,76	

Puistot ym.

Kunta hoitaa viheralueiden ja puistoalueiden kunnossapidon. Kunnanviraston viheralueiden kunnossapito on saanut tunnustusta hyvin hoidetuista nurmikoista ja istutuksista. Kunnan hoitamia puistoalueita ovat mm. torialue ympäristöineen ja kirkonkylän ja Kuortin leikkialueet. Vähäisempiä toimenpiteitä tehdään rakennuskaavan puistoiksi merkityillä alueilla.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot				910,39	-910,39
Menot	- 19 320		- 19 320	-22 038,14	2 718,14
Kate	- 19 320		- 19 320	-21 127,75	1 807,75
Suorite €/as				11,76	

Venepaikat

Pertunmaan kunta vuokraa venepaikkoja kahdeksasta rannasta:
 Kirkonkylä: Kisaranta, koulun ranta ja Rantalan ranta
 Kuortti: Ylä-Rievelin ranta (kelluntalaituri)
 Ruorasmäki: Iivarinlahden ranta (uusi kelluntalaituri valmistui lokakuussa 2012)
 Lihavanpää: Kujalan ranta ja Hämeen Hartosen ranta
 Koirakivi: Tilliniemen ranta

Vuonna 2016 arvonlisäverollinen venepaikkamaksu oli 50 € ja Ylä-Rievelin ja Iivarinlahden kelluntalaiturin venepaikkamaksu oli 100 €.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	3 500		3 500	3 543,52	-43,52
Menot	- 1 550		- 1 550	- 3 346,27	1 796,27
Kate	1 950		1 950	197,25	1 752,75
Suorite €/as				0,10	

Jätehuolto

Kunnan jätteiden keräily ja kuljetuksen sekä laskituksen hoitaa sopimuksen perusteella Seppo Hynninen Ky.
 Ongelma- ja hyötyjätteitä vastaanotetaan kesäaikana kaksi kertaa ja talviaikana yhden kerran viikossa kunnan varastolla.
 Haja-asutusalueella on 31 jätepostia.

Sähkö- ja elektroniikkaromun maksuton keräys jatkuu kunnan varastoalueella. Paperin ja pahvin keräyksen hoitaa Hynninen Ky. Jätehuollossa kunnalle jää vain viranomaisvalvonta. Jätehuollon perusmaksu päätettiin ottaa käyttöön 1.1.2014 alkaen.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	47 400		47 400	49 257,22	-1 857,22
Menot	- 29 310		- 29 310	- 27 899,49	-1 410,51
Kate	18 090		18 090	21 357,73	-3 267,73
Suorite €/as				11,89	

Vesihuoltolaitos

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	227 000		227 000	263 358,47	-36 358,47
Menot	-251 750		- 251 750	- 276 071,83	24 321,83
Kate	- 24 750		- 24 750	- 12 713,36	-12 036,64
Suorite €/as				7,07	

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstiedot ovat taseyksikkö-kohdassa.

Tietoimitukset

Kunnan kunnossapitoavustuksia saavia tiekuntia oli 61 kpl vuonna 2016. Kunnossapitoavustuksen myöntämisperusteet on tarkistettu v. 2006. Peruskorjaukseen ei myönnetä kunnan avustusta vuoden 2007 alusta alkaen.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot				298,36	-298,36
Menot	-31 270		-31 270	-32 529,55	1 259,55
Kate	-31 270		-31 270	-32 231,19	961,19
Suorite €/as				17,94	

Siivoustoimi

Siivoustoimi huolehtii kunnan kiinteistöjen puhtaudesta ja viihtyvyydestä sekä ylläpitää vaadittavaa hygieniatasoa. Siivouspalvelut toimii tilaaja/tuottaja mallilla. Tekninen toimi on palvelun tuottaja ja kustannukset on jaettu eri hallintokuntien kesken siivouspalvelun käytön mukaisesti. Kunnantalon ja yhtenäiskoulun sekä kirjaston siivous on ostopalveluna.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	222 000		222 000	216 511,08	5 488,92
Menot	-225 520		-225 520	-197 158,27	-28 361,73
Kate	- 3 520		- 3 520	19 352,81	-22 872,81
Suorite €/as				10,77	

Kiinteistöt (sisältää myös siivoustoimen ja kiinteistönhoitotoimen)

Kiinteistötoimen toiminta-ajatuksena on parantaa asumistasoa ja asumisviihtyvyyttä. Vuokra-asuntojen kuntoa on parannettu keittiökalusteilla ja asuntoremonteilla.

Soprus Oy:n kanssa on tehty sopimus lämmötoimittamisesta Rantalanmäen rivitaloille.

Yritys toimii lämmötoimittajana nuorisotalolla ja Koy Tarvepuistossa.

Metsien tuotto turvataan asianmukaisella hoidolla.

Kiinteistöpalveluihin sisältyy kunnan rakennusmiesten ja talonmiesten palkkakustannukset.

Kustannukset on jaettu eri hallintokuntien kesken kiinteistöhoitopalveluiden käytön mukaisesti.

Tavoitteena on kustannustehokas kunnossapito.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	1 197 290		1 197 290	1 216 302,98	- 19 012,98
Valmistus omaan käyt.	60 000		60 000	42 107,67	17 892,33
Menot	-1 099 930		-1 099 930	-1 026 132,26	-73 797,74
Kate	157 360		157 360	232 278,39	-74 918,39
Suorite €/as				129,33	

Rakennusvalvonta

Rakennustarkastajan tehtäviä kunnassa hoitaa tekninen johtaja-rakennustarkastaja.

Rakennustarkastaja valvoo ja ohjaa rakennustoimintaa kunnassa siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä johtosäännössä on säädetty.

Vuonna 2016 rakennuslupia on myönnetty 43 kpl ja toimenpidelupia 11 kpl.

Ilmoituksenvaraisia toimenpiteitä oli 31 kpl.

Rakennusvalvonnan toimistosihteerin työaika on (50 %) osa-aikainen.

Talous	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Tulot	19 500		19 500	18 455,64	1 044,36
Valmistus omaan käyt.				6 295,00	-6 295,00
Menot	-51 310		-51 310	-47 800,37	-3 509,63
Kate	-31 810		-31 810	-23 049,73	-8 760,27
Suorite €/as				12,83	

VEROTULOJEN JA KÄYTTÖTALOUDEN VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

Kunnan merkittävimpien tuloryhmien tulo-osuudet kertyivät kertomusvuonna talousarviossa arvioitua paremmin. Verotulot kokonaisuudessaan ylittyivät 51 495,95 euroa yli talousarviossa arvioiduin määrän. Ansioveroja kertyi 96,52 % kuin talousarviossa oli varaudutusta. Kiinteistöverotuloja kertyi 97,4% talousarviossa varaudutusta. Yhteisöveroja kertyi 39,4% enemmän.

Tulovero-prosentti on vuosina 2008 – 2013 ollut 20,0. Vuodesta 2014 alkaen tuloveroprosentiksi on vahvistettu 21,0 %.

Käyttötalouden valtionosuudet toteutuivat talousarviossa arvioitua määrää paremmin siten, että valtionosuudet yhteensä olivat 6 108 837 euroa eli 133 837 euroa enemmän kuin talousarviossa on arvioitu.

Verotulojen erittely

Verotus	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	4 250 000	4 055 886,59	194 113,41
Osuus yhteisöveron tuotosta	640 000	733 877,14	- 93 887,14
Kiinteistövero	850 000	836 357,22	13 642,78
Verotulot yhteensä	5 740 000	5 626 130,95	113 869,05

Tuloveron määräytymisperuste ja ansioäyrien / veron määrä / verotettavatulo milj.euroa

	Tulovero-prosentti	Ansioäyrit	Veron määrä	Muutos %
v. 1998	18,0	81 662 280		+ 1,49
v. 1999	18,0	84 941 517		+ 4,02
v. 2000	18,0	86 577 945	2 636 841,60	+ 1,93
v. 2001	18,0		2 841 974,96	+ 7,78
v. 2002	18,5		2 985 404,59	+ 5,05
v. 2003	18,5		3 079,712,65	+ 3,16
v. 2004	18,5		3 121 743,20	+ 1,36
v. 2005	18,5		3 119 554,13	- 0,07
v. 2006	18,5		3 125 399,41	+ 0,19
v. 2007	19,5		3 509 583,00	+ 12,30
v. 2008	20,0		3 798 863,00	+ 8,25
v. 2009	20,0		3 550 901,00	- 6,53
v. 2010	20,0		3 667 990,00	+ 3,30
v. 2011	20,0		3 791 486,00	+ 3,37
v. 2012	20,0		3 840 204,00	+ 1,29
v. 2013	20,0		3 893 957,00	+ 1,40
v. 2014	21,0		4 134 324,00	+ 6,18
v. 2015	21,0			
v. 2016	21,0			

Käyttötalouden valtionosuuksien erittely

Valtionosuus	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 911 900	4 924 166	- 12 260
Verotuloihin perustuva valtionosuus	1 712 990	1 712 976	14
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 518 200	- 335 787	- 182 413
Valtionosuudet yhteensä	6 106 690	6 301 355	- 194 665

PERTUNMAAN KUNTA**Talousarvion v. 2016 toteutuminen sitovuustasolla**

(Ulk.+sis.)

	Budjetti	Muutos	Budj.+muut.	Toteutuma	Poikkeama
Keskusvaaliltk					
Toimintatuotot	0		0		
Toimintakulut	0		0	-52,64	52,64
Toimintakate	0		0	-52,64	52,64
Tarkastusltk					
Toimintakulut	-8 000		-8 000	-10273,78	2273,78
Toimintakate	-8 000		-8 000	-10273,78	2273,78
Kunnanhallitus					
Toimintatuotot	275 450		275 450	232633,50	42816,50
Valmistus omaan käyttöön				19408,37	-19408,37
Toimintakulut	-1 232 460	-4 000	-1 236 460	-1201512,06	-34947,94
Toimintakate	-957 010	-4 000	-961 010	-949470,19	-11539,81
Maaseutulautakunta					
Toimintatuotot	50		50	225,30	-175,30
Toiminakulut	-82 430		-82 430	-70559,18	-11870,82
Toiminakate	-82 380		-82 380	-70333,88	-12046,12
Sivistysltk					
Toimintatuotot	216 910		216 910	218589,28	-1679,28
Toimintakulut	-3 158 640	-11 250	-3 169 890	-3129994,26	-39895,74
Toimintakate	-2 941 730	-11 250	-2 952 980	-2911404,98	-41575,02
Perusturvaltk					
Toimintatuotot	1 335 420	11 250	1 346 670	1303539,22	43130,78
Toimintakulut	-8 411 800	-500 000	-8 911 800	-8549178,43	-362621,57
Toimintakate	-7 076 380	-488 750	-7 565 130	-7245639,21	-319490,79
Teknisten ja ymp.palveluiden ltk					
Toimintatuotot	1 503 070		1 503 070	1563846,95	-60776,95
Valmistus omaan käyttöön	60 000		60 000	48402,67	11597,33
Toimintakulut	-1 728 260		-1 728 260	-1674927,99	-53332,01
Toimintakate	-165 190		-165 190	-62678,37	-102511,63
Pertunmaan kunta yhteensä					
Toimintatuotot	3 330 900	11 250	3 342 150	3318834,25	23315,75
Valmistus omaan käyttöön	60 000		60 000	67811,04	-7811,04
Toimintakulut	-14 621 590	-515 250	-15 136 840	-14636498,34	-500341,66
Toimintakate	-11 230 690	-504 000	-11 734 690	-11249853,05	-484836,95

PERTUNMAAN KUNTA
Avustukset v. 2016

	TA 2016	Toteutuma	Poikkeama
Kunnanhallitus			
Yhdistykset	4000	4000,00	0,00
Työmatkatuki	25000	18329,43	-6670,57
Lapsimyönt. korostaminen	1000	1725,00	725,00
Palo- ja pelastuslaitos	9000	9060,00	60,00
Juhlarahastoon	1700	680,00	-1020,00
Yrityspalvelut, matkahuoltotuki	1000	1009,08	9,08
Kunnanhallitus yhteensä	41700	34803,51	-6896,49
Maaseutulautakunta			
Yritystoiminnan tukeminen	1500	0,00	-1500,00
Kunnan osuus ohjelmaperusteisiin hankkeisiin	12000	10641,42	-1358,58
Avustus 100 h lomituspapuun	6200	4401,41	-1798,59
Kylätoimikunnat	500	357,40	-142,60
Maaseutulautakunta yhteensä	20200	15400,23	-4799,77
Sivistyslautakunta			
Nuorisotyö	3500	3500,00	0,00
Liikuntapalvelut	4000	4000,00	0,00
Sivistyslautakunta yhteensä	7500	7500,00	0,00
Perusturvalautakunta			
Lasten kotihoidon tuki	55000	57262,63	2262,63
Toimentuloturva (sis. työm.tuen kuntaos.)	224 500	200086,78	-24413,22
Vammaispalvelu	37000	24256,32	-12743,68
Vanhusten ja vammaisten omaishoidon tuki	95000	59543,50	-35456,50
Kuntouttava työtoiminta	2000	0,00	-2000,00
Kv-työtoiminta	4800	5217,00	417,00
Muut lasten ja perheiden palvelut	400	237,50	-162,50
Lastensuoj. laitos- ja perhehoito	1800	3078,18	1278,18
Terveystieteiden palvelusetelit	3000	0,00	-3000,00
Lastens. Jälkihuolto	1000	2973,23	1973,23
Lastens. Avuhuollon tukitoimet	0	45,00	45,00
Terveystieteiden palvelusetelit	20000	0,00	-20000,00
Perusturvalautakunta yhteensä	444500	352700,14	-91799,86
Teknisten ja ympäristöpalveluiden lautakunta			
Kiinteistöt/tyhjien asuntojen vuokrat	25500	31825,16	6325,16
Tiekunnat	30000	27492,36	-2507,64
Teknisten ja ympäristöpalv.lautak.yhteensä	55500	59317,52	3817,52
Yhteensä	569400	469721,40	-99678,60

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT/MENOT				-52,64	52,64
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0		-52,64	52,64
VUOSIKATE	0	0		-52,64	52,64
TILIKAUDEN TULOS	0	0		-52,64	52,64
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		-52,64	52,64
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT/MENOT	-8.000		-8.000	-10.273,78	2.273,78
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8.000	0	-8.000	-10.273,78	2.273,78
VUOSIKATE	-8.000	0	-8.000	-10.273,78	2.273,78
TILIKAUDEN TULOS	-8.000	0	-8.000	-10.273,78	2.273,78
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-8.000	0	-8.000	-10.273,78	2.273,78
YLEISHALLINTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2.150		2.150	2.846,08 19.408,37	-696,08 -19.408,37
TOIMINTAKULUT/MENOT	-413.390	-4.000	-417.390	-376.667,26	-40.722,74
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-411.240	-4.000	-415.240	-354.412,81	-60.827,19
VUOSIKATE	-411.240	-4.000	-415.240	-354.412,81	-60.827,19
TILIKAUDEN TULOS	-411.240	-4.000	-415.240	-354.412,81	-60.827,19
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-411.240	-4.000	-415.240	-354.412,81	-60.827,19
KESKITETTYSTI HOIDETUT TEHTÄVÄT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	3.300		3.300	22.481,56	-19.181,56
TOIMINTAKULUT/MENOT	-258.650		-258.650	-268.369,35	9.719,35

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-255.350	0	-255.350	-245.887,79	-9.462,21
VUOSIKATE	-255.350	0	-255.350	-245.887,79	-9.462,21
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6.960		-6.960	-11.621,04	4.661,04
TILIKAUDEN TULOS	-262.310	0	-262.310	-257.508,83	-4.801,17
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-262.310	0	-262.310	-257.508,83	-4.801,17
ELINKEINOTOIMI					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT				2.878,22	-2.878,22
TOIMINTAKULUT/MENOT	-129.270		-129.270	-233.733,94	104.463,94
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-129.270	0	-129.270	-230.855,72	101.585,72
VUOSIKATE	-129.270	0	-129.270	-230.855,72	101.585,72
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-51.000		-51.000	-50.990,88	-9,12
TILIKAUDEN TULOS	-180.270	0	-180.270	-281.846,60	101.576,60
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-180.270	0	-180.270	-281.846,60	101.576,60
PALO- JA PELASTUSTOIMI					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT				894,27	-894,27
TOIMINTAKULUT/MENOT	-161.150		-161.150	-152.159,54	-8.990,46
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-161.150	0	-161.150	-151.265,27	-9.884,73
VUOSIKATE	-161.150	0	-161.150	-151.265,27	-9.884,73
TILIKAUDEN TULOS	-161.150	0	-161.150	-151.265,27	-9.884,73
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-161.150	0	-161.150	-151.265,27	-9.884,73
MAAHANMUUTTAJATYÖ					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	270.000		270.000	203.533,37	66.466,63
TOIMINTAKULUT/MENOT	-270.000		-270.000	-170.581,97	-99.418,03

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0	0		32.951,40	-32.951,40
VUOSIKATE	0	0		32.951,40	-32.951,40
TILIKAUDEN TULOS	0	0		32.951,40	-32.951,40
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		32.951,40	-32.951,40
KUNNANHALLITUS					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	275.450		275.450	232.633,50 19.408,37	42.816,50 -19.408,37
TOIMINTAKULUT/MENOT	-1.232.460	-4.000	-1.236.460	-1.201.512,06	-34.947,94
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-957.010	-4.000	-961.010	-949.470,19	-11.539,81
VUOSIKATE	-957.010	-4.000	-961.010	-949.470,19	-11.539,81
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-57.960		-57.960	-62.611,92	4.651,92
TILIKAUDEN TULOS	-1.014.970	-4.000	-1.018.970	-1.012.082,11	-6.887,89
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1.014.970	-4.000	-1.018.970	-1.012.082,11	-6.887,89
MAASEUTULAUTAKUNTA					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	50		50	225,30	-175,30
TOIMINTAKULUT/MENOT	-82.430		-82.430	-70.559,18	-11.870,82
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-82.380	0	-82.380	-70.333,88	-12.046,12
VUOSIKATE	-82.380	0	-82.380	-70.333,88	-12.046,12
TILIKAUDEN TULOS	-82.380	0	-82.380	-70.333,88	-12.046,12
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-82.380	0	-82.380	-70.333,88	-12.046,12
KOULUTOIMEN HALLINTO					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT/MENOT	-15.390		-15.390	0,01	-15.390,01
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15.390	0	-15.390	0,01	-15.390,01

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
VUOSIKATE	-15.390	0	-15.390	0,01	-15.390,01
TILIKAUDEN TULOS	-15.390	0	-15.390	0,01	-15.390,01
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-15.390	0	-15.390	0,01	-15.390,01
PERUSKOULUT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	99.410		99.410	125.352,57	-25.942,57
TOIMINTAKULUT/MENOT	-2.117.340	-11.250	-2.128.590	-2.159.450,66	30.860,66
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.017.930	-11.250	-2.029.180	-2.034.098,09	4.918,09
VUOSIKATE	-2.017.930	-11.250	-2.029.180	-2.034.098,09	4.918,09
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-83.320		-83.320	-81.492,74	-1.827,26
TILIKAUDEN TULOS	-2.101.250	-11.250	-2.112.500	-2.115.590,83	3.090,83
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2.101.250	-11.250	-2.112.500	-2.115.590,83	3.090,83
KESKIASTEEN KOULUTUS					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT/MENOT	-11.930		-11.930	-4.339,60	-7.590,40
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11.930	0	-11.930	-4.339,60	-7.590,40
VUOSIKATE	-11.930	0	-11.930	-4.339,60	-7.590,40
TILIKAUDEN TULOS	-11.930	0	-11.930	-4.339,60	-7.590,40
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-11.930	0	-11.930	-4.339,60	-7.590,40
AIKUISKOULUTUS					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT				63,82	-63,82
TOIMINTAKULUT/MENOT	-26.100		-26.100	-23.696,73	-2.403,27
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-26.100	0	-26.100	-23.632,91	-2.467,09
VUOSIKATE	-26.100	0	-26.100	-23.632,91	-2.467,09
TILIKAUDEN TULOS	-26.100	0	-26.100	-23.632,91	-2.467,09

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-26.100	0	-26.100	-23.632,91	-2.467,09
KOULUTOIMI					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	99.410		99.410	125.416,39	-26.006,39
TOIMINTAKULUT/MENOT	-2.170.760	-11.250	-2.182.010	-2.187.486,98	5.476,98
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.071.350	-11.250	-2.082.600	-2.062.070,59	-20.529,41
VUOSIKATE	-2.071.350	-11.250	-2.082.600	-2.062.070,59	-20.529,41
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-83.320		-83.320	-81.492,74	-1.827,26
TILIKAUDEN TULOS	-2.154.670	-11.250	-2.165.920	-2.143.563,33	-22.356,67
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2.154.670	-11.250	-2.165.920	-2.143.563,33	-22.356,67
VARHAISKASVATUS					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	68.000		68.000	56.449,02	11.550,98
TOIMINTAKULUT/MENOT	-672.530		-672.530	-606.799,06	-65.730,94
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-604.530	0	-604.530	-550.350,04	-54.179,96
VUOSIKATE	-604.530	0	-604.530	-550.350,04	-54.179,96
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1.000		-1.000	-1.012,92	12,92
TILIKAUDEN TULOS	-605.530	0	-605.530	-551.362,96	-54.167,04
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-605.530	0	-605.530	-551.362,96	-54.167,04
KULTTUURIPALVELUT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	3.400		3.400	5.097,40	-1.697,40
TOIMINTAKULUT/MENOT	-50.400		-50.400	-53.227,11	2.827,11
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-47.000	0	-47.000	-48.129,71	1.129,71
VUOSIKATE	-47.000	0	-47.000	-48.129,71	1.129,71
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10		-10	-16,08	6,08
TILIKAUDEN TULOS	-47.010	0	-47.010	-48.145,79	1.135,79

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-47.010	0	-47.010	-48.145,79	1.135,79
KIRJASTOPALVELUT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	600		600	932,43	-332,43
TOIMINTAKULUT/MENOT	-131.450		-131.450	-140.859,64	9.409,64
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-130.850	0	-130.850	-139.927,21	9.077,21
VUOSIKATE	-130.850	0	-130.850	-139.927,21	9.077,21
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3.470		-3.470	-3.480,12	10,12
TILIKAUDEN TULOS	-134.320	0	-134.320	-143.407,33	9.087,33
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-134.320	0	-134.320	-143.407,33	9.087,33
KULTTUURI-KIRJASTOTOIMI					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	4.000		4.000	6.029,83	-2.029,83
TOIMINTAKULUT/MENOT	-181.850		-181.850	-194.086,75	12.236,75
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-177.850	0	-177.850	-188.056,92	10.206,92
VUOSIKATE	-177.850	0	-177.850	-188.056,92	10.206,92
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3.480		-3.480	-3.496,20	16,20
TILIKAUDEN TULOS	-181.330	0	-181.330	-191.553,12	10.223,12
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-181.330	0	-181.330	-191.553,12	10.223,12
LIIKUNTAPALVELUT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	30.500		30.500	14.947,95	15.552,05
TOIMINTAKULUT/MENOT	-75.890		-75.890	-62.745,82	-13.144,18
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-45.390	0	-45.390	-47.797,87	2.407,87
VUOSIKATE	-45.390	0	-45.390	-47.797,87	2.407,87
TILIKAUDEN TULOS	-45.390	0	-45.390	-47.797,87	2.407,87

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-45.390	0	-45.390	-47.797,87	2.407,87
NUORISOTYÖ					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	15.000		15.000	15.746,09	-746,09
TOIMINTAKULUT/MENOT	-57.610		-57.610	-78.875,65	21.265,65
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42.610	0	-42.610	-63.129,56	20.519,56
VUOSIKATE	-42.610	0	-42.610	-63.129,56	20.519,56
TILIKAUDEN TULOS	-42.610	0	-42.610	-63.129,56	20.519,56
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-42.610	0	-42.610	-63.129,56	20.519,56
VAPAA-AIKATOIMI					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	45.500		45.500	30.694,04	14.805,96
TOIMINTAKULUT/MENOT	-133.500		-133.500	-141.621,47	8.121,47
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-88.000	0	-88.000	-110.927,43	22.927,43
VUOSIKATE	-88.000	0	-88.000	-110.927,43	22.927,43
TILIKAUDEN TULOS	-88.000	0	-88.000	-110.927,43	22.927,43
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-88.000	0	-88.000	-110.927,43	22.927,43
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	216.910		216.910	218.589,28	-1.679,28
TOIMINTAKULUT/MENOT	-3.158.640	-11.250	-3.169.890	-3.129.994,26	-39.895,74
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.941.730	-11.250	-2.952.980	-2.911.404,98	-41.575,02
VUOSIKATE	-2.941.730	-11.250	-2.952.980	-2.911.404,98	-41.575,02
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-87.800		-87.800	-86.001,86	-1.798,14
TILIKAUDEN TULOS	-3.029.530	-11.250	-3.040.780	-2.997.406,84	-43.373,16
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3.029.530	-11.250	-3.040.780	-2.997.406,84	-43.373,16

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
SOSIAALITYÖ					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	81.660		81.660	72.939,47	8.720,53
TOIMINTAKULUT/MENOT	-1.502.920		-1.502.920	-1.389.951,34	-112.968,66
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.421.260	0	-1.421.260	-1.317.011,87	-104.248,13
VUOSIKATE	-1.421.260	0	-1.421.260	-1.317.011,87	-104.248,13
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1.990		-1.990	-1.993,44	3,44
TILIKAUDEN TULOS	-1.423.250	0	-1.423.250	-1.319.005,31	-104.244,69
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1.423.250	0	-1.423.250	-1.319.005,31	-104.244,69
TERVEYSTOIMI					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	1.253.760	11.250	1.265.010	1.230.599,75	34.410,25
TOIMINTAKULUT/MENOT	-6.908.880	-500.000	-7.408.880	-7.159.227,09	-249.652,91
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5.655.120	-488.750	-6.143.870	-5.928.627,34	-215.242,66
VUOSIKATE	-5.655.120	-488.750	-6.143.870	-5.928.627,34	-215.242,66
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10.440		-10.440	-9.612,36	-827,64
TILIKAUDEN TULOS	-5.665.560	-488.750	-6.154.310	-5.938.239,70	-216.070,30
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-5.665.560	-488.750	-6.154.310	-5.938.239,70	-216.070,30
PERUSTURVALAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	1.335.420	11.250	1.346.670	1.303.539,22	43.130,78
TOIMINTAKULUT/MENOT	-8.411.800	-500.000	-8.911.800	-8.549.178,43	-362.621,57
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-7.076.380	-488.750	-7.565.130	-7.245.639,21	-319.490,79
VUOSIKATE	-7.076.380	-488.750	-7.565.130	-7.245.639,21	-319.490,79
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12.430		-12.430	-11.605,80	-824,20
TILIKAUDEN TULOS	-7.088.810	-488.750	-7.577.560	-7.257.245,01	-320.314,99
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-7.088.810	-488.750	-7.577.560	-7.257.245,01	-320.314,99

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TEKNINEN HALLINTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	4.300		4.300	2.599,49	1.700,51
TOIMINTAKULUT/MENOT	-19.490		-19.490	-2.864,77	-16.625,23
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15.190	0	-15.190	-265,28	-14.924,72
VUOSIKATE	-15.190	0	-15.190	-265,28	-14.924,72
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3.900		-3.900		-3.900,00
TILIKAUDEN TULOS	-19.090	0	-19.090	-265,28	-18.824,72
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-19.090	0	-19.090	-265,28	-18.824,72
YLEISET TYÖT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	54.980		54.980	62.832,01	-7.852,01
TOIMINTAKULUT/MENOT	-274.510		-274.510	-289.529,21	15.019,21
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-219.530	0	-219.530	-226.697,20	7.167,20
VUOSIKATE	-219.530	0	-219.530	-226.697,20	7.167,20
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-136.180		-136.180	-147.763,35	11.583,35
TILIKAUDEN TULOS	-355.710	0	-355.710	-374.460,55	18.750,55
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-355.710	0	-355.710	-374.460,55	18.750,55
KIINTEISTÖT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	1.197.290		1.197.290	1.216.302,98	-19.012,98
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	60.000		60.000	42.107,67	17.892,33
TOIMINTAKULUT/MENOT	-1.099.930		-1.099.930	-1.026.132,26	-73.797,74
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	157.360	0	157.360	232.278,39	-74.918,39
VUOSIKATE	157.360	0	157.360	232.278,39	-74.918,39
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-181.530		-181.530	-195.629,31	14.099,31
TILIKAUDEN TULOS	-24.170	0	-24.170	36.649,08	-60.819,08

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-24.170	0	-24.170	36.649,08	-60.819,08
VESIHUOLTOLAITOKSET					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	227.000		227.000	263.358,47	-36.358,47
TOIMINTAKULUT/MENOT	-251.750		-251.750	-276.071,83	24.321,83
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24.750	0	-24.750	-12.713,36	-12.036,64
VUOSIKATE	-24.750	0	-24.750	-12.713,36	-12.036,64
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-150.200		-150.200	-145.330,67	-4.869,33
TILIKAUDEN TULOS	-174.950	0	-174.950	-158.044,03	-16.905,97
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-174.950	0	-174.950	-158.044,03	-16.905,97
TIETOIMITUKSET					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT				298,36	-298,36
TOIMINTAKULUT/MENOT	-31.270		-31.270	-32.529,55	1.259,55
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-31.270	0	-31.270	-32.231,19	961,19
VUOSIKATE	-31.270	0	-31.270	-32.231,19	961,19
TILIKAUDEN TULOS	-31.270	0	-31.270	-32.231,19	961,19
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-31.270	0	-31.270	-32.231,19	961,19
RAKENNUSVALVONTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	19.500		19.500	18.455,64	1.044,36
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN				6.295,00	-6.295,00
TOIMINTAKULUT/MENOT	-51.310		-51.310	-47.800,37	-3.509,63
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-31.810	0	-31.810	-23.049,73	-8.760,27
VUOSIKATE	-31.810	0	-31.810	-23.049,73	-8.760,27
TILIKAUDEN TULOS	-31.810	0	-31.810	-23.049,73	-8.760,27
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-31.810	0	-31.810	-23.049,73	-8.760,27

Toteutumavertailu

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2016 - 31.12.2016

EUR

	Budjetti 2016	Bu-muutos 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma 2016 01-12	Poikkeama
TEKNISTEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUIDEN LTK					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	1.503.070		1.503.070	1.563.846,95	-60.776,95
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	60.000		60.000	48.402,67	11.597,33
TOIMINTAKULUT/MENOT	-1.728.260		-1.728.260	-1.674.927,99	-53.332,01
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-165.190	0	-165.190	-62.678,37	-102.511,63
VUOSIKATE	-165.190	0	-165.190	-62.678,37	-102.511,63
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-471.810		-471.810	-488.723,33	16.913,33
TILIKAUDEN TULOS	-637.000	0	-637.000	-551.401,70	-85.598,30
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-637.000	0	-637.000	-551.401,70	-85.598,30
PERTUNMAAN KUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT/TULOT	3.330.900	11.250	3.342.150	3.318.834,25	23.315,75
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	60.000		60.000	67.811,04	-7.811,04
TOIMINTAKULUT/MENOT	-14.621.590	-515.250	-15.136.840	-14.636.498,34	-500.341,66
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11.230.690	-504.000	-11.734.690	-11.249.853,05	-484.836,95
VEROTULOT	5.740.000		5.740.000	5.626.130,95	113.869,05
VALTIONOSUUDET	6.106.690		6.106.690	6.301.355,00	-194.665,00
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	14.000		14.000	28.101,46	-14.101,46
VUOSIKATE	630.000	-504.000	126.000	705.734,36	-579.734,36
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-630.000		-630.000	-648.942,91	18.942,91
TILIKAUDEN TULOS	0	-504.000	-504.000	56.791,45	-560.791,45
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0	-504.000	-504.000	56.791,45	-560.791,45

Investointien toteutumavertailu

EUR

01.01.2016 - 31.12.2016

Ulkoinen

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
904010 OSAKKEET					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7012 MUUT INVESTOINTIMEOT				-199,87	199,87
7010 INVESTOINTIMENOT				-199,87	199,87
7020 INVESTOINTITULOT					
7021 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYyntI				77.635,68	-77.635,68
7020 INVESTOINTITULOT				77.635,68	-77.635,68
7030 NETTOMENO	0	0		77.435,81	-77.435,81
904101 MAA-ALUEET					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7012 MUUT INVESTOINTIMEOT				-3.500,00	3.500,00
7010 INVESTOINTIMENOT				-3.500,00	3.500,00
7020 INVESTOINTITULOT					
7021 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYyntI				6.185,00	-6.185,00
7020 INVESTOINTITULOT				6.185,00	-6.185,00
7030 NETTOMENO	0	0		2.685,00	-2.685,00
KUNNANHALLITUKSEN INVESTOINNIT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7012 MUUT INVESTOINTIMEOT				-3.699,87	3.699,87
7010 INVESTOINTIMENOT				-3.699,87	3.699,87
7020 INVESTOINTITULOT					
7021 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYyntI				83.820,68	-83.820,68
7020 INVESTOINTITULOT				83.820,68	-83.820,68

Investointien toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen 01.01.2016 - 31.12.2016

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
7030 NETTOMENO	0	0		80.120,81	-80.120,81
908105 KISARANNAN KORJAUSTYÖT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-5.648,34	5.648,34
7010 INVESTOINTIMENOT	-10.000		-10.000,00	-5.648,34	-4.351,66
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-5.648,34	-4.351,66
KOULULAUTAKUNNAN INVESTOINNIT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-5.648,34	5.648,34
7010 INVESTOINTIMENOT	-10.000		-10.000,00	-5.648,34	-4.351,66
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-5.648,34	-4.351,66
909104 UIMARANTOJEN JA VENEVALKAMIEN KUNNOSTUS					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT	-10.000		-10.000,00		-10.000,00
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	0	-10.000,00
909112 URHEILUPAIKKOJEN KUNNOSTUS					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-9.633,58	9.633,58

Investointien toteutumavertailu

EUR

01.01.2016 - 31.12.2016

Ulkoinen

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
7010 INVESTOINTIMENOT	-10.000		-10.000,00	-9.633,58	-366,42
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-9.633,58	-366,42
VAPAA-AIKALTK:N INVESTOINNIT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-9.633,58	9.633,58
7010 INVESTOINTIMENOT	-20.000		-20.000,00	-9.633,58	-10.366,42
7030 NETTOMENO	-20.000	0	-20.000,00	-9.633,58	-10.366,42
910110 RINNEHOVIN PERUSKORJAUS					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-57.430,20	57.430,20
7012 MUUT INVESTOINTIMEOT				-3.675,44	3.675,44
7010 INVESTOINTIMENOT	-60.000		-60.000,00	-61.105,64	1.105,64
7030 NETTOMENO	-60.000	0	-60.000,00	-61.105,64	1.105,64
910122 PÄIVÄKOTI KEINULA					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-15.614,08	15.614,08
7010 INVESTOINTIMENOT	-10.000		-10.000,00	-15.614,08	5.614,08
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-15.614,08	5.614,08

SOSIAALILAUTAKUNNAN INVESTOINNIT

Investointien toteutumavertailu

EUR

01.01.2016 - 31.12.2016

Ulkoinen

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-73.044,28	73.044,28
7012 MUUT INVESTOINTIENOT				-3.675,44	3.675,44
7010 INVESTOINTIENOT	-70.000		-70.000,00	-76.719,72	6.719,72
7030 NETTOMENO	-70.000	0	-70.000,00	-76.719,72	6.719,72
911009 KUNNAVIRASTO					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT	-20.000		-20.000,00		-20.000,00
7030 NETTOMENO	-20.000	0	-20.000,00	0	-20.000,00
911104 ILTALA-PITKÄLÄ PERUSKORJAUS					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-7.387,67	7.387,67
7012 MUUT INVESTOINTIENOT				-1.802,97	1.802,97
7010 INVESTOINTIENOT	-10.000		-10.000,00	-9.190,64	-809,36
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-9.190,64	-809,36
911114 TIEVALAISTUKSEN SANEERAUS					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-29.089,15	29.089,15
7010 INVESTOINTIENOT	-30.000		-30.000,00	-29.089,15	-910,85

Investointien toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen	01.01.2016 - 31.12.2016					
	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama	
7030 NETTOMENO	-30.000	0	-30.000,00	-29.089,15	-910,85	
911115 LEIKKIKENTTIEN KUNNOSTUS						
7000 INVESTOINNIT						
7010 INVESTOINTIENOT						
7011 OMA RAKENTAMINEN				-9.215,54	9.215,54	
7010 INVESTOINTIENOT	-10.000		-10.000,00	-9.215,54	-784,46	
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-9.215,54	-784,46	
911116 MEISOLA AS OY PESUHUONEREMONTTI						
7000 INVESTOINNIT						
7020 INVESTOINTITULOT						
7021 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI				7.028,75	-7.028,75	
7020 INVESTOINTITULOT				7.028,75	-7.028,75	
7030 NETTOMENO	0	0	0	7.028,75	-7.028,75	
911120 MYLLYRINNE JA -AHO, KUNNOSTUS						
7000 INVESTOINNIT						
7010 INVESTOINTIENOT						
7011 OMA RAKENTAMINEN				-5.705,96	5.705,96	
7012 MUUT INVESTOINTIENOT				-1.369,42	1.369,42	
7010 INVESTOINTIENOT	-10.000		-10.000,00	-7.075,38	-2.924,62	
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	-7.075,38	-2.924,62	
911123 KUTOMAKUJAN JATKAMINEN						
7000 INVESTOINNIT						
7010 INVESTOINTIENOT						
7011 OMA RAKENTAMINEN				-61.484,67	61.484,67	

Investointien toteutumavertailu

EUR

01.01.2016 - 31.12.2016

Ulkoinen

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
7010 INVESTOINTIMENOT		-54.500	-54.500,00	-61.484,67	6.984,67
7030 NETTOMENO	0	-54.500	-54.500,00	-61.484,67	6.984,67
911129 LAVIANKULMAN KUNNOSTUS					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-8.008,58	8.008,58
7012 MUUT INVESTOINTIMEOT				-2.095,70	2.095,70
7010 INVESTOINTIMENOT	-8.500		-8.500,00	-10.104,28	1.604,28
7030 NETTOMENO	-8.500	0	-8.500,00	-10.104,28	1.604,28
911134 PÄÄLLYSTYTYÖT Kunto-, Veljestie, Kantor					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-47.086,83	47.086,83
7010 INVESTOINTIMENOT	-50.000		-50.000,00	-47.086,83	-2.913,17
7030 NETTOMENO	-50.000	0	-50.000,00	-47.086,83	-2.913,17
911135 PÄÄLLYSTETYÖT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT	-10.000		-10.000,00		-10.000,00
7030 NETTOMENO	-10.000	0	-10.000,00	0	-10.000,00
911139 TEOLLISUUSHALLI (v. 2016)					
7000 INVESTOINNIT					

Investointien toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen	01.01.2016 - 31.12.2016						
	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama		
7010 INVESTOINTIENOT							
7011 OMA RAKENTAMINEN				-962.787,00	962.787,00		
7010 INVESTOINTIENOT		-2.000.000	-2.000.000,00	-962.787,00	-1.037.213,00		
7030 NETTOMENO	0	-2.000.000	-2.000.000,00	-962.787,00	-1.037.213,00		
911141 KIRKKOTIE-RIVITALON KUNNOSTUS							
7000 INVESTOINNIT							
7010 INVESTOINTIENOT							
7011 OMA RAKENTAMINEN				-17.717,23	17.717,23		
7012 MUUT INVESTOINTIENOT				-3.962,51	3.962,51		
7010 INVESTOINTIENOT	-15.000		-15.000,00	-21.679,74	6.679,74		
7030 NETTOMENO	-15.000	0	-15.000,00	-21.679,74	6.679,74		
911143 PALOTALON KUNNOSTUS							
7000 INVESTOINNIT							
7010 INVESTOINTIENOT							
7011 OMA RAKENTAMINEN				-27.913,03	27.913,03		
7012 MUUT INVESTOINTIENOT				-357,06	357,06		
7010 INVESTOINTIENOT	-25.000		-25.000,00	-28.270,09	3.270,09		
7030 NETTOMENO	-25.000	0	-25.000,00	-28.270,09	3.270,09		
911162 YHTENÄISKOULUN JA TORIAL. KAMERAVALVONTA							
7000 INVESTOINNIT							
7010 INVESTOINTIENOT							
7011 OMA RAKENTAMINEN				-10.654,30	10.654,30		
7010 INVESTOINTIENOT	-30.000		-30.000,00	-10.654,30	-19.345,70		

Investointien toteutumavertailu

EUR

01.01.2016 - 31.12.2016

Ulkoinen

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
7030 NETTOMENO	-30.000	0	-30.000,00	-10.654,30	-19.345,70
TEKNISEN LAUTAKUNNAN INVESTOINNIT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-1.187.049,96	1.187.049,96
7012 MUUT INVESTOINTIMEOT				-9.587,66	9.587,66
7010 INVESTOINTIMENOT	-218.500	-2.054.500	-2.273.000,00	-1.196.637,62	-1.076.362,38
7020 INVESTOINTITULOT					
7021 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI				7.028,75	-7.028,75
7020 INVESTOINTITULOT				7.028,75	-7.028,75
7030 NETTOMENO	-218.500	-2.054.500	-2.273.000,00	-1.189.608,87	-1.083.391,13
911144 VIEMÄRIVERKOSTO, vuotov. väh. pump+putk.					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-9.889,51	9.889,51
7010 INVESTOINTIMENOT	-20.000		-20.000,00	-9.889,51	-10.110,49
7030 NETTOMENO	-20.000	0	-20.000,00	-9.889,51	-10.110,49
911175 VESILAITOS, kunnostustöitä					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIMENOT	-15.000		-15.000,00		-15.000,00
7030 NETTOMENO	-15.000	0	-15.000,00	0	-15.000,00
911177 KUTOMANKUJAN JATK. VESIH.LINJA					
7000 INVESTOINNIT					

Investointien toteutumavertailu

EUR

01.01.2016 - 31.12.2016

Ulkoinen

	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutos	Toteutuma	Poikkeama
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-24.636,25	24.636,25
7010 INVESTOINTIENOT		-21.800	-21.800,00	-24.636,25	2.836,25
7030 NETTOMENO	0	-21.800	-21.800,00	-24.636,25	2.836,25
911178 KUTOMAKUJAN JATK. JÄTEVESILINJA					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-37.560,14	37.560,14
7010 INVESTOINTIENOT		-32.700	-32.700,00	-37.560,14	4.860,14
7030 NETTOMENO	0	-32.700	-32.700,00	-37.560,14	4.860,14
VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINNIT					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-72.085,90	72.085,90
7010 INVESTOINTIENOT		-54.500	-89.500,00	-72.085,90	-17.414,10
7030 NETTOMENO	-35.000	-54.500	-89.500,00	-72.085,90	-17.414,10
PERTUNMAAN KUNTA					
7000 INVESTOINNIT					
7010 INVESTOINTIENOT					
7011 OMA RAKENTAMINEN				-1.347.462,06	1.347.462,06
7012 MUUT INVESTOINTIENOT				-16.962,97	16.962,97
7010 INVESTOINTIENOT	-353.500	-2.109.000	-2.462.500,00	-1.364.425,03	-1.098.074,97

Investointien toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen	01.01.2016 - 31.12.2016				
	Budjetti 2016	Muutokset 2016	Budjetti + muutokset	Toteutuma	Poikkeama
7020 INVESTOINTITULOT					
7021 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI				90.849,43	-90.849,43
7020 INVESTOINTITULOT				90.849,43	-90.849,43
7030 NETTOMENO	-353.500	-2.109.000	-2.462.500,00	-1.273.575,60	-1.188.924,40

6.4. RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutokset	Ta + muutokset yhteensä	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	630 000,00	- 504 000,00	126 000,00	705 734,36	- 579 734,36
Satunnaiset erät				57 348,38	- 57 348,38
Tulorahoituksen korjauserät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- 353 500,00	- 2 109 000,00	- 2 462 500,00	- 1 364 425,03	- 1 098 074,97
Rahoitusosuudet investointimenoihin				33 501,05	- 33 501,05
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuotot					
Toiminta ja investoinnit, netto	276 500,00	- 2 613 000,00	- 2 336 500,00	- 567 841,24	- 1 768 658,76
Rahoituksen kassavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				- 99 134,05	99 134,05
Antolainasaamisten vähennykset				17 234,46	- 17 234,46
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		800 000,00	800 000,00	800 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 271 250,00		- 271 250,00	- 273 004,47	1 754,47
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksianto verojen ja pääomien muutokset				- 136,16	136,16
Vaihto-omaisuuden muutos				739,77	- 739,77
Saamisten muutos				103 375,11	- 103 375,11
Korottomien velkojen muutos				50 373,65	- 50 373,65
Rahoituksen rahavirta	- 271 250,00	800 000,00	- 528 750,00	599 448,31	- 70 698,31
Rahavarojen muutos	5 250,00	-1 813 000,00	- 1 807 750,00	31 607,07	- 1 839 357,07
Rahavarojen muutos					
Rahavirrat 31.12.				1 688 950,80	
Rahavirrat 1.1.				1 657 343,73	
Rahavarojen muutos				31 607,07	

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

T U L O S L A S K E L M A

EUR

Ulkoinen

01.01.2016 - 31.12.2016

	Toteutuma/ v.al.	Vert. %	Toteutuma/ ed.v.al.	Vert. %
TULOS L A S K E L M A				
TOIMINTATUOTOT/TULOT				
MYYNTITUOTOT	1.196.323,52		1.268.775,12	
MAKSUTUOTOT	556.451,76		532.497,95	
TUET JA AVUSTUKSET	155.262,54		135.537,49	
VUOKRATUOTOT	493.951,96		496.906,51	
MUUT TOIMINTATUOTOT	29.001,21		31.572,68	
TOIMINTATUOTOT/TULOT	2.430.990,99		2.465.289,75	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	67.811,04		67.941,78	
TOIMINTAKULUT/MENOT				
HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-4.737.230,91		-4.711.979,59	
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-1.420.720,97		-1.422.483,29	
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	76.200,38		83.002,87	
HENKILÖSTÖKULUT	-6.081.751,50		-6.051.460,01	
PALVELUJEN OSTOT				
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-3.979.173,65		-3.915.072,05	
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-2.229.243,27		-2.253.327,00	
PALVELUJEN OSTOT	-6.208.416,92		-6.168.399,05	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT				
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-750.997,21		-700.500,45	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-750.997,21		-700.500,45	
AVUSTUKSET	-469.721,40		-464.446,80	
VUOKRAT	-87.784,54		-75.686,52	
MUUT TOIMINTAKULUT	-149.983,51		-70.812,35	
TOIMINTAKULUT/MENOT	-13.748.655,08		-13.531.305,18	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-11.249.853,05		-10.998.073,65	
VEROTULOT				
VALTIONOSUUDET	5.626.130,95		5.701.495,95	
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	6.301.355,00		6.108.837,00	
KORKOTUOTOT				
MUUT RAHOITUSTUOTOT	266,24		901,03	
KORKOKULUT	55.209,61		47.607,42	
MUUT RAHOITUSKULUT	-26.098,86		-32.613,62	
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-1.275,53		-473,94	
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	28.101,46		15.420,89	
VUOSIKATE	705.734,36		827.680,19	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-648.942,91		-685.090,88	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-648.942,91		-685.090,88	
TILIKAUDEN TULOS	56.791,45		142.589,31	
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	56.791,45		142.589,31	

Rahoituslaskelma

EUR

Ulkoinen 01.01.2016 - 31.12.2016

	Toteutuma 2016	Toteutuma 2015
R A H O I T U S L A S K E L M A		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
TULORAHOITUS		
VUOSIKATE	705.734,36	827.680,19
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	57.348,38	-19.943,00
TULORAHOITUS	763.082,74	807.737,19
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-1.364.425,03	-269.980,47
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOI		35,57
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKK. LUO		
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKK LUO	90.849,43	1.636,00
PYS.VAST. HYÖDYKK MYYNTIVOITOT/	-57.348,38	19.943,00
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKK. LUO	33.501,05	21.579,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1.330.923,98	-248.365,90
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-567.841,24	559.371,29
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-99.134,05	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET	17.234,46	10.322,00
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-81.899,59	10.322,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	800.000,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-273.004,47	-272.961,92
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS		-300.000,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET	526.995,53	-572.961,92
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
Oman pääoman muutokset		121.598,51
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		121.598,51
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM	-136,16	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	739,77	-257,02
SAAMISTEN MUUTOS	103.375,11	-175.608,49
KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK. VELK	50.373,65	-51.280,38
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	154.352,37	-227.145,89
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA	599.448,31	-668.187,30
RAHAVAROJEN MUUTOS	31.607,07	-108.816,01
RAHAVARAT 31.12.	1.688.950,80	1.657.343,73
RAHAVARAT 1.1.	1.657.343,73	1.766.159,74
RAHAVAROJEN MUUTOS	31.607,07	-108.816,01

T a s e

EUR

Ulkoinen 01.01.2016 - 31.12.2016

	Tilivuosi 2016 00-12	Ed. vuosi 2015 00-12
TASE (V. 2000)		
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	167.222,04	209.224,95
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	167.222,04	209.224,95
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	1.216.776,22	1.219.461,22
RAKENNUKSET	5.126.991,01	5.184.459,70
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	2.726.276,81	2.840.910,71
KONEET JA KALUSTO	138.836,09	182.764,09
ENNAKKOMAKS. JA KESKENER.HANKINNAT	962.787,00	
AINEELLISET HYÖDYKKEET	10.171.667,13	9.427.595,72
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET		
OSAKKEET JA OS.KONSERNIIN KUULUVISSA	107.684,56	184.184,56
OSAKKEET JA OS. OMISTUSYHTEISYHTEIS	719.358,99	719.358,99
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	212.043,97	212.979,78
OSAKKEET JA OSUUDET	1.039.087,52	1.116.523,33
MUUT LAINASAAMISET	268.098,39	225.332,85
MUUT SAAMISET	167.275,10	128.141,05
SIJOITUKSET	1.474.461,01	1.469.997,23
PYSYVÄT VASTAAVAT	11.813.350,18	11.106.817,90
TOIMEKSANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	1.308.905,39	1.249.677,05
TOIMEKSANTOJEN VARAT	1.308.905,39	1.249.677,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET	10.582,58	11.322,35
VAIHTO-OMAISUUS	10.582,58	11.322,35
SAAMISET		
PITKÄAIK. SAAMISET		
LAINASAAMISET	98.757,60	112.068,00
PITKÄAIK. SAAMISET	98.757,60	112.068,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYyntISAAMISET	260.752,10	370.859,21
LAINASAAMISET	13.310,00	13.310,00
MUUT SAAMISET	142.016,03	126.924,01
SIIRTOSAAMISET	26.200,76	21.250,38
LYHYTAIKAISET SAAMISET	442.278,89	532.343,60
SAAMISET	541.036,49	644.411,60
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	91.686,03	87.251,03
RAHOITUSARVOPAPERIT	91.686,03	87.251,03
RAHAT JA PANKKISAAMISET	1.597.264,77	1.570.092,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2.240.569,87	2.313.077,68
VASTAAVAA	15.362.825,44	14.669.572,63

T a s e

EUR

Ulkoinen 01.01.2016 - 31.12.2016

	Tilivuosi 2016 00-12	Ed. vuosi 2015 00-12
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	5.437.102,73	5.437.102,73
EDELLISTEN TILIK:N YLI-/ALIJÄÄMÄ	735.298,63	592.709,32
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	56.791,45	142.589,31
OMA PÄÄOMA	6.229.192,81	6.172.401,36
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1.308.769,23	1.249.677,05
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1.308.769,23	1.249.677,05
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
LAINAT RAH.-JA VAK.LAITOKSILTA	5.489.613,32	5.027.534,00
LIITTYMISMAKSUT JA MUUT VELAT		
LIITTYMISMAKSUT	237.901,25	236.579,75
LIITTYMISMAKSUT JA MUUT VELAT	237.901,25	236.579,75
PITKÄAIKAINEN	5.727.514,57	5.264.113,75
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT RAH.-JA VAK.LAITOKSILTA	337.920,68	271.254,00
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	4.232,38	5.982,85
SAADUT ENNAKOT	2.867,75	20.428,42
OSTOVELAT	1.009.281,99	925.768,04
MUUT VELAT	128.222,66	134.538,64
SIIRTOVELAT	614.823,37	625.408,52
LYHYTAIKAINEN	2.097.348,83	1.983.380,47
VIERAS PÄÄOMA	7.824.863,40	7.247.494,22
VASTATTAVAA	15.362.825,44	14.669.572,63

KONSERNITULOSLASKELMA

	2016	2015
Toimintatuotot	7 051 486,98	6 957 123,57
Toimintakulut	- 17 931 772,74	- 17 673 964,29
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	- 10 880 285,76	- 10 716 840,72
Verotulot	5 625 646,74	5 701 047,14
Valtionosuudet	6 479 114,92	6 283 974,32
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	422,46	850,45
Muut rahoitustuotot	61 590,16	54 123,73
Korkokulut	- 43 523,92	- 61 222,11
Muut rahoituskulut	- 1 955,93	- 3 235,92
Vuosikate	1 241 008,67	1 258 696,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 827 553,01	- 875 705,77
Tilikauden yli- ja /alipariarvot		- 9 414,29
Arvonalentumiset		- 517,28
Satunnaiset erät	59,62	- 1 935,27
Tilikauden tulos	413 515,28	375 124,28
Tilinpäätössiirrot	- 2 602,94	- 7 596,93
Laskennalliset verot	4 200,00	7 220,00
Vähemmistöosuudet	- 2 733,83	- 4 025,55
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	412 378,51	370 721,80

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 241 008,67	1 258 696,89
Satunnaiset erät	42,41	- 1 935,27
Tulorahoituksen korjauserät	- 88 761,48	- 30 700,42
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 1 862 331,45	- 455 432,62
Rahoitusosuudet investointeihin	9 925,88	887,26
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	49 293,20	1 844,13
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 650 822,77	817 359,97
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		1 165,69
Antolainasaamisten lisäykset	- 39 355,22	- 277,88
Antolainasaamisten vähennykset	5,16	1 443,57
Lainakannan muutokset		- 777 873,68
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	814 821,06	11 641,74
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	- 471 874,96	- 486 980,82
Lyhytaikaisten lainojen muutos	225 625,48	- 302 534,60
Oman pääoman muutokset	- 39 113,83	54 192,90
Muut maksuvalmiuden muutokset		- 201 884,86
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 50,54	- 1 122,78
Vaihto-omaisuuden muutos	1 358,74	- 924,73
Saamisten muutokset	117 186,19	- 122 481,86
Korottomien velkojen muutokset	113 994,88	- 77 355,49
Rahoituksen rahavirta	722 596,96	- 924 399,95
Rahavarojen muutos	71 774,19	- 107 039,98
Rahavarat 31.12.	1 870 078,10	1 795 873,82
Rahavarat 1.1.	1 798 303,91	1 902 913,80

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 465 170,41	12 471 705,11	OMA PÄÄOMA	5 894 451,12	5 544 043,88
Aineettomat hyödykkeet	230 785,77	280 067,22	Peruspääoma	5 437 102,73	5 437 102,73
Aineettomat oikeudet	63 485,93	70 573,30	Arvonkorotusrahasto	26 677,01	26 186,92
Muut pitkävaikutteiset menot	167 299,84	209 343,33	Muut omat rahastot	21 551,38	19 062,52
Ennakkomaksut		150,59	Edellisten tilik:n yli-/alijäämä	- 3 258,51	- 309 039,09
Aineelliset hyödykkeet	12 820 111,37	11 804 865,96	Tilikauden yli-/alijäämä	412 378,51	370 721,80
Maa- ja vesialueet	1 391 679,09	391 337,46			
Rakennukset	6 921 006,39	7 057 778,61	VÄHEMMISTÖOSUUDET	18 890,80	14 901,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 837 297,51	2 949 157,90			
Koneet ja kalusto	315 725,20	340 560,00			
Muut aineelliset hyödykkeet	1 277,28	4 159,97			
Enn.maks. ja keskener.hank	1 353 125,90	61 872,02	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Sijoitukset	414 273,27	386 771,93	VARAUKSET		
Osakkuusyhteisöosuudet	11 125,65	11 348,82	Poistoero		
Muut osakkeet ja osuudet	231 979,30	243 618,10	Vapaaehtoiset varaukset		
Muut lainasaamiset	1 389,98	1 160,72			
Muut saamiset	169 778,34	130 644,29	PAKOLLISET VARAUKSET	148 959,72	105 079,63
Arvostuserät			Eläkevaraukset		
			Muut pakolliset varaukset	148 959,72	105 079,63
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 358 297,69	1 285 166,40	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 361 989,23	1 288 795,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 997 072,09	3 033 535,59	VIERAS PÄÄOMA	10 396 249,32	9 837 595,61
Vaihto-omaisuus	70 788,33	71 618,78			
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	6 616 762,87	6 326 473,76
Saamiset	1 056 205,66	1 166 042,99	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	278 903,92	270 444,77
Pitkäaikaiset saamiset	111 616,51	124 917,15	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 040 333,65	787 939,38
Lyhytaikaisetsaamiset	944 589,15	1 041 125,84	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 460 248,88	<u>2 452 737,70</u>
Rahoitusarvopaperit	121 678,02	134 767,73	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>17 820 540,19</u>	<u>16 790 407,10</u>
Rahat ja pankkisaamiset	1 748 400,08	<u>1 661 106,09</u>			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>17 820 540,19</u>	<u>16 790 407,10</u>			

**TILINPÄÄTÖKSEN
LITETIEDOT**

8. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja menetelmät sekä jaksotusperiaatteet

Liitetieto 1 Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on 9.12.2013 päättänyt muuttaa poistosuunnitelmaa 1.1.2013 jälkeen hankittujen hyödykkeiden osalta vastaamaan nykyistä suunnitelman mukaisten poistojen suoritusta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutoiminnassa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaa todennäköiseen luovutushintaan.

Liitetieto 2 Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutos

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden oikaisut

- ei ilmoitettavaa

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetieto Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Tytäryhtiö Pertunmaan Ekolämpö Oy omistus on siirtynyt kunnalta 1.1.2016 ja siitä on kirjattu myynnin vaikutus, osakkuusyhtiöt liitteeseen 20-22.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty tilinpäätökseen, koska niiden poistoja ei ole pystytty oikaisemaan kunnan poistosuunnitelman mukaiseksi.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus.

- vertailutietoja ei ole korjattu

Tuloslaskelmaan koskevat liitetiedot

Liitetieto 6 Toimintatuotot kunnan määrääminä tehtäväkokonaisuuksina *)

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Yleishallinto	261 847,90	375 924,44	227 815,82	338 977,69
Sosiaali- ja terveystuotot	5 304 868,97	5 107 069,74	1 037 763,80	1 009 119,67
Opetus- ja kulttuurituotot	290 241,58	262 095,30	216 896,78	200 792,74
Yhdyskuntatuotot	81 686,04	86 790,24	81 686,04	86 790,24
Muut palvelut	1 112 842,49	1 125 243,85	866 828,55	829 609,41
<i>Kunnan toimintatuotot yhteensä *)</i>	<i>7 051 486,98</i>	<i>6 957 123,57</i>	<i>2 430 990,99</i>	<i>2 465 289,75</i>

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Liitetieto 7 Verotulot eriteltynä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin.

Verotulojen erittely		
	2016	2015
Kunnan tulovero	4 055 886,59	4 103 177,16
Osuus yhteisöveron tuotosta	733 887,14	780 371,19
Kiinteistövero	836 357,22	817 947,60
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>5 626 130,95</i>	<i>5 701 495,95</i>

Liitetieto 8 Valtionosuudet eriteltynä

Valtionosuuksien erittely		
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ilman tasauksia	4 924 166,00	4 807 741,00
Verotuloihin perustuva tasaus	1 712 976,00	1 734 067,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 335 787,00	- 432 971,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>6 301 355,00</i>	<i>6 108 837,00</i>

Liitetieto 9 Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin;

Palvelujen ostojen erittely		
	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	3 979 173,65	3 915 072,05
Muiden palvelujen ostot	2 229 243,27	2 253 327,00
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	6 208 416,92	6 168 399,05

Liitetieto 10 Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä (KuntaL 19.2 §)

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidut taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kunnanvaltuusto on muuttanut poistosuunnitelmaa 1.1.2014 alkaen.

Pysyvien vastaavien hyödykeryhmittäiset poistomenetelmät ja perusteet ovat:

Poistosuunnitelma

Pysyvien vastaavien hyödykeryhmä	Poisto- menetelmä	Poisto- peruste	Yleisohjeen suositus
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5 v	2 - 5 v
Muut pitkävaikutteiset menot mm. laajakaista v. 2011 hanke	tasapoisto	10 v	5 - 20 v
Aineettomat hyödykkeet 1.1.2013 jälkeen hankitut			
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	2 v	2 - 5 v
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat 1.1.2001 jälkeen hankitu			
Asuinrakennukset	tasapoisto	50 v	30 – 50 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	50 v	20 – 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30 v	20 – 30 v
Muut rakennukset	tasapoisto	20 v	10 – 20 v
Rakennukset ja rakennelmat 1.1.2013 jälkeen hankitut			
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 v	30 – 50 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 v	20 – 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v	20 – 30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30 v	20 – 30 v
Muut rakennukset	tasapoisto	10 v	10 – 20 v

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20%	10 – 20%
Johtoverkostot	menojäännöspoisto	15%	15 – 25%
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	10%	10 – 20%

Kiinteät rakenteet ja laitteet 1.1.2001 jälkeen hankitut

Maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	10%	10 – 20%
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	7%	7 – 10%
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto	7%	7 – 10%
Vesihuoltol. kiinteät rakenteet ja laitteet	menojäännöspoisto	15%	15 – 25%
Kadut ja tiet	menojäännöspoisto	15%	15 – 20%
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	menojäännöspoisto	20%	20 – 25%

Kiinteät rakenteet ja laitteet 1.1.2013 jälkeen hankitut

Maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20%	10 – 20%
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto	10%	7 – 10%
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto	10%	7 – 10%
Vesihuoltol. kiinteät rakenteet ja laitteet	menojäännöspoisto	25%	15 – 25%
Kadut ja tiet	menojäännöspoisto	20%	15 – 20%
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	menojäännöspoisto	25%	20 – 25%
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto	20%	10 – 20%
Valokuituverkko	tasapoisto	5 v	

Koneet ja kalusto

Muut koneet ja kalusto	menojäännöspoisto	40%	30 – 40%
------------------------	-------------------	-----	----------

Koneet ja kalusto 1.1.2001 jälkeen hankitut

Kuljetusvälineet	menojäännöspoisto	25%	25 – 30%
Muut koneet ja kalusto	menojäännöspoisto	20%	30 – 40%

Koneet ja kalusto 1.1.2013 jälkeen hankitut

Kuljetusvälineet	menojäännöspoisto	30%	25 – 30%
Muut koneet ja kalusto	menojäännöspoisto	40%	30 – 40%

Ennakkomaksut ja keskeneräiset työ ei poistoaikaa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet ei poistoaikaa

Liitetieto 12 Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista;

Pakollisten varausten muutokset 1 000 €				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 1.1.	105	118	0	0
Lisäykset tilikaudella	44			
Vähennykset tilikaudella		- 13		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 31.12.	149	105	0	0

Liitetieto 13 Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien hyödykkeiden luovutustappioista.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot		20 266,33		19 943,00
Muut luovutusvoitot	20 199,87	9 621,50	19 835,57	
Luovutusvoitot yhteensä		29 887,83	19 835,57	19 943,00
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	685,00		685,00	0
Muut luovutustappiot	78 044,52	12 072,77	76 498,95	0
Luovutustappiot yhteensä	78 729,52	12 072,77	77 183,95	0

Liitetieto 14 Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
Etelä-Savon sairaanhoitopiiri	516,00	516,00		
Päijät-Hämeen koulutus konserni	383,13	9 621,51		
Itä-Suomen päihdehuolto	28,43	0		
Satunnaiset tuotot yhteensä	927,56	10 137,51	0	0
Satunnaiset kulut				
Päijät-Hämeen koulutus konserni	851,23	12 072,77	0	0
Satunnaiset kulut yhteensä	851,23	12 072,77	0	0

Liitetieto 15 Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä, jos ne ovat olennaisia

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2016	2015
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	23 135,38	45 906,45
Peruspääoman korko kuntayhtymiltä	7,03	38,50
Yhteensä	23 142,38	45 944,95

Liitetieto 16 Erittely poistoeron muutoksista

- ei ilmoitettavaa

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 17 Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattoman menot ja pääoma-alennukset

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 18 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen

Vastaavien arvostuserät on sisällytetty ko. käyttöomaisuuden eriin

Arvostuksia sisältyy koulutus konserni Salpaus-kuntayhtymän käyttöomaisuuseriin 17 915,80 €.

Liitetieto 19 Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pit- kävaikut- teiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödyk.	ennako- maksut ja keskener.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	255 322,12	0,-	255 322,12	1 215 423,00	5 286 926,58	3 072 950,81	222 980,14	0,-	0	9 798 280,53
Lisäykset tilikauden aikana					5 674,22	108 450,48	129 964,79	25 890,98			269 980,47
Rahoitusosuudet tilikaudella							- 35,57				- 35,57
Vähennykset tilikauden aikana					- 1 636,00						- 1 636,00
Siirrot erien välillä											
Tilikauden poisto		- 46 097,17		- 46 097,17		- 210 917,36	- 361 969,32	- 66 107,03			- 638 993,71
Arvonalemmukset ja niiden palautukset											
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	209 224,95	0,-	209 224,95	1 219 461,22	5 184 459,70	2 840 910,71	182 764,09		0	9 427 595,72
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	209 224,95	0,-	209 224,95	1 219 461,22	5 184 459,70	2 840 910,71	182 764,09		0	9 427 595,72

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiön	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	184 184,56	0	719 358,99	212 979,78	1 116 523,33	0,-	225 332,85	0,-	128 141,05	353 473,90
Lisäykset				199,87	199,87		60 000,00		39 134,05	99 134,05
Vähennykset	- 76 500,00			- 1 135,68	- 77 635,68		- 17 234,46	0,-		- 17 234,46
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	107 684,56	0	719 358,99	212 043,97	1 039 087,52	0,-	268 098,39	0,-	167 275,10	435 373,49
Arvonalemmukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	107 684,56	0	719 358,99	212 043,97	1 039 087,52	0,-	268 098,39	0,-	167 275,10	435 373,49

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Liitetieto 20,21,22

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernini osuus		
				omasta pääomasta	vieraan pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Koy Pertunmetsä	Pertunmaa	100	100	- 717 646,21	933 553,46	75 548,46
As Oy Mansikkamäki	Pertunmaa	62,7551	62,7551	- 91 018,35	904,35	- 4 211,88
Kuntayhtymät						
Etelä-Savon maakuntaliitto	Mikkeli	1,15088	1,15088	7 941,49	5 441,47	- 31,28
Etelä-Savon shp	Mikkeli	2,15	2,15	759 235,22	1 330 965,98	85 254,85
Itä-Suomen päihdeh.	Mäntyharju	0,37699	0,37699	6 686,27	2 058,51	- 8 963,54
Koulutusyhtymä Salpaus	Lahti	0,29337	0,29337	226 859,71	36 774,31	- 277,14
Vaalijala ky	Pieksämäki	0,56776	0,56776	60 783,72	118 186,98	1 666,42
Yhdistelemättömät						
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Pertunrinne	Pertunmaa	32,13	32,13	72 146,17	4 716,21	5,28
Koy Kuortin Säästöpankintori	Pertunmaa	36,4	36,4	163 485,38	2 180,04	414,45

Kuntayhtymien tiedot on laskettu omistusprosentin mukaan, tytäryhtiöiden tiedot eliminointien jälkeen.

Liitetieto 23 Saamisten erittely

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, ky:ltä joissa kunta jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

Saamisten erittely				
	2016		2015	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Saamiset ky:ltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		14 075,12		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	0	14 075,12	0	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Saamiset yhteensä</i>	0	0	0	0

Liitetieto 24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Siirtosaamiset	12 839,04	12 839,04	0	0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	12 839,04	12 839,04		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	330,78	176,80	0,76	0,38
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	33 707,25	30 493,80	26 200,00	21 250,00
Eu-tuet ja avustukset	2 382,16	779,13		
Ennakkomenot		136,40		
Muut tulojäämät	54 802,91	41 681,93		
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	91 223,10	73 268,95		
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	91 223,10	73 268,95	26 200,76	21 250,38

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25 Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana;

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	5 437 102,73	5 437 102,73	5 437 102,73	5 437 102,73
Lisäys / vähennys				
Peruspääoma 31.12.	5 473 102,73	5 437 102,73	5 437 102,73	5 437 102,73
Arvonkorotusrahasto 1.1.	26 186,92	30 217,54		
Lisäys / vähennys	490,09	- 4 030,62		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	26 677,01	26 186,92		
Muut omat rahastot 1.1.	19 062,52	36 674,97		
Lisäys / vähennys	2 488,86	- 17 612,45		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	21 551,38	19 062,52		
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä 1.1.	- 309 039,09	- 598 931,47	592 709,32	451 377,73
Lisäys / vähennys	305 788,58	289 892,38	142 589,31	141 331,59
Edellisen tilikauden yli-/alijäämä 31.12.	- 3 258,51	- 309 039,09	735 298,63	592 709,32
Tilikauden yli- / alijäämä	412 378,51	370 721,80	56 791,45	142 589,31
Oma pääoma 31.12.	5 894 451,12	5 544 034,88	6 229 192,81	6 172 401,36

Liitetieto 26 Erittely poistoerosta

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 27 Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua;

Pitkäaikaiset velat		
	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 340 929	3 942,518
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	5 340 929	3 942,518

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2022 tai sen jälkeen

Liitetieto 28 Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 29 Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä, jos se on tarpeen tase-erien selventämiseksi;

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	148 959,72	105 070,50	0	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	148 959,72	105 070,50	0	0

Liitetieto 30 Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

Vieras pääoma				
	2016		2015	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Velat ky:lle, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		264 052,91		343 902,20
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	0			343 902,20
Velat osakkuus- tai sekä muille omistus- yhteisyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		437,36		
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	0	437,36		0
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	0	264 490,27		343 902,20

Liitetieto 31 Sekkilimiitti

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 32 Tase-erän Muut velat erittely

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät, jolleivät ne ole epäolennaisia.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erä				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	9 100,25	32 662,61	2 867,75	20 428,42
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	823 971,14	882 390,39	540 935,96	570 005,96
Korkojaksotukset	8 607,98	16 088,27	8 334,23	8 879,80
Muut menojäämät	118 397,96	71 079,00	65 553,18	46 522,76
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	960 077,33	1 002 220,27	617 691,12	645 836,94

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34 Velat, joista vakuudeksi on annettu kiinnityksiä

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 35, 36, 37 Vakuudet

- ei ilmoitettavaa

Liitetieto 38 Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä oleva määrä

Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	40 787,00	29 340,00	18 249,00	9 232,00
Myöhemmin maksettavat	54 077,00	38 117,00	28 474,00	16 325,00
Leasingvastuut <i>yhteensä</i>	94 864,00	67 457,00	46 723,00	25 557,00

Liitetieto 39 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvin yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			0	0
Jäljellä oleva pääoma				
Kunnan antamat muut vastuusitoumukset			0	0
Alkuperäinen pääoma	680 000,00	680 000,00	680 000,00	680 000,00
Jäljellä oleva pääoma	98 700,00	106 000,00	98 700,00	106 000,00

Liitetieto 40

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	8 761 533,00	8 736 622,42
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	6 539,90	6 225,77

Liitetieto 41 Muut taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Sopimusvastuut				
Sitoumukset avustukseen	42 548,00	53 189,00	42 548,00	53 189,00
Vuokravastuut	71 571,00	73 337,00		
Muut vastuut				
Sopimusvastuut yhteensä	114 119,00	126 526,00	42 548,00	53 189,00
Arvonlisäveron palautusvastuu 1)	513 003,00	735 171,00	491 644,00	717 469,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu 2)	2 011 774,00	2 011 348,00	2 005 350,00	2 005 350,00
<p>1) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120§). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.</p> <p>2) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2023 – 2024.</p>				

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42 Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtävälueittain tai muuta kunnan määrittelemää ryhmittelyä käyttäen

Henkilöstön lukumäärä 31.12.				
	2016 koko /osa		2015 koko /osa	
Yleishallinto	8	0	8	8/ 0
Sosiaali- ja terveystoimi	66	11	78	63/15
Opetus- ja kulttuuritoimi	34	17	49	36/13
Yhdyskuntapalvelu	4	1	5	3/ 2
Muut palvelut	7	1	7	6/ 1
Liiketoiminta	1	0	1	1/ 0
<i>Yhteensä</i>	120	30	148	117/31

Liitetieto 43 Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut		
	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	6 081 751,50	6 051 460,01
Henkilöstökulut yhteensä	6 081 751,50	6 051 460,01

Liitetieto 44 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3 §)

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Keskusta	1 580,00	1 378,50
Perussuomalaiset	1 311,75	1 110,75
Kokoomus	1 269,75	1 071,75
Sitoutumattomat	295,00	223,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	4 456,50	3 784,00

Liitetieto 45 Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2016	2015
BDO Audiator Oy		
Lakisääteinen tilintarkastus	7 048,50	7 143,50
Lakisääteisen tilintarkastuksen lisätoimeksiannot	874,45	
<i>Yhteensä</i>	7 922,95	7 143,50

**VESIHUOLTOLAITOKSEN
TASEYKSIKÖN
TILINPÄÄTÖS**

PERTUNMAAN VESIHUOLTOLAITOKSEN TASEYKSIKÖN TILINPÄÄTÖS

Pertunmaan vesihuoltolaitoksen taseyksikkö

Tase	31.12.2016	31.12.2015
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	13 664,51	13 664,51
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 697 406,74	1 769 227,83
Koneet ja kalusto	5 694,71	7 118,39
Aineelliset hyödykkeet	1 716 765,96	1 790 010,73
Sijoitukset		
Muut saamiset	47872,80	44 986,75
Sijoitukset		
Pysyvät vastaavat	1 764 638,76	1 834 997,48
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tervikkeet	9 483,73	9 988,32
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 646,05	10 506,40
Muut saamiset	9 881,47	4 014,52
Saamiset	14 527,52	14 520,92
Vaihtuvat vastaavat	24 011,25	24 509,24
Vastaavaa yhteensä	1 788 650,01	1 859 506,72
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Peruspääoma		
Sisäinen pääomasijoitus	2 767 487,07	2 767 487,07
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 220 192,48	-1 021 048,54
Tilikauden yli-/alijäämä	-158 044,03	-199 143,94
Oma pääoma	1 389 250,56	1 547 294,59
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Laina kunnalta	71 510,22	24 452,21
Liittymismaksut	281 586,92	255 087,92
Lyhytaikainen		
Ostovelat	40 525,67	27 404,90
Siirtovelat	5 776,64	5 267,10
Vieras pääoma	399 399,45	312 212,13
Vastattavaa yhteensä	1 788 650,01	1 859 506,72

Pertunmaan kunnan vesihuoltolaitoksen taseyksikkö

Tuloslaskelma	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto		
Ulkoinen	224 723,73	197 562,27
Sisäinen	38 634,74	32 845,00
Materiaalit ja palvelut	263 358,47	230 407,27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		
Ulkoinen	-53 238,15	-51 218,90
Palvelujen ostot		
Ulkoinen	-127 498,09	-116 778,69
Sisäinen	-24 537,50	-25 628,05
Henkilöstökulut	-205 273,74	-193 625,64
Palkat ja palkkiot	-52 482,11	-53 114,19
Henkilöstösivukulut		
Eläkkeet	-12 981,88	-13 363,74
Muut henkilöstösivuk.	-2 712,76	-2 493,04
Poistot ja arvonalentumiset	-68 176,75	-68 970,97
Suunitelman mukaiset poistot	-145 330,67	-164 711,65
Liiketoiminnan muut kulut		
Ulkoinen	-170,91	-342,19
Sisäinen	-2 450,43	-1 900,76
	-2 621,34	-2 242,95
	-158 044,03	-199 143,94

Pertunmaan vesihuoltolaitoksen taseyksikkö

	31.12.2016	31.12.2015
Rahoituslaskelma		
Toiminnan rahavirta		
Liikely/alijäämä	-158 044,03	-199 143,94
Poistot ja arvonalentumiset	145 330,67	164 711,65
Rahoitusuotot ja kulut		
Tulorahoituksen korjauserät	-12 713,36	-34 432,29
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-72 085,90	
Rahitussuudet investointimenoihin		0,00
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus.	-72 085,90	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-84 799,26	-34 432,29
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys kunnalle		
Antolainasaamisten lisäys muille	-2 886,05	
Antolainasaamisten vähennys kunnalta		
Antolainasaamisten vähennys muilta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	47 058,01	24 452,21
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	44 171,96	24 452,21
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	504,59	-455,77
Saamisten muutos kunnalta		
Saamisten muutos muilta	-6,60	-2 727,36
Korottomien velkojen muutos kunnalta		
Korottomien velkojen muutos muilta	40 129,31	13 163,21
Rahoituksen rahavirta	84 799,26	9 980,08
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00

Pertunmaan kunnan vesihuoltolaitoksen taseyksikkö

Talousarvion toteutumavertailu

	TA 2016	Toteutuma	Poikkeama
Liikevaihto			
Ulkoinen	196 000	224 723,73	-28 723,73
sisäinen	31 000	38 634,74	-7 634,74
Liikevaihto	227 000	263 358,47	-36 358,47
Materiaalit ja palvelut			
Aineet tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana			
Ulkoinen	-56 430	-53 238,15	-3 191,85
Palvelujen ostot			
Ulkoinen	-118 300	-127 498,09	9 198,09
sisäinen	-14 600	-24 537,50	9 937,50
Materiaalit ja palvelut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-50 000	-52 482,11	2 482,11
Henkilöstösivukulut			
Eläkkeet	-9 600	-12 981,88	3 381,88
Muut henkilöstösivuk.	-2 820	-2 712,76	-107,24
Henkilöstökulut			
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman muk. Poistot	-150 200	-145 330,67	-4 869,33
Poistot ja arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut			
Ulkoinen		-170,91	170,91
sisäinen		-2 450,43	2 450,43
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikelyli/alijäämä	-174 950	-158 044,03	-16 905,97
Laskennalliset erät	-9 570		

Investoinnit

	Määräraha muutos	TA 2016	Toteutuma	Poikkeama
911144 Viemäriverkosto, vuotov.v.		-20 000	-9 889,51	-10 110,49
911175 Vesilaitos, kunnostustöitä		-15 000	0	-15 000,00
911177 Kutomak.jatko vesih.linja	-21 800		-24 636,25	2 836,25
911178 Kutomak.jatko jätevesilinja	-32 700		-37 560,14	4 860,14
Investointimenot yhteensä	-54 500	-35 000	-72 085,90	-17 414,10

VESIHUOLTOLAITOS

Vesihuoltolaitoksen toimintakate on alijäämäinen n. 12 700 €. Tilikauden alijäämä on n. 158 000 € negatiivinen johtuen käyttöomaisuuden poistoista. Suunnitelman mukaiset poistot tilikaudella olivat n. 145 000 €. Vesihuoltolaitoksen toimintakatetta tulee parantaa vesihuoltotaksoja korottamalla tasaisesti vähitellen niin, että päästään positiiviseen toimintakatteeseen.

Riskienhallinta / vesihuoltolaitos

Pertunmaan kunta on vakuuttanut vesihuoltolaitoksen kiinteistöt sekä koneet ja laitteet. Sähkökatkosten varalle on asennettu Kuortin vedenkäsittelylaitokselle kiinteä aggregaatti varavoimaksi. Pertunmaan kunnan vesihuolto toimii myös pitkäaikaisten sähkökatkosten aikana. Vesihuoltolaitokselle on laadittu erityistilannesuunnitelma opinnäytetyönä toukokuussa 2015. Lisäksi häiriötilanteiden varalle on laadittu varautumissuunnitelma yhdessä Etelä-Savon pelastuslaitoksen ja muiden kuntien kanssa.

Kunnan vesi- ja viemärlaitos toimii kirkonkylän ja Kuortin asemakaava-alueilla. Kuortin vedenottamo toimii kunnan päävedenottamona. Kirkonkylän vedenottamo on varalla poikkeustilanteita varten.

Puhtaan veden arvonlisäverollinen kulutusmaksu oli vuonna 2016 2,42 €/m³ ja jäteveden arvonlisäverollinen kulutusmaksu oli 3,10 €/m³. Lisäksi veden perusmaksu oli 93,00 €/vuosi.

Siirtoviemäri Kuortti - Heinola valmistui syksyllä 2009 ja Pertunmaan kunnan kaikki jätevedet menevät siirtoviemäriä myöten Heinolan kaupungin puhdistamolle.

Pertunmaan kunta ostaa vettä Heinolan kaupungilta n. 50 m³/vrk ja vesi tulee Kuortin vedenkäsittelylaitokselle. Heinola laskuttaa Pertunmaalta tulevasta jätevedestä 78 % voimassa olevasta maksusta (v. 16=1,51 €/m³ alv 0). Veden käyttömaksu on sama kuin Heinolan kaupungilla (v. -16=1,08 € alv 0).

Pertunmaan kunta myy puhdasta vettä Lihavanpään vesiosuuskunnalle ja vesiosuuskunnan jätevedet tulevat kunnan verkkoon. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen liitettiin Riita-ahon, Koukkuniemen sekä Lehtisen linjan 20 kiinteistöä.

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Pertunmaan kunta

Käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja atk-tulosteena
Pääkirja atk-tulosteena
Oskoreskontra atk-tulosteena
Myyntireskontra atk-tulosteena
Käyttöomaisuuskirjanpito atk tulosteena
Palkkakirjanpito atk-tulosteena

Käytetyt tositelajit

10	Kassatositteet
20	Ostolaskut
25	Ostolaskut/vesihuoltolaitos
28	Ostolaskut/toimeentulotura
30	Ostolaskujen maksatus
35	Rinnehoivin kuntoutusosastolaskutus
40	Yleislaskutus
50	Vesilaskutus
61	Effica-laskutus/ lääkärin vastaanottomaksut
65	Effic- laskutus/ hammashoitolaskutus
67	Effica-laskutus/kotihoitolaskutus
70	Myyntireskontran suoritus
80	Palkat
95	Käyttöomaisuuskirjanpito
96	Kuntakonserni

Pertunmaan kunta

Käytetyt alv-koodit

Palautusjärjestelmä	200	alv 0 %
	210	alv 10 %
	214	alv 14 %
	224	alv 24 %
	255	alv 5 %, laskennallinen
	253	alv 5 %, laskennallinen, palkkaohjelmat

Vähennysjärjestelmä	100	alv 0 %
	110	alv 10 %
	114	alv 14 %
	124	alv 24 %

Myynti	300	alv 0%
	310	alv 10 %
	314	alv 14 %
	324	alv 24 %
	514	alv 14 , palkat, oman käytön alv
	524	alv 24, palkat, oman käytön alv

Vähennysrajoitteiset	400	alv 0 %
	410	alv 10 %
	414	alv 134%
	424	alv 24 %

vähennysrajoitteiset käytössä vain ohjelmateknisistä syistä

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

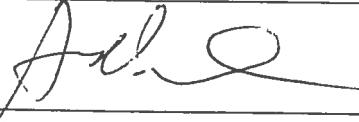
Pertunmaan kunta

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Pertunmaalla 10. huhtikuu 2017

_____

Raimo Mattila
_____

Anja Anttonen

_____

Eero Voutilainen
_____

Markku Pääkkö
_____

_____

Pertunmaan kunta

Tilintarkastusmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään
kertomuksen

Pertunmaalla 2.4.15 2017

BDO AUDIATOR OY
JHTT-Yhteisö

Janne Majoinen, JHTT
vastuullinen tilintarkastaja